

STRATĒĢISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA VIDES PĀRSKATS

JŪRMALAS ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJAS 2010.-2030.GADAM AKTUALIZĀCIJAS

1. redakcija

IZSTRĀDĀTĀJS:

Vides jomas eksperte Inga Gavena –Vides pārskata sagatavošana

2. pielikums

Jūrmalas domes 2022. gada 15. septembra lēmumam
Nr. 410 (protokols Nr. 14, 4. punkts)

SATURS

1. IEVADS.....	5
2. Attīstības stratēģijas aktualizācijas izstrādes pamatojums, uzdevumi un saturs	6
3. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	11
3.1 STARPTAUTISKIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	11
3.2 NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	15
3.3 Reģionālie Attīstības plānošanas dokumenti.....	19
4. VIDES PĀRSKATA IZSTRĀDE	23
4.1 STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS.....	23
4.2 SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA UN IESAISTĪŠANA.....	24
5. JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS TERITORIJAS ĪSS RAKSTUROJUMS.....	26
5.1 VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA.....	26
5.2 VIRSZEMES ŪDEŅI	26
5.3 PELDŪDEŅI	29
5.4 PELDVIETAS AR ZILĀ KAROGA SERTIFIKĀTU	31
5.5 JAHTU OSTAS.....	31
5.6 HIDROLOĢISKĀ STĀVOKĻA IZMAIŅAS	31
5.6.1 Plūdu riska vērtējums	32
5.6.2 Meliorācijas sistēmu uzturēšana/pilnveidošana	36
5.7 DABAS RESURSI.....	36
5.7.1 Zemes dziļu resursi	37
5.7.2 Minerālūdens ieguve	39
5.7.3 Dzeramā ūdens apgāde	41
5.8 KULTŪRVĒSTURISKĀ VIDE.....	42
5.9 AINAVISKĀS VĒRTĪBAS	43
5.10 DABAS TERITORIJAS.....	45
5.11 RISKĀ TERITORIJAS.....	51
6. ANTROPOGĒNĀ IETEKME	54
6.1 PIESĀRŅOTĀS UN POTENCIĀLI PIESĀRŅOTĀS VIETAS.....	60
6.2 ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA	62
6.3 TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA.....	63
6.4 RŪPNIECISKĀS UN CITAS SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS RISKI	64
6.5 POLDERU TERITORIJAS	65
7. IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS.....	70
8. TERITORIJAS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT UN AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI.....	71
9. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	72
10. RISINĀJUMI NEGATĪVO IETEKMJU NOVĒRŠANAI UN MAZINĀŠANAI	81
11. ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS UN IZVĒRTĒJUMS	84
12. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI.....	85

JŪRMALAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2010.-2030. GADAM AKTUALIZĀCIJAS
SIVN Vides pārskats

---

13. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀ PĀRROBEŽU IETEKME	86
14. PAREDZĒTIE PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI	87
7. IZMANTOTĀ LITERATŪRA	89

PIELIKUMI

1. VPVB 29.04.2022. lēmums Nr. 4-02/20/2022 "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu"

VIDES PĀRSKATĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI:

ANO – Apvienoto Nāciju Organizācija

Jūrmalas Attīstības programma– Jūrmalas valstspilsētas attīstības programma 2023.-2029.gadam

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

CFLA - Centrālā finanšu un līgumu aģentūra

DAP – Dabas aizsardzības pārvalde

ERAF – Eiropas Reģionālās attīstības fonds

ES – Eiropas Savienība

HELCOM - Baltijas jūras vides aizsardzības komisija

HES – hidroelektrostacija

ĪADT – Īpaši aizsargājama dabas teritorija

IKT – informācijas un komunikāciju tehnoloģijas

IP – ilgtermiņa prioritātes

LIAA – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra

LVĢMC – Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

MK – Ministru kabinets

NAP2027 – Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam

NATURA 2000 – Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīkls

NAI – notekūdeņu attīrīšanas iekārtas

NVO – nevalstiskās organizācijas

RV – rīcības virziens

SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību

SIVN – stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums

SEG – siltumnīcefekta gāzes

SM – stratēģiskais mērķis

U – uzdevums

UNESCO - Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija

ŪO – ūdens objekts

ŪSI - ūdens sagatavošanas ietaises

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VPVB – Vides pārraudzības valsts birojs

VPVKAC - Valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs

VTP – vidēja termiņa prioritātes

VRAA – Valsts reģionālās attīstības aģentūra

VVD – Valsts vides dienests

1. IEVADS

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – SIVN) tiek veikts Jūrmalas attīstības stratēģijas 2010.-2030. gadam (turpmāk – Stratēģija) aktualizācijai. 2021. gada 30. septembrī Jūrmalas pilsētas dome pieņēma lēmumu Nr.415 “Par Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010.-2030.gadam aktualizāciju” ar mērķi aktualizēt 2010. gada 16. decembrī pieņemto Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģiju 2010.-2030. gadam, lai nodrošinātu kvalitatīvu, esošajai situācijai un pārmaiņām atbilstošu Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības attīstības plānošanu.

SIVN veikts un Vides pārskats izstrādāts saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk tekstā – MK 23.03.2004. noteikumiem Nr. 157) un Vides pārraudzības valsts biroja 2022. gada 29. aprīļa lēmumu Nr. 4-02/20/2022 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”

SIVN Vides pārskatu pamatojoties uz noslēgto Līgumu izstrādāja vides eksperte Inga Gavena.

SIVN ietvaros sagatavots Vides pārskats, kurā izvērtētas Stratēģijā definēto valstspilsētas attīstības stratēģisko mērķu un ilgtermiņa prioritāšu, kā arī telpiskās attīstības perspektīvas īstenošanas rezultātā prognozējamās ietekmes uz vidi, kā arī sniegtas rekomendācijas negatīvo ietekmju mazināšanai vai novēršanai.

Vides pārskata izstrādes gaitā pieņemts lēmums veikt ietekmju novērtējumu Stratēģijas aktualizācijai kā vienotam aktuālam plānošanas dokumentam, nedetalizējot izmaiņas salīdzinājumā ar Stratēģijas sākotnējo redakciju.

Vides pārskata izstrādē ņemtas vērā normatīvo aktu prasības, sniegta informācija par to, kādi starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi attiecas uz attiecīgo teritoriju, analizēts teritorijas esošais vides stāvoklis, izvērtēta plānošanas dokumenta plānoto darbību iespējamā ietekme uz vides stāvokli un izstrādāti priekšlikumi nelabvēlīgās ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

Vides pārskatā izmantoti pašvaldības sagatavotie kartogrāfiskie materiāli un citi pieejamie materiāli (kartes, izpētes, reģistri u.tml.), kuru avots norādīts pie attiecīgās informācijas.

Vides pārskata un Stratēģijas aktualizācijas sabiedriskā apspriešana tiks veikta vienlaicīgi.

2. ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS AKTUALIZĀCIJAS IZSTRĀDES PAMATOJUMS, UZDEVUMI UN SATURS

Apzinot būtiskās likumdošanas izmaiņas, kā arī izmaiņas Rīgas reģiona attīstības plānošanā, kas notikušas laika posmā pēc 2010. gada, kad tika apstiprināta Stratēģija, kā arī izvērtējot dokumenta īstenošanas gaitu, Jūrmalas pilsētas dome 2021. gada 30. septembrī pieņēma lēmumu Nr. 415 (protokols Nr. 16, 22. punkts) "Par Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010.–2030. gadam aktualizāciju" (turpmāk – Lēmums), un tika uzsākta Stratēģijas aktualizācija. Atbilstoši, Lēmumam un Darba uzdevumam.

Saskaņā ar Darba uzdevumu Stratēģijas aktualizācijas izstrādei noteikti šādi uzdevumi:

- aktualizēt sadaļu "Pašreizējās situācijas analīze";
- izvērtējot Attīstības stratēģijas ilgtermiņa stratēģiskos mērķus un prioritātes, izskatīt iespēju aktualizēt prioritāšu pasākumus;
- precizēt telpiskās attīstības perspektīvas tekstuāli un grafiski;
- izvērtēt un ņemt vērā Rīgas plānošanas reģiona spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to vietējo pašvaldību spēkā esošus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība;
- nodrošināt sabiedrības pārstāvju līdzdalību Attīstības stratēģijas aktualizēšanā saskaņā ar normatīvajiem aktiem;
- izstrādāt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, ja saskaņā ar Valsts vides dienesta reģionālās vides pārvaldes lēmumu tas ir nepieciešams.

Atbilstoši MK 23.03.2004. noteikumiem "*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*" (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) 5. un 6. punktos noteiktajam, veiktas konsultācijas ar VVD Lielrīgas RVP, DAP administrāciju un Veselības inspekciju par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, kā arī par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību:

- Valsts vides dienests 2021. gada 22. decembra vēstulē Nr. 11.2/9394/RI/2021 "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010.–2030. gadam izstrādi". Dienesta vērtējumā Stratēģijas aktualizācijas izstrādes laikā nepieciešams apskatīt un izvērtēt telpiskās struktūras attīstības perspektīvas. Vienlaikus, paredzot dzīvojamās apbūves teritoriju paplašināšanu, ir jāizvērtē galveno satiksmes maģistrāļu radīto troksni. Dienests norādījis, ka Jūrmalas ģeogrāfiskais novietojums tiešā tuvumā jūrai un Rīgas valstspilsētai veicina jaunas intensīvas apbūves veidošanos, bet dzīvojamā apbūve tiek paredzēta arī teritorijās, kuras nav nodrošinātas ar centralizētu inženierinfrastruktūru (piemēram, ūdensapgādi un kanalizāciju), kā rezultātā tiek apdraudēta vides kvalitāte, izbūvējot lokālos inženiertīklus. Tāpat jaunas apbūves bieži vien tiek attīstītas teritorijās, kurās ir konstatēti biotopi, piemēram, mežainās piejūras kāpās, kas ar katru gadu samazinās, tāpēc nepieciešams izvērtēt iespējamās attīstības ietekmi uz biotopiem un to kopējo ietekmi uz Latvijas fonu. Dienests uzskata, ka plānošanas dokumentam ir piemērojama Stratēģiskā novērtējuma procedūra, ņemot vērā Stratēģijas aktualizācijas izstrādes mērķi un Likuma 4. pantā norādītos plānošanas dokumentus, kuriem ir jāizstrādā Stratēģiskais novērtējums.
- Veselības inspekcija 2021. gada 13. decembra vēstulē Nr. 4.5.–1./10492 "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējumu Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijai 2010.–2030. gadam". Pauz viedokli, ka, ņemot vērā Stratēģijas īstenošanas jomu un teritoriju, kuru varētu

ietekmēt plānošanas dokumenta realizācija un saskaņā ar Likuma 4. panta prasībām, plānošanas dokumentam ir nepieciešams piemērot Stratēģisko novērtējumu.

- DAP administrācijas 2021. gada 14. decembra vēstule Nr. 4.8/6957/2021–N “Par stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējumu Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijai 2010. – 2030. gadam”. DAP administrācija sniegusi viedokli, ka plānošanas dokumentam nepieciešams piemērot Stratēģisko novērtējumu.

Vides pārraudzības valsts birojs 29.04.2022. pieņēma Lēmumu Nr. 4-02/20/2022 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

Stratēģija ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), stratēģiskie attīstības mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva.

Plānošanas dokuments tika izstrādāts saskaņā ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam, Latvijas Nacionālo attīstības plānu un Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2014.–2030. gadam. Stratēģijas aktualizācijas izstrādes mērķis ir pārskatīt Stratēģijā noteikto Jūrmalas valstspilsētas ilgtermiņa attīstības redzējumu/vīziju, vērtības, stratēģiskos mērķus, ilgtermiņa attīstības prioritātes un teritorijas specializāciju, ņemot vērā pašreizējās (2020.–2021. gads) attīstības tendences un procesus pasaulē un Latvijā, normatīvos aktus, nacionāla līmeņa plānošanas dokumentus (Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam u.c.), Rīgas plānošanas reģiona (t.sk. Rīgas metropoles areāla) un to vietējo pašvaldību spēkā esošos (t.sk. izstrādes procesā esošos) teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas Jūrmalas valstspilsēta, kā arī pārskatot iepriekšējos un spēkā esošos Jūrmalas plānošanas dokumentus, veicot iedzīvotāju aptauju un uz klausot iedzīvotāju viedokļus un priekšlikumus tiešsaistes tikšanās.

Attīstības stratēģijas aktualizācijas procesā:

- Mainītas Stratēģijā izmantotās fotogrāfijas, veidojot dokumentu vizuāli piesaistošu un atbilstošu esošajai situācijai.
- Veikta Stratēģijā noteikto pasākumu precizēšana vai izņemšana pamatojoties uz esošās attīstības virzību Jūrmalā. Izmaiņas veiktas, lai nodrošinātu Stratēģijas vīzijas, mērķu un prioritāšu būtības nemainību.
- Veiktas izmaiņas Stratēģijas telpiskajos pielikumos telpiskās attīstības perspektīvu attēlojot vienotā kartē un tai pievienotā īsā skaidrojuma rakstā.

2021. gadā tika uzsākta ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumenta “Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija 2010.–2030. gadam” aktualizācija, kas atbilstoši Darba uzdevuma 4. punktam (“Attīstības stratēģijas aktualizēšanas uzdevumi”) paredz aktualizēt sadaļu “Pašreizējās situācijas analīze”, izvērtēt un ņemt vērā Rīgas plānošanas reģiona spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to vietējo pašvaldību spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas Jūrmalas valstspilsēta, un, ņemot vērā, ka Jūrmalas Attīstības programma ir pēdējā plānotā vidēja termiņa attīstības programma Stratēģijas ietvaros, paredzēt, ka Jūrmalas Attīstības programmas 1. daļa “Pašreizējās situācijas analīze” vienlaikus ir arī Stratēģijas precizētā “Pašreizējā situācijas analīze”, kas tiek pievienota Stratēģijas pielikumā.

Stratēģijas saturs

Stratēģija ietver šādas sadaļas:

- Par stratēģiju

- 2010. gada Jūrmalas portrets
- 2022. gada Jūrmalas portrets
- Jūrmalas SVID
- Stratēģijas dokumenta un stratēģijas ieviešanas struktūra
- Vīzija – Jūrmala 2030
- Stratēģiskie mērķi
- Prioritātes
- Pasākumi prioritātes „KŪRORTS” ietvaros
- Pasākumi prioritātes „JŪRMALNIEKS” ieviešanai
- Pasākumi „DAUDZVEIDĪGA UZŅĒMĒJDARBĪBA” ieviešanai
- Ieviešanas uzraudzība
- Kopējo interešu teritorijas un jautājumi sadarbībai ar citām pašvaldībām

1. pielikums. Pašvaldību sadarbības attīstības telpiskā vīzija

2. pielikums. Telpiskās attīstības perspektīva

Stratēģija veidota, ņemot vērā 2009.–2010. gada situāciju Latvijā (papildināta ar datiem no 2019.-2021. gada), iepriekšējos Jūrmalas plānošanas dokumentus, Jūrmalas un pasaules attīstības procesus, papildus pētījumus, ekspertu intervijas un stratēģijas izstrādes darba grupā apspriestos viedokļus. Stratēģiskie mērķi un prioritātes noteiktas, pamatojoties uz veiktās analīzes rezultātiem un darba grupā izdiskutētajiem valstspilsētas attīstības virzieniem. Kopumā Stratēģija atbalsta Jūrmalas vēsturisko virzību, piešķirot nianšes un piedāvājot elastīgu tās ieviešanas mehānismu.

Stratēģija nosaka attīstības vīziju, stratēģiskos mērķus, ilgtermiņa attīstības prioritātes, pasākumu kopumus un telpiskās attīstības perspektīvu.

Vīzija – tā ir vēlamā situācija, kas jāsasniedz 2030. gadā un tā definē šādus attīstības pamatus:

Jūrmalu veido tās iedzīvotāji, kuriem pilsēta ir mājas, darbs un jaukas brīvdienas. Ikviens jūrmalnieks sajūt un apzinās savu piederību pilsētai. Nevienam nav šaubu par to, ka viņš dzīvo vislabākajā vietā pasaulē.

2030. gadā Jūrmala ir starptautiski pazīstams moderns piekrastes kūrorts un populārākā kūrortpilsēta Baltijas jūras reģionā.

Pilsētā ir veiksmīgi apvienota vietējo bagāto dabas resursu (mežu, plašās pludmales, minerālūdens un dziedniecisko dūņu, piejūras klimata) saudzīga izmantošana, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un ekonomisko labumu gūšana no kūrorta, sporta, veselības, kultūras un konferenču tūrisma pakalpojumiem.

Jūrmalas piedāvājums ir daudzveidīgs – no kūrorta sanatorijām, SPA centriem, tūristu mītnēm, starptautiskiem kultūras, sporta un izklaides pasākumiem līdz dabas un aktīvajam tūrismam, ko nodrošina dabas kapitāla saudzīga izmantošana un pareiza apsaimniekošana.

Jūrmala kļuvusi par Latvijas galveno centru kūrortu resursu pētniecībā, jaunu tehnoloģiju un inovatīvu pakalpojumu izstrādē kopā ar uzņēmējiem, izglītošanā un pieredzes apmaiņā par dabisko dziedniecisko līdzekļu (dūņas, minerālūdens u.c.) izmantošanu medicīnā, kosmētikas

ražošanā un citās tautsaimniecības nozarēs, kā arī par inovāciju centru dabisko resursu apsaimniekošanā, atjaunošanā un saglabāšanā.

Konferenču objekti, pētniecības, kultūras, sporta, aktīvās atpūtas un apmācību programmu un pasākumu objekti strādā visu gadu, un pilsētas ekonomika nav atkarīga tikai no vasaras sezonas un klimatiskajiem apstākļiem.

Pilsētas publiskā telpa veido kūrortpilsētas tēlu – veicina veselīgu un aktīvu dzīves veidu, pastaigas, peldēšanos, sportošanu. Publiskajā telpā dabiski iekļaujas ūdensmalas un ūdeņi – Lielupe, osta un jūra, dažādu ūdenssporta un ūdens atpūtas veidu infrastruktūra un pastaigu promenādes, kas savienojas ar pilsētas parkiem, mežiem un Ķemeru nacionālo parku. Jūrmalā atrodas Latvijas galvenā gājēju iela – Jomas iela.

Pašvaldība, tās iedzīvotāji un uzņēmēji piedalās procesos, kas saistīti ar kūrortpilsētas attīstību, inovatīvu pakalpojumu piedāvāšanu, veselīga dzīvesveida popularizēšanu, veselības aprūpi, kultūras menedžmentu, mārketingu, ilgtspējīgiem pilsētplānošanas un pilsētvides dizaina risinājumiem.

Kā pilsētas attīstības stratēģiskie mērķi definēti:

1. Starptautiski pazīstams, moderns piekrastes kūrorts un populārākā kūrortpilsēta Baltijas jūras reģionā
2. Austrumu un Rietumu kontaktu veidošanas un tikšanās vieta Baltijas reģionā
3. Kvalitatīva dzīves un brīvdienu vieta, kultūras un sporta centrs

Lai efektīvāk organizētu darbību un koncentrētu uzmanību stratēģisko mērķu sasniegšanai, ir noteiktas prioritātes. Trīs izvēlētās prioritātes – „Jūrmalnieks”, „Kūrortpilsēta” un „Daudzveidīga uzņēmējdarbība” ir šodienas prioritātes, kas vislabāk atbalsta un papildina darbības tuvinot tās mērķim.

„Jūrmalnieks” – tā ir dabiska un saprotama katras pašvaldības izvēle (cilvēks uzmanības centrā).

„Kūrortpilsēta” – tas ir Jūrmalas tradīciju turpinājums jaunā līmenī.

„Daudzveidīga uzņēmējdarbība” ir solis tālāk aiz ierastā „Saule, jūra un smiltis” piedāvājuma.

Katra prioritāte ietver pasākumu kopumu – kompleksus dažādas detalizācijas pasākumus, apvienotus mērķa sasniegšanai, kas izteikti uzdevumu, domes ikdienas rīcību, projektu, attīstības programmu, investīciju projektu u.c. veidā. Šāda pieeja pasākumu apvienošanā ļauj būt elastīgiem un gudriem lēmumu pieņemšanā, mainīt atsevišķus pasākumus, nemainot galveno mērķi. Izvēles starp pasākumiem var nākties pielietot gadījumos, kad, piemēram, nav pieejams konkrēts finansējums, bet var atrast veidu, kā veikt citas darbības, lai sasniegtu mērķi.

Pasākumus definē vidējā termiņa plānošanas dokumentā – attīstības programmas rīcības plānā un pārskata to katru gadu. Tas dod iespēju izsvērt, vai turpināt, vai izvēlēties citu paņēmieni, vai vispār pārskatīt konkrētā pasākuma lietderību un to mainīt, nezaudējot stratēģisko virzību un prioritātes (atšķirībā no tradicionālās attīstības plānošanas pieejas, kad uzstāda ilgtermiņa un vidēja termiņa mērķus ātri mainīgā pasaulē). Pasākumu kopums ir pamats investīciju plāna izveidei.

Telpiskās attīstības perspektīva – nosaka Stratēģijai atbilstošu pilsētas telpisko struktūru un pasākumu kopumu teritoriālo piesaisti.

ieviešanas uzraudzību nosaka nepieciešamība fiksēt virzību mērķu sasniegšanā. To apliecina gan statistikas rādītāji, gan cilvēku attieksme pret izmaiņām, tādēļ izvēlēta viegli vadāma un ērta pieeja viedokļu apkopošanai. Pasākumu ieviešanu fiksē ar faktu, vai tas ir noticis/paveikts.

3. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Šajā nodaļā ir apskatīti tie augstāka līmeņa dokumenti – starptautiskās konvencijas un starptautiskie normatīvie akti, kā arī nacionālās politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti vides aizsardzības jomā, kuros ietvertie mērķi un nostādnes ir saistoši Stratēģijas izstrādē.

3.1 STARPTAUTISKIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

■ ANO konvencijas vides aizsardzības jomā

Bernes konvencija (1979. gads, Latvijā pieņemta un apstiprināta 1996. gadā). Konvencijas mērķis ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un veicināt šādu sadarbību. Īpašs uzsvars likts uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, t.sk. apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām. Šādas sugas un dzīvotnes Latvijā noteiktas par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem. Plānošanas dokumentā netiek ietvertas nostādnes, kuru īstenošana varētu radīt tiešus draudus īpaši aizsargājamo sugu vai biotopu eksistencei tur, kur tie konstatēti un noteikti par aizsargājamiem. Tai pat laikā jāatzīmē, ka Latvijā spēkā esošajos normatīvajos aktos ietverta prasība pirms projektu, kuru īstenošana var radīt būtisku ietekmi uz vidi, īstenošanas veikt to ietekmes uz vidi novērtējumu, t.sk. šajā procesā tiek veikta papildus izpēte par teritorijas bioloģisko daudzveidību un tās dabas vērtībām, tādējādi tiek nodrošināts, ka īpaši aizsargājamās sugas un biotopi tiek konstatēti, saglabāti un aizsargāti.

Orhūsas konvencija (Latvijā pieņemta un apstiprināta 2002. gadā). Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs. Izstrādājot Stratēģiju tiek pilnībā izpildītas normatīvajos aktos noteiktās prasības sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas jomā.

Ramsāres konvencija (1971. gads, Latvijā pieņemta un apstiprināta 1995. gadā). Tās mērķis ir saglabāt teritorijas, kas atbilst Ramsāres kritērijiem, nodrošinot raksturīgās floras un faunas, īpaši ūdensputnu dzīves vidi. Izveidojot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un nosakot to aizsardzības statusu, kā arī izstrādājot dabas aizsardzības plānus un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus, tiek ņemti vērā arī Ramsāres konvencijas mērķi un kritēriji. Saskaņā ar Ramsāres Konvencijas mitrāju definīciju, uz šo konvenciju attiecas arī Baltijas jūras un Rīgas līča akvatorija līdz 6 m dziļumam. Mitrāju, tostarp kā ūdensputnu dzīves vides, aizsardzība un nodrošināšana ir nozīmīga Jūrmalas valstspilsētas bioloģiskās daudzveidības vērtību saglabāšanā. Nozīmīgākās mitrāju teritorijas Jūrmalā ir iekļautas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās – Ķemeru nacionālajā parkā un dabas liegumā „Lielupes grīvas pļavas”, kā arī aizsargājamā jūras teritorijā „Rīgas līča rietumu piekraste”.

Vašingtonas konvencija (pieņemta 1973. gadā, ratificēta 1996. gada 17. decembrī) par Starptautisko tirdzniecību ar apdraudētām savvaļas dzīvnieku un augu sugām – CITES konvencija nosaka sugu sarakstu, kuru eksporta, importa vai ieviešanas no jūras gadījumā jāsaņem atļauja Dabas aizsardzības pārvaldē. Stratēģija neparedz aktivitātes šajā jomā.

Konvencija **Par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību** – UNESCO konvencija (1972. gads). Šajā konvencijā ar “dabas mantojumu” tiek saprasts:

- dabas pieminekļi, kas radušies no fizikāliem vai bioloģiskiem veidojumiem vai šādu veidojumu grupām, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no estētikas vai zinātnes viedokļa;
- ģeoloģiski vai fiziogēogrāfiski veidojumi un stingri noteiktas zonas, kas ir kādas apdraudētas dzīvnieku vai augu sugas dzīves vieta, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes vai saglabāšanas viedokļa;
- ievērojamas dabas vietas vai ierobežotas dabas teritorijas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa.

Valsts pienākums ir nodrošināt kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas tās teritorijā, identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākošajām paaudzēm. Konvencijā noteiktas dažādas aktivitātes, kuras iespēju robežās valstīm ir jācenšas īstenot.

Stratēģijas aktivitātes lielā mērā vērstas uz dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu, tajos ietvertās nostādnes un paredzētās darbības nerada tiešus draudus dabas vai kultūras mantojumam Jūrmalas valstspilsētas teritorijā.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencijā (1992. gads) ir norādīti vispārīgie ilgtspējīgās attīstības principi. Ilgtspējīgas attīstības pamatā ir rūpes par cilvēku. „Katram cilvēkam ir tiesības dzīvot veselīgu un produktīvu dzīvi harmonijā ar dabu. Jānodrošina viss, kas esošām un turpmākām paaudzēm nepieciešams ekonomiskai attīstībai un videi”. Norādīti arī galvenie piesārņojumu novēršanas principi. Šīs konvencijas izpratnē galvenais uzdevums dalībvalstīm ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un tās ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmās, kā arī citu nepieciešamo stratēģiju un dokumentu izstrādāšana. Stratēģijas mērķis ir Jūrmalas valstspilsētas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšana.

ANO konvencija „Par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu” (2003. gads) ievēro nemateriālo kultūras mantojumu kā kultūras daudzveidības galveno avotu un ilgtspējīgas attīstības garantu, atzīst mijiedarbību starp nemateriālo kultūras mantojumu un materiālo kultūras un dabas mantojumu, un apzina globalizācijas un sociālo pārmaiņu procesu radītos draudus nemateriālajam kultūras mantojumam, kas veicina tā degradāciju, izzušanu vai pat iznīcināšanu. ANO konvencijas viena no būtiskākajām prasībām ir definēt, reģistrēt un sistematizēt kultūras mantojumu un visus cilvēkus, kas ar to saistīti. Latvijā ir izveidota Nemateriālā kultūras mantojuma valsts aģentūra, kas strādā Latvijas Republikas Kultūras ministrijas pārraudzībā un ir izveidota saskaņā ar šo konvenciju. Latvijā ir izveidota speciāla elektroniska datu bāze – Kultūras karte, kuras mērķis ir sniegt detalizētu informāciju par Latvijas reģionu kultūras procesu un institūciju daudzveidību, pārklājumu un pieejamību, kultūras infrastruktūras materiāltechnisko stāvokli un attīstības tendencēm, kā arī palīdzēt novērtēt esošo kultūras situāciju katrā reģionā un noteikt attīstības prioritātes un turpmākos darbības virzienus, lai radītu vienmērīgu kultūras pakalpojumu pieejamību visā Latvijā. Kultūras karte ir pieejama globālajā tīmeklī Latvijas iedzīvotājiem. Ikviens interesents www.kulturaskarte.lv var atrast, kurā Latvijas valstspilsētā vai novadā atrodas viņu interesējošais kultūras objekts. Diemžēl nemateriālās kultūras objekti šajā kartē vēl nav atrodami.

Acīmredzot, Jūrmalas valstspilsētā būtu apzināmas un izvērtējamas tādas nemateriālās kultūras vērtības kā mutvārdu tradīcijas un izpausmes (piemēram, mīklas, teikas, ticējumi, anekdotes u.c.), tradicionālā mūzika (dziesmas un instrumentālā mūzika, tās izpildītāji), tautas dejas, rotaļas un spēles, paražas, rituāli, svētki, tautas zināšanas, tai skaitā laika vērojumi, tradicionālā amatniecība, tradicionālā virtuve, tradicionālās nodarbes, t.sk. zvejniecība, zivju produktu ražošana, tautas medicīna u.c. Ņemot vērā to, ka arvien vairāk īpašumu nokļūst ienācēju īpašumā, pilsētas tradicionālajām vērtībām būtiski ir to izzušanas un aizmiršanas draudi, tādēļ būtu pievēršama liela uzmanība šo tradīciju un zināšanu dokumentēšanai un vismaz atmiņu par tām saglabāšanai.

ANO konvencija „Par cīņu pret pārtuksnešošanu un zemes degradāciju” valstīs, kurās novērojami ievērojami sausuma periodi un/vai pārtuksnešošanās, jo īpaši Āfrikā. Konvencija attiecībā uz Eiropas valstīm, t.sk. Latviju, skata šī reģiona problēmas – ievērojamu lauksaimnieciskās ražošanas samazināšanos, zemes auglības pazemināšanos, vēja un ūdens erozijas pastiprināšanos, arī dažāda veida augsnes degradāciju. Konvencijas ieviešanai jānodrošina augsnes aizsardzības pasākumu īstenošanu, veicinot augšņu produktivitātes pieaugumu, ieviešot ilgtspējīgu zemes un ūdens resursu apsaimniekošanu. Latvijā šī Konvencija parasti tiek attiecināta ne vien uz vēja un ūdens erodētajām augsnēm (vēja erozija, jūras krasta erozija, lielo upju palieņu krastu erozija), punktteida un difūzo piesārņojumu, ko izraisa augšņu apbūvēšana un ainavas piesārņošana ar pamestām būvēm, bet arī uz degradētajām teritorijām (bijušās militārās bāzes, karjeri) kas, kaut arī nav jārekultivē saskaņā ar prasībām par piesārņotajām vietām, būtu renaturalizējamas, pamatojoties uz šo Konvenciju. Arī Jūrmalas valstspilsētā ir teritorijas, kuru renaturalizācijai jāpievērš īpaša uzmanība, un tas tiek risināts arī ar Jūrmalas Stratēģijā definētajām prioritātēm un stratēģiskajiem mērķiem.

■ Eiropas Kopienas Konvencijas, Direktīvas un Stratēģijas

Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību – Helsinku konvencija (1974. gads, Latvijā pieņemta un apstiprināta 1992. gads). Konvencija apvieno visas valstis, kuras apdzīvo Baltijas jūras krastu, kopīgai cīņai pret jūras piesārņojumu. Tās mērķis – dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Baltijas jūrā. Lai šo mērķi panāktu, nepieciešama sadarbība, lai kontrolētu piesārņojumu visas sateces baseina teritorijā. Latvijā virkne nacionālo normatīvo aktu (piemēram, „Ūdens apsaimniekošanas likums” un tam pakārtotie normatīvie akti, likums „Par piesārņojumu” u.c.) nodrošina HELCOM konvencijas un tās rekomendāciju ievērošanu un izpildi. Izstrādājot Stratēģiju, ņemtas vērā arī Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā ietvertās nostādnes, informācija un prasības, tādējādi tiek ievērotas arī HELCOM konvencijas nostādnes.

Likums **Par Eiropas ainavu konvenciju** (apstiprināts un stājās spēkā 2007. gadā). Konvencijas izpratnē “ainava” nozīmē teritoriju tādā nozīmē kā to uztver cilvēki un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā. Konvencijā definēts, ka „ainavu politika” nozīmē kompetentu publisko iestāžu izstrādātus principus, stratēģijas un pamatnostādnes, kas ļauj veikt specifiskus pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu. “Ainavas kvalitātes mērķis” specifiskai ainavai nozīmē kompetentu publisko iestāžu formulētas sabiedrības vēlmes attiecībā uz viņu apkārtnes ainavas raksturiezīmēm. “Ainavu aizsardzība” nozīmē darbības, lai saglabātu un uzturētu ainavas ievērojamās un raksturīgās īpašības, kuras ir pamatotas ar tās mantojuma vērtību, ko nosaka šīs ainavas dabiskais veidols un/vai cilvēku darbības. „Ainavu pārvaldība” no ilgtspējīgas attīstības perspektīvas nozīmē darbības, lai nodrošinātu regulāru ainavas kopšanu ar mērķi virzīt un harmonizēt pārmaiņas, kuras rada sociālie, ekonomiskie un vides procesi. „Ainavu plānošana” nozīmē konsekventi uz tālāku nākotni vērstas darbības, lai uzlabotu, atjaunotu vai radītu jaunas ainavas. Konvencijas *Darbības joma* ietver dabiskās, kā arī lauku, urbānās un piepilsētu teritorijas. Tā ietver sauszemes un jūras teritorijas, un iekšējos ūdeņus. Tā attiecas uz ainavām, kuras var uzskatīt par izcilām, tāpat kā uz ikdienišķām vai degradētām ainavām. Konvencijas mērķis ir veicināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu, kā arī organizēt sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā.

Latvijas ainavu politika ir noteikta Latvijas ainavu politikas pamatnostādņēs 2013.–2019. gadam (apstiprinātas 2013. gadā.). To mērķis – „Daudzfunkcionālas un kvalitatīvas ainavas, kas visā Latvijā uzlabo cilvēku dzīves kvalitāti, veicina vietu, reģionu un valsts ekonomisko aktivitāti un atpazīstamību, kā arī nodrošina bioloģisko daudzveidību”. Prioritārais uzdevums – ainavu pārvaldības uzlabošana, nosakot ainavu pārvaldībā iesaistīto institūciju kompetences un integrējot ainavu politiku teritorijas attīstības plānošanā, teritoriāli vienoti skatot gan dabas, gan kultūras mantojumu.

Kā vieni no galvenajiem uzdevumiem pamatnostādnēs definēta nepieciešamība:

- Apzināt Latvijas ainavu potenciālu, novērtējot ainavas visā valsts teritorijā;
- Noteikt nacionālas nozīmes ainaviski vērtīgās teritorijas un izstrādāt integrētas vadlīnijas konkrētu nacionālas nozīmes ainaviski vērtīgu teritoriju attīstībai un plānošanai;
- Sagatavot elektronisku Latvijas ainavu atlantu.

Diemžēl neviens no šiem uzdevumiem nav īstenots.

2018. gadā, lai mudinātu ikvienu palūkoties uz ainavām laika ritumā un kopīgi apzinātu Latvijas ainavu dārgumus, VARAM sadarbībā ar plānošanas reģioniem un Latvijas Nacionālo bibliotēku Latvijas valsts simtgades programmas ietvaros īstenoja aktivitāti „Dāvana Latvijai – elektroniska ainavu dārgumu krātuve „Latvijas ainavu dārgumi vakar, šodien, rīt”.

Latvijā šobrīd nav citu spēkā esošo normatīvo aktu vai cita veida, saistošu dokumentu, kuros būtu ietverta informācija par Latvijā identificētajām ainavām, to īpašībām, spēkiem un ietekmēm, kas tās pārveido, kā arī nav noteikti ainavu klasifikācijas un kvalitātes novērtēšanas kritēriji, vadlīnijas ainavu identificēšanai un apsaimniekošanai. Latvijā nav izstrādāti un ieviesti instrumenti ainavu aizsardzībai, plānošanai un pārvaldībai. Pašreiz to nosacīti regulē MK 2013. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 240 „Vispārīgie teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”, kuros noteiktas vispārīgās prasības ainavu aizsardzībai un plānošanai”.

Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gads) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, kuras mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes, savvaļas faunu un floru dalībvalstu teritorijā. Šī mērķa īstenošanai tiek izveidots vienots Eiropas Savienības dabas daudzveidības saglabāšanai izveidoto aizsargājamo teritoriju tīkls NATURA 2000, kas nodrošina Eiropai nozīmīgi dabisko dzīvotņu veidu saglabāšanu un atjaunošanu dabiskās izplatības areālā. NATURA 2000 tīkls ietver īpaši aizsargājamās teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot Eiropas Padomes Direktīvu 79/409 (1979) par savvaļas putnu aizsardzību. Tā kā vairākām Eiropā apdraudētām putnu sugām Latvijas populācijas veido ievērojamu daļu no kopējā indivīdu skaita, Latvijai ir liela atbildība par šo sugu aizsardzību. Abās Direktīvās noteikto prasību ieviešanas ietekme ir analoga Latvijā jau pastāvošajai īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas likumdošanai un ar to saistītajiem ierobežojumiem un aprobežojumiem, kā arī izrietošajām saistībām gan attiecībā uz privātiem zemes īpašniekiem, gan pašvaldībām kā zemes īpašniekiem. Šo direktīvu prasības ir iestrādātas likumā „Sugu un biotopu likums”, likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un saskaņā ar minētajiem likumiem izdotajos MK noteikumos. Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības teritorijā esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas „Ķemeru nacionālais parks”, dabas liegums „Lielupes grīvas pļavas”, dabas parks „Ragakāpa” un aizsargājamā jūras teritorija „Rīgas līča rietumu piekraste” ir iekļautas NATURA 2000 tīklā, līdz ar to Biotopu un Putnu direktīvu prasības tieši attiecas uz Jūrmalas valstspilsētu.

Eiropas Kopienas Direktīva 2000/60/EC (2000. gads) nosaka Kopienas pasākumu ietvaru ūdens politikas jomā (Ūdens struktūrdirektīva). Direktīvas mērķis ir izveidot pasākumu ietvaru iekšzemes virszemes ūdeņu, pārejas ūdeņu, piekrastes ūdeņu un pazemes ūdeņu aizsardzībai, lai novērstu un mazinātu piesārņojumu, veicinātu ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, aizsargātu ūdens vidi, uzlabotu ūdens ekosistēmu stāvokli un mazinātu plūdu un sausumu ietekmi. Latvijā normatīvais akts, kas ievieš Ūdens struktūrdirektīvas noteikto pasākumu ietvaru, ir likums „Ūdens apsaimniekošanas likums”. Pamatojoties uz šo likumu, ir izstrādāts un 2022. gadā stājies spēkā Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns un plūdu riska pārvaldības plāns 2022.-2027. gadam. Apsaimniekošanas plāns ietver pasākumu programmu, kas jāīsteno, lai sasniegtu izvirzītos mērķus ūdens kvalitātei. Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā ietvertās prasības, mērķi un nostādnes ņemtas vērā izstrādājot Stratēģiju.

Eiropas Padomes Direktīva 1975/442/EEK (1975. gads) par atkritumiem un **Eiropas Padomes Direktīva 91/689/EEC** par bīstamajiem atkritumiem. Latvijā šīs Direktīvas pārņem „Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.–2020. gadam”, kas izvirza mērķi novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanu. Direktīva Latvijā pārņemta ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma un tam pakārtoto normatīvo aktu spēkā stāšanos, un par sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu savā administratīvajā teritorijā ir atbildīgas pašvaldības, savukārt par bīstamajiem atkritumiem ir atbildīga valsts.

Eiropas Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīva 85/337/EEK par dažu valsts un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu. Šī direktīva paredz izvērtēt projektu ekoloģisko ietekmi, rūpējoties par cilvēka veselības aizsardzību, lai ar labāku vidi veicinātu dzīves kvalitāti, kā arī, lai nodrošinātu sugu daudzveidības saglabāšanos un saglabātu ekosistēmas reprodukcijas spēju kā dzīvības pamat avotu.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīva 2001/42/EC „Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu”. Tās mērķis ir izvērtēt plānošanas dokumentu īstenošanas radīto iespējamo ietekmi uz vidi un iesaistīt sabiedrību dokumenta apspriešanā un lēmumu pieņemšanā, kā arī izstrādāt priekšlikumus, lai novērstu vai samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi. Direktīvas prasības ir ietvertas likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un MK 23.03.2004. noteikumos Nr. 157. Saistībā ar šīs direktīvas prasību nodrošināšanu tiek veikts šis Stratēģijas SIVN.

Lisabonas stratēģija, (pieņemts 2000. gadā) noteica jaunu stratēģisko mērķi Eiropas Savienībai, lai stiprinātu nodarbinātību, ekonomiskās reformas un sociālo saliedētību kā uz zināšanām balstītas ekonomikas daļu. 2001. gadā stratēģija tika papildināta Gēteborgas Eiropas Savienības Padomes sanāksmē par ilgtspējīgo attīstību, pievienojot ekoloģisko aspektu Lisabonas procesam. Līdz ar to stratēģija balstās uz trīs pīlāriem – ekonomiskā atjaunotne, sociālā atjaunotne un ekoloģiskā atjaunotne. Izstrādājot Stratēģiju, kā viens no galvenajiem principiem ir ievērots ilgtspējīgas attīstības princips.

Eiropas ilgtspējīgas attīstības pilsētu harta (Olborgas harta, 1994) nosaka prioritātes pilsētu attīstībā un politisku atbildību reģiona attīstības procesa dalībniekiem, vadoties no Hartā noteiktajām pamatnostādņēm.

ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam (pieņemta 2009. gadā). Stratēģijā ir izvirzīti četri uzdevumi, tostarp arī vides ilgtspējas veicināšana Baltijas jūras reģionā. Stratēģijas īstenošanā būtiska ir sekmīga sadarbība starp Eiropas Komisiju un ES dalībvalstīm Baltijas jūras reģionā. Katras Rīcības plānā noteiktās sadarbības prioritātes koordinēšanu ir uzņēmusies viena vai vairākas reģiona ES dalībvalstis.

3.2 NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Latvijas vides aizsardzības mērķi ir ietverti Vides politikas pamatnostādņēs 2021.–2027. gadam (turpmāk – VPP2027). VPP2027 ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kurā formulēti pašreizējie Latvijas vides politikas mērķi, risināmās problēmas, politikas pamatprincipi un sagaidāmie rezultāti, kā arī rīcības virzieni politikas mērķu sasniegšanai. Pamatnostādnes ir saistošas Jūrmalas valstspilsētas attīstības plānošanai un ieviešanai.

Latvijas nacionālos vides aizsardzības mērķus hierarhiskā kārtībā definē virkne nacionāla līmeņa plānošanas dokumentu.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam						
Latvijas nacionālās attīstības plāns 2021.-2027. gadam						
Vides politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam						
Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam	Plūdu riska pārvaldības plāni 2022.-2027.gadam	Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni 2022.-2027. gadam	Pasākumu programma laba jūras vides stāvokļa panākšanai 2022.-2027. gadam	Kūdras ilgtspējīgas izmantošanas pamatnostādnes 2020.-2030. gadam	Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.-2028. gadam	Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns 2020.-2030. gadam
Latvijas stratēģija pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika posmam līdz 2030. gadam		Notekūdeņu apsaimniekošanas investīciju plāns 2021.-2027. gadam			Rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku 2020.-2027. gadam	
Likumi						
Ministru kabineta noteikumi						

1. attēls Vides aizsardzības mērķus definējošie nacionāla līmeņa plānošanas dokumenti

VPP2027 ir vides aizsardzības nozares vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments. Dokuments izstrādāts atbilstoši Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2021.-2027. gadam noteiktajām prioritātēm un Eiropas Zaļā kursa stratēģiskiem mērķiem. Vides aizsardzības likuma 4. panta otrā daļa nosaka, ka Ministru kabinets apstiprina Vides politikas pamatnostādnes, ņemot vērā nacionālās prioritātes un Eiropas Savienības un starptautiskos nosacījumus. VPP2027 ir piektais Latvijas vides politikas plānošanas dokuments kopš 1995. gada, kad valdība tādu apstiprināja pirmo reizi. Plānošanas dokumentā formulēti pašreizējie Latvijas vides politikas mērķi, risināmās problēmas, politikas pamatprincipi un sagaidāmie rezultāti, kā arī rīcības virzieni politikas mērķu sasniegšanai. Pamatnostādnes ir saistošas Jūrmalas valstspilsētas attīstības plānošanai un ieviešanai.

Vides politikas pamatnostādņu mērķi 2021.-2027. gadam izriet no NAP2027 vadmotīviem un stratēģiskiem mērķiem un vides aizsardzības sistēmas prioritātēm periodā līdz 2030. gadam. Tie ir:

- Virzīties uz klimatneitralitāti un klimatnoturīgumu;
- Veicināt ilgtspējīgu resursu izmantošanu un pāreju uz aprites ekonomiku;
- Saglabāt un atjaunot ekosistēmas un bioloģisko daudzveidību;
- Samazināt piesārņojumu.

Izstrādājot Stratēģiju ir analizēti un ņemti vērā nacionālie vides aizsardzības mērķi.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam Turpmāk Latvija 2030) iezīmē Latvijas ilgtspējīgas attīstības mērķus un galvenos rīcības virzienus līdz 2030. gadam, kā metodi izmantojot kapitālu – nacionālo bagātību jeb vērtību – pieeju. Apzinot globālās attīstības tendences un izaicinājumus, stratēģija nosaka Latvijas ilgtermiņa attīstības prioritātes un iesaka risinājumus efektīvai un ilgtspējīgai mūsu rīcībā esoša kultūras, dabas, ekonomikas un sociālā kapitāla izmantošanai, jo īpaši izceļot Latvijas pamatvērtību – cilvēkkapitālu.

LIAS ceturtais prioritātes – **atjaunojama un droša enerģija** – mērķis ir nodrošināt valsts enerģētisko neatkarību, palielinot energoresursu pašnodrošinājumu un integrējoties ES enerģijas tīklos.

Prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni šajā prioritātē ir šādi:

(1) Enerģētiskā drošība un neatkarība

Valsts enerģētisko neatkarību iespējams sasniegt, vispirms uzlabojot energoefektivitāti, palielinot vietējo atjaunojamo enerģijas resursu īpatsvaru enerģētikā, diversificējot energoresursu un enerģijas piegādes avotus un samazinot enerģijas importu. Latvijas enerģētiskā drošība stiprināma, veidojot Baltijas jūras reģionu kā vienotu enerģijas tirgu, lai nodrošinātu iespējas iegādāties nepieciešamos stratēģiski svarīgos energoresursus (dabasgāze, naftas produkti) un elektroenerģiju no vairākiem piegādātājiem par tirgus cenām.

(2) Atjaunojamo enerģijas resursu izmantošana un inovācija

Veiksmīgi izmantojot ES enerģijas tirgus priekšrocības, iespējams palielināt atjaunojamo enerģijas resursu īpatsvaru Latvijas enerģētikā un arī turpmāk saglabāt ES līdera pozīcijas atjaunojamo energoresursu izmantošanas jomā. Savukārt aktīvi veicinot pētniecību un jaunradi energoefektivitātes un Atjaunojamo energoresursu jomā, iespējams uzlabot Latvijas ekonomikas konkurētspēju un ieguldījumu eko-efektīvā, uz zināšanām balstītā ekonomikā, kā arī jaunu darba vietu radīšanā. Apgūstot koksnes koģenerācijas esošo potenciālu, ir iespējams vienlaicīgi palielināt arī elektroenerģijas ražošanu no AER. Jau šobrīd ir pietiekams saules un vēja enerģijas izmantošanas potenciāls, un tas noteikti būtu jāattīsta jau nākamajā desmitgadē, ņemot vērā sagaidāmo uzstādāmās jaudas izmaksu kritumu un iespējas izkliegtai enerģijas ražošanai. Neizmantotajās lauksaimniecības zemju platībās būtu iespējams audzēt biodeģvielas ražošanai piemērotas enerģētiskas kultūras. Kā viens no potenciāliem AER būtu jāpēta un jāizmanto ģeotermālā un petrotermālā enerģija.

(3) Energoefektivitātes pasākumi

Galvenais energoefektivitātes pasākumu veiksmes kritērijs ir samazināts siltuma un elektroenerģijas patēriņš un efektīvāka energoresursu izmantošana gan privātajā, gan valsts sektorā. Īpaši svarīgi ir veikt daudzdzīvokļu ēku, centralizēto siltumapgādes sistēmu, katlu māju un pārvades līniju atjaunošanu, lai samazinātu siltumenerģijas patēriņu un zudumus. Vēlams palielināt centralizētās siltumapgādes pieslēgumu skaitu, tādējādi uzlabojot centralizēto siltumapgādes sistēmu darbības efektivitāti.

(4) Energoefektīva un videi draudzīga transporta politika

Lai samazinātu privātā autotransporta izmantošanas īpatsvaru, primāri jāuzlabo sabiedriskā transporta kvalitāte un pieejamība, kā arī jāpalielina sabiedriskā transporta popularitāte sabiedrībā. Vienlaikus ar sabiedriskā transporta plūsmu un pakalpojumu palielināšanos un iespējamiem personīgā transporta lietošanas ierobežojumiem ir jāveido gājējiem un velosipēdistiem piemērota vide un infrastruktūra. Jāatbalsta pilotprojekti transporta infrastruktūras pielāgošanai vietēji saražotās biogāzes un biodeģvielas izmantošanai.

(5) dabas vērtību un pakalpojumu ilgtspējīga apsaimniekošana

Prioritātes mērķis ir Latvijai kļūt par ES līderi dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā.

Prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni:

Dabas kapitāla pārvaldība

Līdzšinējie tirgus mehānismi, politikas un atbalsta programmas nav bijušas efektīvas dabas kapitāla saglabāšanā un atjaunošanā. Lai situāciju mainītu, ir jāievieš dabas kapitāla pārvaldības pieeja ekosistēmu preču un pakalpojumu vērtības, dabas un antropogēnu radīto risku un zaudējumu

identificēšanai un novērtēšanai. Šī pieeja paredz piesārņojuma un atkritumu plūsmu mazināšanu, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu un ekosistēmu pakalpojumu attīstību. Tā apvieno vides un ekonomikas aksiomas, ļaujot kombinēt dabas kapitāla pārvaldību ar ekonomisku lēmumu pieņemšanas un attīstības praksēm.

Tirgus instrumentu izveide

Pasaules pieredze rāda, ka tikai ar valsts pūliņiem vien nav iespējams novērst pieaugošo apdraudējumu dabai un tās sniegtajiem ekosistēmu pakalpojumiem. Papildus ir jārada tirgus dabas daudzveidību saglabājošām aktivitātēm. Valsts institūcijām ir jāievieš tirgus instrumenti, kas radītu ekosistēmu pakalpojumu un produktu tirgu un veicinātu tautsaimniecības ecoefektivitātes celšanos. Šie instrumenti ļautu attīstīt arī dažādus jaunus pakalpojumus, kas veicinātu uzņēmēju un zemes īpašnieku iesaisti dabas daudzveidības atjaunošanā, piesaistot privāto finansējumu dabas kapitāla saglabāšanai un atjaunošanai.

Dabas aktīvu kapitalizēšana

Ņemot vērā Latvijas salīdzinoši lielo dabas kapitālu ES valstu vidū, jāveido aktīva uzņēmējdarbības atbalsta politika dabas aktīvu kapitalizēšanai. Ilgtspējīga dabas kapitāla izmantošana var sekmēt Latvijas kā „zaļas” valsts tēla veidošanos. Tā ir iespēja veicināt eksporta un daudzu ekonomikas un jaunrades nozaru attīstību, piemēram, pakalpojumu industrijā – videi.

Draudzīgs tūrisms, atpūta, rekreācija un ārstniecība, veselīgas ēdināšanas pakalpojumi; lauksaimniecība – bioloģiskā lauksaimniecība un akvakultūra; ražošana – enerģijas ražošana no AER, dabīgas kosmētikas un medikamentu ražošana, koka izstrādājumu, māju un mēbeļu ražošana; radošajā industrijā – vides filmu un skaņu radīšana; augsto tehnoloģiju nozarēs – dabai draudzīgu tehnoloģiju radīšana. Latvijas dabas kapitāls paver iespēju attīstīt daudzveidīgu un eksportspējīgu „zaļo ekonomiku”.

Ilgtspējīga dzīvesveida veicināšana

Dabas daudzveidības samazināšanos un klimata izmaiņas lielā mērā veicina tieši mājsaimniecības kā gala patērētāji. Cilvēku ekonomiskā aktivitāte un pārmērīgais patēriņš rada arvien lielāku siltumnīcas efektu izraisošu gāzu ieplūdi atmosfērā un arvien lielāku dabas resursu noplicināšanu. Dabas kapitālam rodas arvien jauni apdraudējumi, tostarp infrastruktūras un apbūves izplešanās un klimata izmaiņu negatīvā ietekme. Lai mazinātu šādus apdraudējumus un saglabātu dabas daudzveidību, jāmobilizē sabiedrība un jāveicina cilvēku līdzdalība ekosistēmu saglabāšanā. Veicinot ilgtspējīgu dzīvesveidu, iespējams radīt dabas kapitālu saudzējošu sabiedrību.

Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam (turpmāk - NAP2027) ir hierarhiski augstākais nacionāla līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokuments. NAP2027 ir cieši saistīts ar Latvija2030. Dokuments nosaka stratēģiskos mērķus, prioritātes un uzdevumus valsts attīstībai nākamajiem septiņiem gadiem, lai panāktu Latvijas un ikviena iedzīvotāja izaugsmi un labklājības pieaugumu. NAP2027 izstrādāts, veicot dziļu līdzšinējā Latvijas Nacionālā plāna 2014.-2020. gadam vidus posma rezultātu analīzi, ņemot Latvija2030 izvirzītos mērķus un ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus.

NAP2027 vadmotīvs aptver četru virzienu fundamentālas pārmaiņas un izaugsmi: „Vienlīdzīgas tiesības”, „Dzīves kvalitāte”, „Zināšanu sabiedrība” un „Atbildīga Latvija”. Uz šo virzienu bāzes ir definēti seši stratēģiskie mērķi un rīcības. Savukārt, NAP2027 telpiskās attīstības perspektīva iezīmē virziena attīstību Latvija2030 noteiktajās nacionālo interešu telpās.

ES un citu ārvalstu finanšu instrumentu finansējuma plānošanas dokumentu izstrāde notiek, pamatojoties uz Nacionālajā attīstības plānā noteiktajām prioritātēm un mērķiem. Nacionālais attīstības plāns nosaka attīstības budžeta sadali, nevis bāzes budžetu, un tā ieviešanas instruments ir

valsts un pašvaldību budžeta līdzekļi, Kohēzijas politikas un kopējās lauksaimniecības politikas fondi, citu Eiropas Savienības budžeta instrumentu investīcijas, kā arī Eiropas Savienības un citu ārvalstu finanšu palīdzības instrumenti un privātais finansējums.

Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030.gadam ir politikas plānošanas dokuments ar kuru tiek noteikti Latvijas mērķi un to izpildes pasākumi šādās nozarēs vai darbībās – siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums un oglekļa dioksīda piesaistes palielinājums, atjaunojamo energoresursu īpatsvara palielinājums, energoefektivitātes uzlabošana, enerģētiskās drošības nodrošināšana, enerģijas tirgus infrastruktūras uzturēšana un uzlabošana, kā arī inovāciju, pētniecības un konkurētspējas uzlabošana.

Plāna ilgtermiņa vīzija ir ilgtspējīgā, konkurētspējīgā un drošā veidā veicināt ilgtspējīgas tautsaimniecības attīstību.

Plāna ilgtermiņa mērķis ir, uzlabojot enerģētisko drošību un sabiedrības labklājību, ilgtspējīgā, konkurētspējīgā, izmaksu efektīvā, drošā un uz tirgus principiem balstītā veidā veicināt klimatneitrālas tautsaimniecības attīstību.

Lai īstenotu mērķi ir nepieciešams:

- 1) Veicināt resursu efektīvu izmantošanu, kā arī to pašpietiekamību un dažādību;
- 2) Nodrošināt resursu, un it īpaši fosilu un neilgtspējīgu resursu, patēriņa būtisku samazināšanu un vienlaicīgu pāreju uz ilgtspējīgu, atjaunojamu un inovatīvu resursu izmantošanu, nodrošinot vienlīdzīgu pieeju energoresursiem visām sabiedrības grupām;
- 3) Stimulēt tādas pētniecības un inovāciju attīstību, kas veicina ilgtspējīgas enerģētikas sektora attīstību un klimata pārmaiņu mazināšanu.

3.3 REĢIONĀLIE ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Jūras plānojums 2030

Jūras telpiskā plānošana ir salīdzinoši jauna plānošanas joma, kas Eiropas Savienības valstīs kļuvusi aktuāla, attīstoties atjaunojamo un papildus energoresursu ieguvei Baltijas jūrā. Nepieciešamība pēc integrētas jūras telpiskās plānošanas ir uzsvērtā Latvija 2030, Jūras vides aizsardzības un pārvaldības likumā un Teritorijas attīstības plānošanas likumā.

Jūras vides aizsardzības un pārvaldības likuma izpratnē jūras izmantošana ir jūras izmantošana publisku personu un privātpersonu vajadzībām, arī saimnieciskajā darbībā, t.sk. veicot piesārņojošas darbības, kas var ietekmēt jūras vides stāvokli. Savukārt jūras telpiskā plānošana ir ilgtermiņa attīstības plānošanas process, kas vērstas uz jūras vides aizsardzību, jūras racionālu izmantošanu un integrētu pārvaldību, lai līdzsvarotu sabiedrības labklājības, ekonomikas attīstības un vides aizsardzības prasības un nodrošinātu Baltijas jūras ilgtspējīgu izmantošanu.

Augstāk minētā likuma 19. panta 1. daļa nosaka, ka jūru izmanto arī ievērojot jūras telpisko plānojumu. Jūras plānojums ir nacionālā līmeņa ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikta jūras izmantošana, ņemot vērā funkcionāli ar jūru saistīto sauszemes daļu.

2019. gada 14. maijā Latvijas valdība apstiprināja VARAM izstrādāto Jūras plānojumu Latvijas Republikas iekšējiem jūras ūdeņiem, teritoriālajai jūrai un ekskluzīvās ekonomiskās zonas ūdeņiem (Jūras plānojums 2030). Tā mērķis ir panākt efektīvu un tajā pašā laikā videi saudzīgu jūras telpas izmantošanu, saskaņojot dažādu nozaru intereses. Jūras plānojums nodrošina sabalansētu un

visaptverošu skatījumu par nozaru nākotnes vajadzībām, un dod sadarbības ietvaru no iespējami labākas līdzās pastāvēšanas līdz pat vienas un tās pašas jūras telpas vienlaicīgai izmantošanai vairākiem mērķiem.

Jūras plānojuma galvenās izvirzītās prioritātes ir veselīga jūras vide un stabila ekosistēma, kā arī valsts drošība. No tautsaimniecības nozarēm kā prioritāras ir izvirzītas jūrniecības attīstība un droša kuģu satiksme, ilgtspējīga zivsaimniecība un tūrisms, kā arī atjaunojamo energoresursu ieguve jūrā.

Plānojumā norādīts, ka tajā (tāpat kā Valsts ilgtermiņa tematiskajā plānojumā Baltijas jūras piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai, skatīt nākamo apakšsadaļu) atbilstoši mērogam ir iekļauta arī pašvaldību valdījumā esošo jūras piekrastes ūdeņu izmantošana. Tomēr, ņemot vērā šo dokumentu mēroga noteiktību un iespējamo detalizāciju, pašvaldībām ieteikts izvērtēt nepieciešamību izstrādāt detalizētākus tematiskos plānojumus jūras piekrastes joslai līdz 2 km attālumam no krasta.

Valsts ilgtermiņa tematiskais plānojums Baltijas jūras piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai (turpmāk tekstā – Piekrastes plānojums) apstiprināts 2016. gadā. Dokumenta izstrāde bija pamatnostādņu noteikts uzdevums un viens no Latvija2030 ieviešanas soļiem, kurā piekraste ir definēta kā viena no nacionālo interešu telpām.

Piekrastes plānojuma mērķis ir veicināt Baltijas jūras Latvijas piekrastes, kā saimnieciski aktīvas un kvalitatīvas dzīves, kultūrvides un rekreācijas telpas attīstību, attīstības intereses līdzsvarojot ar dabas un vides aizsardzības prasībām, un tā rezultāts – piekrastes publiskās infrastruktūras tīkla attīstības koncepcija. Galvenais uzsvars plānojuma izstrādē tika vērsts uz piekrastes apdzīvojuma struktūru un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.

Dokumenta ietvaros tika secināts, ka publiskās infrastruktūras trūkums vai tā neatbilstoša kvalitāte būtiski ierobežo tūrisma un rekreācijas, uzņēmējdarbības attīstības iespējas un iedzīvotāju mobilitātes iespējas. Saimnieciskās darbības būtiskākie darbības ierobežojumi ir saistīti ar aizsargjoslām un piekrastē esošajām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.

Aptuveni 80 % no piekrastes garuma, publiskās infrastruktūras nodrošinājums un kvalitāte, piekļuvei jūrai tiek vērtēti kā nepietiekoši. Jūrmala lielākajā daļā tās piekrastes posmu kopumā novērtēta kā piekrastes posms ar pietiekamu publisko infrastruktūru.

Lai sasniegtu Piekrastes plānojumā noteiktos stratēģiskos mērķus (1 – vienots piekrastes publiskās infrastruktūras tīkls, kas līdzsvaro dabas aizsardzības un ekonomikas intereses un 2 – laba pārvaldība piekrastē), kā rīcību virzieni ir noteikti:

- attīstīt vienotu publiskās infrastruktūras tīklu, uzlabojot pakalpojumu klāstu gan vietējiem iedzīvotājiem, gan viesiem;
- veicināt ieguldījumus attīstāmajās vietās, tādējādi stiprinot piekrastes apdzīvojumu un ekonomiskās aktivitātes;
- veicināt piekrastes dabas un kultūras mantojuma pieejamību visām sabiedrības grupām, ievērojot universālā dizaina principus.

Atbilstoši Piekrastes plānojumā norādītajiem nosacījumiem piekrastes attīstībai, dokumentā noteikts, ka apbūve piekrastē jāplāno un jāveido, ievērojot ilgtermiņa prognozes par klimata pārmaiņu ietekmi, krasta erozijas procesus un ainaviskās vērtības.

Piekrastes plānojumā ir noteiktas 60 kompleksi attīstāmās vietas ar priekšlikumiem to attīstīšanai, t.sk. 25 prioritārās vietas, kur ieguldījumiem tiek prognozēta vislielākā atdeve. Jūrmalas valstspilsētā ir noteiktas divas prioritāri attīstāmās vietas. Tās tika noteiktas, pamatojoties uz piekrastes plānojuma izstrādē iesaistīto pušu priekšlikumiem, vietu attīstības potenciālu, nozīmi un lomu piekrastes apdzīvojuma struktūras, ekonomisko aktivitāšu un piekrastes kopējās konkurētspējas

kontekstā. Tās ir: „Ķemeri” un „Jaunķemeri” (teritoriāli nav viena teritorija) un Jūrmalas (Lielupes) osta.

2018. gadā tika izstrādāts **tematiskais plānojums „Jūras un piekrastes viedās specializācijas plāns Rīgas plānošanas reģionam”**. Dokumentā par vienu no Rīgas plānošanas reģiona jūras un piekrastes zilās izaugsmes viedās specializācijas priekšrocībām izcelta arī Jūrmala kā kūrortpilsēta. Šī tematiskā plānojuma tematiskie virzieni ir: jūras transports un kuģubūve, zveja un marikultūra, piekrastes teritoriju daudzfunkcionāla un vieda izmantošana, atjaunojamo energoresursu izmantošana piekrastē, kurortoloģija un veselības tūrisms.

Attiecībā uz ostām, dokumentā norādīts, ka piekrastes pašvaldībās jāveicina infrastruktūras attīstība ne tikai ostu teritorijās, bet tāpat jāveicina pilsētvides un pakalpojumu attīstība jahtu ostās un jo īpaši teritorijās ap tām.

Piekļuves ceļi ir pamata infrastruktūra, bez kuras zilās izaugsmes pasākumi nevar tikt īstenoti. Ņemot to vērā, Jūrmalas valstspilsēta ir noteikusi šādas intereses (nepieciešamās aktivitātes) ceļu infrastruktūras izveidei vai uzlabošanai:

- piekļuves ceļu izveide līdz pludmalei operatīvajam transportam Jūrmalas valstspilsētas 11 ielu turpinājumos;
- bruģa celiņu izbūve, labiekārtošana un kāpņu uz pludmali atjaunošana izejās uz jūru Jūrmalā pludmales daļā ar lielāko apmeklējuma intensitāti;
- 38 gājēju koka celiņu izveide un labiekārtošana uz pludmali;
- 22 pieeju no kārkļu stādījumiem izveide uz jūru personām ar funkcionāliem traucējumiem;
- jaunu auto stāvlaukumu izbūve un esošo stāvlaukumu paplašināšana un labiekārtošana.

Tematiskajā plānojumā lietots termins “viedā promenāde”. “Viedā promenāde” savieno gar piekrasti ejošu gājēju ceļu, taku kāpās, koka laipu, konstrukciju uz pāļiem virs ūdens, pastaigu molu ostā, pilsētas ielu un dabiskās pludmales posmus vienā maršrutā. Labiekārtotā posma (iela, celiņš) malās ir kafejnīcas, izstādes, ainavu vērošanas vietas, vides un informatīvi objekti, mobilā tālruņa lādēšanas punkts, saulesarga vai lietusmēteļa noma, publiskā tualete, velo un skrejriteņu u.tml. noma u.c.

Promenādes posmā, kas virzās pa pludmali vai taku dabā, ir minimāls labiekārtojums (norādes, atkritumu urna). Arī šajos posmos vai to tiešā tuvumā uzstādāma tehnoloģiju iespējota infrastruktūra – ar saules baterijām darbināms un ar kustību sensoriem aprīkots apgaismojums, ierīču un tālruņu uzlādes punkts, interaktīvas izziņas, rotaļu un sporta ierīces u.c.

Papildus tradicionālajiem taku un celiņu veidiem pie jūras ieteikts pielietot tādas formas kā gājēju moli jūrā, gājēju tilti jūrā uz pāļiem, peldošas platformas, paaugstinātas reljefā takas vai citas interesantas konstrukcijas – viss, kas veicina interesi un staigāšanu.

Tematiskā plānojuma izstrādes gaitā secināts, ka Rīgas līča piekrastē ir visai maz SPA viesnīcu, tāpēc, lai piesaistītu tūristus, piekrastes pašvaldībām jāattīsta jauni interesanti objekti vai jāatjauno un jālabiekārto esošie objekti, kas kalpo kā galamērķi. Piemēram, jūrā norobežots peldbaseins īpašam mērķim vai interešu atpūtnieku grupai, naktsmītne jūrā, pirts jūrā ar iespēju ielēkt jūras ūdenī, peldošas konstrukcijas, moli un laipas ūdenī u.c.

Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.–2030. gadam. Saskaņā ar tajā izvirzīto vīziju, Rīgas reģiona, kā Eiropas daļas labklājība nākotnes globālā kontekstā saistāma ar „pārdodamām” vērtībām gudram pasaules tirgum, enerģiju taupošiem risinājumiem, kvalitatīvu dzīves fizisko telpu (pilsētas, lauki, mājokļi) un integrētu sabiedrību (nacionāli mērķi, kopienas, sadarbība).

Ar visiem iepriekš minētajiem dokumentiem un tajos izvirzītajiem mērķiem saskaņojas **Stratēģija**, kuras ietvaros ir izvirzīti trīs stratēģiskie ilgtermiņa attīstības mērķi:

- 1) Starptautiski pazīstams, moderns piekrastes kūrorts un populārākā kūrortpilsēta Baltijas jūras reģionā;
- 2) Austrumu un Rietumu kontaktu veidošanas un tikšanās vieta Baltijas reģionā;
- 3) Kvalitatīva dzīves un brīvdienu vieta, kultūras un sporta centrs.

Jūrmalas telpiskās attīstības perspektīva, kas nosaka Stratēģijai atbilstošu pilsētas telpisko struktūru un pasākumu kopumu teritoriālo piesaisti. Telpiskā perspektīva ir Jūrmalas attīstības vīzijas un attīstības stratēģijā iekļauto mērķu un prioritāšu vispārīga vizualizācija.

Šim plānošanas dokumentam pakārtota ir **Jūrmalas valstspilsētas attīstības programma 2023.–2029. gadam**.

Lai detalizētu un precizētu izvirzīto mērķu sasniegšanas gaitu, Jūrmalas pilsētā izstrādāti un ir spēkā šādi vietēja līmeņa plānošanas dokumenti:

- Jūrmalas valstspilsētas sporta un aktīvās atpūtas attīstības plāns 2020.–2026. gadam;
- SIA “Jūrmalas siltums” vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.-2025.gadam;
- SIA “Jūrmalas slimnīca” vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.-2025.gadam;
- PSIA “Kauguru veselības centrs” vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.-2025.gadam;
- PSIA “Veselības un sociālās aprūpes centrs-Sloka” vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.-2025.gadam;
- Konceptuālais ziņojums par Jūrmalas pilsētas pašvaldības dzīvojamā fonda attīstību (pieņemts 2018. gadā);
- Jūrmalas pilsētas videonovērošanas konceptuālais ziņojums (pieņemts 2015. gadā);

Tematiskie plānojumi:

- Jūrmalas velosatiksmes attīstības koncepcija (akceptēta 2016. gadā);
- Ķemeru attīstības vīzija (akceptēta 2014. gadā).

Dabas aizsardzības plāni:

- Dabas parka „Ragakāpa” dabas aizsardzības plāns 2019.–2031. gadam.
- Dabas lieguma Lielupes grīvas pļavas dabas aizsardzības plāns apstiprināts 06.07.2005., darbības termiņš pagarināts līdz 31.12.2013.
- Ķemeru nacionālā parka dabas aizsardzības plāns, apstiprināts 25.09.2002., darbības termiņš pagarināts līdz 31.12.2019.

4. VIDES PĀRSKATA IZSTRĀDE

4.1 STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS

Stratēģijas SIVN ir process, kura mērķis ir uzlabot plānošanas dokumenta kvalitāti, vērtējot šī dokumenta iespējamo ietekmi uz vidi un laicīgi novēršot vai mazinot tā īstenošanas negatīvās ietekmes. Šis process ir vērsts uz to, lai izvērtētu, kādas būtiskas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē var rasties politikas plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā, lai iespējamās negatīvās ietekmes novērstu plānošanas dokumenta izstrādes procesā, plānotu pasākumus iespējamās negatīvās ietekmes mazināšanai un sagatavotu rekomendācijas plānošanas dokumenta ieviešanas efektivitātes monitoringam. SIVN procedūra veikta, ievērojot MK 23.03.2004. noteikumos Nr. 157 noteikto izstrādes kārtību, t.sk. nodrošinot Vides pārskata publisko (sabiedrisko) apspriešanu.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts Stratēģijas aktualizācijas izstrādes beigu fāzē.

Pamatojoties uz MK noteikumiem Nr. 157, plānošanas dokumenta izstrādātājs (Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība) ir informējis Vides pārraudzības valsts biroju par plānošanas dokumenta izstrādes uzsākšanu un konsultējies par Vides pārskatā iekļaujamās informācijas detalizācijas pakāpi un institūcijām, kurām jāiesniedz Vides pārskata projekts komentāru un priekšlikumu saņemšanai, kā arī par sabiedriskās apspriešanas sanāksmes nepieciešamību.

Politikas plānošanas dokumentu ietekmes uz vidi izvērtējums ir vērsts uz plānošanas dokumentu satura optimizēšanu un vides aspektu integrāciju tajos. Līdz ar to SIVN procesā un Vides pārskata veidošanā ir izmantota metodika, kas balstīta uz atbilstības izvērtējumu vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības principiem, mērķu un uzdevumu to sasniegšanai īstenošanas ietekmju vērtējumu.

SIVN balstās uz šādiem principiem:

Integrācija – vides aspekti pilnībā ir jāintegrē politikas plānošanas dokumentā, tādēļ vides aspekti ir jāņem vērā plānošanas agrā stadijā, lai izvairītos no konceptuālām kļūdām. Šādā gadījumā SIVN palīdz veikt piedāvāto rīcības virzienu analīzi un identificēt tās rīcības, kam no vides viedokļa nepieciešama papildus izpēte par to ietekmi.

Piesardzības princips – pieņemot lēmumus, nepieciešams izmantot piesardzības principu, pat, ja plānotās darbības tieša negatīva ietekme nav pierādīta, jo ekosistēmu nestspēju jeb ietilpību un sakarība starp slodzēm un dabas kapitālu nav iespējams precīzi noteikt.

Starppaaudžu taisnīgums – pašreizējai paaudzei ir jā saglabā vai jāvairo sociālais, dabas un cilvēku radītais kapitāls un jādod nākamajām paaudzēm iespējas attīstīties.

Izvērtēšana – nepieciešams izvērtēt kā politikas plānošanas dokumentā paredzētās rīcības un to iespējamās alternatīvas (ja tādas tiek izvērtētas), vai 0 alternatīva, ietekmēs vides stāvokli, resursus un to kvalitāti.

Pārskatāmība – SIVN ir atvērts un pārskatāms lēmumu pieņemšanas process, kas paredz interešu grupu un nevalstisko organizāciju iesaisti, kā arī aprakstot SIVN metodoloģiju, lēmumu pieņemšanas mehānismus un sniedzot pamatojumu novērtējumā iekļautajiem apgalvojumiem. SIVN pārskatāmību nodrošina arī Vides pārskata sabiedriskā apspriešana un tās rezultātu publiskošana.

Vides pārskats, plānošanas dokumenta un Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas laikā tiks iesniegts izskatīšanai trīs institūcijām: Valsts Vides dienesta Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei, Veselības inspekcijai un Dabas aizsardzības pārvaldei.

Vides pārskata sagatavošanā izmantotas šādas metodes:

- **informācijas analīze** – tika analizēta Jūrmalas valstspilsētas teritorijas attīstības plānošanas dokumentos un saistītajos plānošanas dokumentos ietvertā informācija, kā arī visa pašvaldības rīcībā esošā un publiski pieejamā informācija par vides stāvokli pilsētas teritorijā;
- **salīdzinošā analīze** – par šajā SIVN identificētajiem būtiskās ietekmes vides aspektiem. Stratēģijas aktualizācijai nav izstrādātas alternatīvas, tajā pat laikā, tiks vērtētas alternatīvas izskatot un darba grupā lemjot par sabiedrības iesniegto priekšlikumu ņemšanu vērā (atbalstīt to vai neatbalstīt).
- **ietekmju analīze** – tika analizēta Stratēģijā noteikto stratēģisko mērķu, prioritāšu un plānoto pasākumu to sasniegšanai īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi, izstrādāti ieteikumi iespējamās negatīvās ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

Vides pārskata sagatavošanā izmantota šāda informācija:

- Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības rīcībā esošā informācija par vides stāvokli Jūrmalā;
- VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” publiskajās datu bāzēs (reģistros) pieejamā informācija par vides stāvokli;
- AS „Latvijas valsts meži” inventarizācijas dati;
- Lauku atbalsta dienestā pieejamā informācija;
- Dabas aizsardzības pārvaldes tīmekļvietnē pieejamā informācija par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un objektiem;
- Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna 2022. – 2027.gadam projekts;
- Citi publiski pieejamie pētījumi un informācija.

Jāatzīmē, ka Vides pārskata izstrādātājam bija grūtības ar vides informācijas iegūvi un datu pieejamību, jo šobrīd neeksistē vienota publiski pieejama valsts vides informācijas sistēma. Nav pieejama pilnīga vides monitoringa informācija, kas ļautu detalizēti izvērtēt vides stāvokli un tā izmaiņu tendences valstspilsētas teritorijā. Izvērtējot pieejamo gaisa kvalitātes monitoringa posteņu izvietojumu jāsecina, ka to ir ļoti maz. Tāpat praktiski nav pieejama informācija par gaisa kvalitātes rādītājiem, trokšņa līmeņa rādītājiem, mūsdienu ģeoloģiskos procesus raksturojošiem u.c. rādītājiem valstspilsētas teritorijā, dati par virszemes un pazemes ūdens līmeņu un kvalitātes izmaiņām, lai gan valstspilsētas un tai piegulošajās teritorijās atrodas vairāki valsts monitoringa posteņi. Būtiski nepilnīga ir publiski pieejamā informācija par piesārņotām un potenciāli piesārņotām teritorijām, to bīstamību cilvēkiem un videi.

4.2 SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA UN IESAISTĪŠANA

Sabiedrības līdzdalības kārtību Stratēģijas izstrādes procesā nosaka Ministru kabineta 2009. gada 25. augusta noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”. Noteikumi paredz sadarbības pārstāvju līdzdalību dažādos attīstības plānošanas izstrādes posmos, piedaloties sabiedriskajās apspriedēs, iesaistoties darba grupās, vai arī plānošanas dokumenta izstrādes laikā par to paužot savu viedokli (mutvārdos un rakstiski).

Stratēģijas izstrādes laikā tika ņemta vērā informācija, kura tika iegūta Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības veiktajā iedzīvotāju aptaujā (2020. gadā) un uzklusot iedzīvotāju viedokļus un priekšlikumus tiešsaistes tikšanās (2021. gadā).

Tāpat tika izmantoti ieteikumi un atziņas, kas iegūti Jūrmalas Attīstības programmas izstrādes ietvaros organizētajās 15 ideju grupās par sešiem tematiskajiem virzieniem (Atvērta un gudra pārvaldība, Izglītības kvalitāte un vadība, Kultūra un sports sabiedrības attīstībai, Kūrortpilsētas konkurētspēja Ziemeļeiropā, Kvalitatīva dzīve ilgtspējīgai sabiedrībai un Pilsētvide un kvalitatīva dzīvesvieta).

Visos minētajos pasākumos tika iesaistīti un uzklusīti iedzīvotāju, uzņēmēju, nevalstisko organizāciju, izglītības iestāžu (t.sk. vadītāji, pedagogi, skolēnu pašpārvaldes, vecāku pārvaldes) un dažādu nozaru speciālistu un viedokļu līderu viedokļi, rekomendācijas un ieteikumi.

Sabiedrības līdzdalības prasības SIVN procesā nosaka MK 2004. gada 23. marta noteikumi Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” un likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”.

Stratēģijas aktualizācijas un SIVN Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas pasākumi tiks veikti vienoti, nodrošinot sabiedrības informēšanu un iesaistīšanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Sabiedriskās apspriešanas norise:

Sadaļa tiks izstrādāta pēc sabiedriskās apspriešanas pabeigšanas

Saņemtie priekšlikumi, atsauksmes:

Sadaļa tiks izstrādāta pēc sabiedriskās apspriešanas pabeigšanas

5. JŪRMALAS VALSTSPILSĒTAS TERITORIJAS ĪSS RAKSTUROJUMS

5.1 VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

Jūrmala atrodas Latvijas centrālajā daļā Rīgas līča dienvidu piekrastē uz šauras zemes strēles starp Lielupi un Rīgas jūras līci, kā arī Lielupes labajā krastā ietverot teritorijas sauszemes joslu pretī Bulduriem – Bražciemam, Priedaini un Vārnukrogu. Pilsēta atrodas Piejūras zemienes Rīgavas līdzenumā, kurā no austrumu puses iestiepjas Priedaines – Bolderājas kāpu grēda.

Paralēli valstspilsētas dienvidu robežai, Lielupes labajā krastā stiepjas Mārupes novads, austrumos atrodas Rīgas valstspilsētas administratīvā teritorija, rietumos– Tukuma novads un ziemeļu mala piekļaujas Baltijas jūras Rīgas līča akvatorijai (24,2km garumā). Nozīmīgākā saistība Jūrmalai ir ar galvaspilsētu. Abu pilsētu savienojumu veido elektriskā dzelzceļa līnija Torņakalna-Tukums II un valsts galvenais autoceļš Rīga-Ventspils E22/A10.

Jūrmalas lielu teritorijas daļu veido plašas dabas teritorijas – ~64,7 km² (64 % no pilsētas kopējās platības): meži (48 %), iekšzemes ūdeņi (10 %), palienu pļavas (5,6 %) un apstādījumi – parki, skvēri, kapsētas (0,4 %). Raksturīgi vienlaidu mežu masīvi (Bolderājas kāpu, Slēpera purva, Sēņu kalna, Druvciema un Krastciema meži, Ķemeru un Jaunķemeru meži).

Valstspilsētas reljefs ir lēzens, lielākoties zems, maksimāli augstākās atzīmes ir „Raga kāpas” un „Buļļu kāpas” teritorijas daļā. Reljefa attīstībā nozīmīgākā loma ir bijusi Litorīnas jūras stadijai Baltijas jūras attīstībā, Lielupes plūdamam un mūsdienu eolajiem procesiem. Jūrmalas raksturīga iezīme ir salīdzinoši plaša pludmale ar piekrastes kāpu un kāpu masīvu miju.

Lielupes paliene stiepjas visā Jūrmalas teritorijā, tā ir gandrīz pilnīgi līdzena, vietām pārpuvota. Palienu vietām ir ietekmējusi cilvēku saimnieciskā darbība un tās rezultātā šajās vietās ir sastopami tehnogēnie nogulumu. Tāpat ir raksturīgi augsti gruntsūdeņu līmeņi, kas veicina pārpuvošanos reljefa pazeminājumos. Visvairāk šādas teritorijas ir izplatītas valstspilsētas rietumu daļā.

Jūrmalai raksturīgs piejūras klimats ar maigākām temperatūras svārstībām. Kūrorta objektu pastāvēšanai būtiskas piejūras teritorijās kāpas kopā ar pludmali un jūru rada īpašas mikroklimatiskās zonas, kuras ievērojot veic kūrorta objektu un terapijas pasākumu plānošanu.

5.2 VIRSZEMES ŪDEŅI

Jūrmalas valstspilsētas teritorija ietilpst Lielupes upju baseina apgabalā. Virszemes ūdeņu tīklu veido Lielupe, Vecslocene, Vēršupīte, Slokas ezers, Aklais ezers, Akacis, Melnezers un Varkaļu kanāls.

Lielākā ūdenstece Jūrmalas valstspilsētā ir Lielupe - viens no nozīmīgākajiem Jūrmalas valstspilsētas ūdens resursiem, veidojot ainavisku vidi, izmantojot piekrasti un tās ūdeņus rekreācijai, ūdens aktivitātēm (sporta aktivitātes, makšķerēšana, peldēšana) un kuģošanas satiksmei.

Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2021.-2027. gadam (turpmāk tekstā – UBAP), Lielupe Jūrmalas valstspilsētas teritorijā noteikta kā stipri pārveidots ūdensobjekts L100SP ar vidēju ekoloģisko kvalitāti un vidēju ekoloģisko potenciālu (jāatzīmē, ka iepriekšējā plānošanas periodā gan ekoloģiskā kvalitāte, gan ekoloģiskais potenciāls bija slikti). L100SP, stratēģiskais mērķis sasniegt labu ekoloģisko kvalitāti, nosakot izņēmumu mērķa izpildei 2027. gadu. Šī plānošanas perioda mērķis – ūdens kvalitātes nepasliktināšanās.

Piekrastes un pārejas ūdensobjektu robežas Latvijā ir noteiktas atbilstoši piekrastes un pārejas ūdeņu tipiem, t.i., ņemot vērā tādus faktorus kā jūras ūdeņu sāļums, grunts sastāvs un pakļautība viļņu iedarbībai. Tāpēc atsevišķos gadījumos tās sniedzas pāri upju baseinu apgabalu robežām, kas sauszemē noteiktas atbilstoši ūdensšķirtnēm starp lielāko upju sateces baseiniem.

Latvijā noteikts viens pārejas ūdeņu tips un viens pārejas ūdensobjekts – pazemināta sāļuma zona Rīgas līča dienviddaļā, Daugavas, Lielupes un Gaujas upju grīvu tuvumā. Ūdens virsējā slāņa gada vidējais sāļums (pēc 1993.-2002. gada datiem) Rīgas līcī ir 6.26‰, bet pārejas ūdensobjekta ārējā robeža ir noteikta kā 4.7‰ izohālīna.

Pārejas ūdensobjekts (sākotnējais ŪO kods LVT) ietilpst trīs UBA – Daugavas, Gaujas un Lielupes – teritorijā, jo šo lielo upju ietekmes ūdensobjektā pārklājas (notiek upju ienesto ūdeņu sajaušanās), un ar šobrīd pieejamām metodēm šīs ietekmes nevar nošķirt. Plānošanas un telpiskās informācijas ziņošanas vajadzībām pārejas ūdensobjekts nosacīti ir iedalīts trīs upju baseinu apgabaliem piederīgajās daļās ar attiecīgajiem kodu apzīmējumiem – LVTD, LVTG un LVTL.

Ļoti nelielā teritorijā Lielupes upju baseinu apgabalā ietilpst arī piekrastes ūdensobjekts ar sākotnējo kodu LVCDE, kas lielākajā daļā savas platības pieder pie Ventas UBA. Plānošanas un informācijas ziņošanas vajadzībām ūdensobjekts LVCDE ir nosacīti iedalīts diviem upju baseinu apgabaliem – Ventas un Lielupes – piederīgajās daļās, ar kodiem LVCDEV un LVCDEL.

2012. gada 19. jūlijā tika pieņemti pašvaldības saistošie noteikumi Nr. 27 „Par Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā ietilpstošās Lielupes daļas izmantošanu” (ar grozījumiem 2013. gadā), kuros ietverts Lielupes izmantošanas plāns. Plānā noteikts kuģu ceļš, ātruma ierobežojošās, brīdinošās un navigācijas zīmes, peldvietas, dažāda veida sacensību, treniņu un atpūtas zonas. Noteikumu projekts paredz noteikt Lielupes un krastmalas izmantošanu, kuģošanas līdzekļu un ūdensceļu izmantošanas kārtību, sporta sacensību, publisku izklaides un svētku pasākumu organizēšanas kārtību, pasākumus ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanai un saglabāšanai Lielupē un tās krastmalas teritorijā.

Pieejamie izvērtējumi liecina par biogēno vielu – slāpekļa un fosfora – paaugstinātām koncentrācijām un upes ekoloģiskais potenciāls ir vērtēts kā vidējs. Lielupes UBAP novērtēts, ka Lielupes ūdensobjektam Jūrmalas valstspilsētas teritorijā ir būtiska izklaidētā un punktveida piesārņojuma, kā arī morfoloģiskā slodze. Tomēr ūdens kvalitāti galvenokārt ietekmē piesārņojums baseina augštecē Latvijā un pārrobežu piesārņojums no Lietuvas, ko rada lauksaimnieciskā darbība un punktveida avotu izplūdes pilsētās, t.sk. Jūrmalā.

Monitoringa novērojumus valsts virszemes ūdeņu monitoringa programmas ietvaros Lielupē Jūrmalas valstspilsētas teritorijā veic LVGMC novērojamā stacijā „Majori”.

Līdzšinējā plānošanas periodā regulāri novērojumi veikti laika posmā no 2014. gada līdz 2016. gadam. Kā references novērojumi izmantoti 2009. gada monitoringa novērojamā rezultāti. Novērojamā regularitāte ir mainīga un atšķirīga dažādiem parametriem sākot no trīs paraugošanas reizēm 2009. gadā līdz 12 paraugošanas reizēm 2014. gadā.

Ūdens kvalitātes izmaiņu tendenču novērtēšanai izmantoti šādi parametri: BSP₅, kopējais slāpekļis, kopējais fosfors un elektrovadītspēja, aprēķinot gada vidējo lielumu un salīdzinot to ar MK 2002. gada 12. marta noteikumos Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” noteiktajām prasībām. Saskaņā ar šo noteikumu 2¹. pielikumā noteikto – Lielupe visā tās tecējumā noteikta par karpveidīgo zivju ūdeņiem ar tam atbilstošām ūdens kvalitātes prasībām.

JŪRMALAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2010.-2030. GADAM AKTUALIZĀCIJAS
SIVN Vides pārskats

1. tabula. Ūdens kvalitātes normatīvi prioritārajiem zivju ūdeņiem

Avots: pielikums MK 15.09.2015. noteikumu Nr. 527 redakcijā

Nr. p. k.	Parametrs/ mērvienība	Lašveidīgo zivju ūdeņi		Karpveidīgo zivju ūdeņi	
		mērķlielums	robežlielums	mērķlielums	robežlielums
1	2	3	4	5	6
1.	Amonija joni (mg/l NH ₄)	≤ 0,03	≤ 0,78 ⁽²⁾	≤ 0,16	≤ 0,78 ⁽²⁾
2.	Bioķīmiskais skābekļa patēriņš BSP ₅ (mg/l O ₂)	≤ 2		≤ 4	
3.	Cinks ⁽³⁾ (mg/l Zn)		sk. piezīmi ⁽¹⁰⁾		sk. piezīmi ⁽¹⁰⁾
4.	Fenoli (fenolu indekss) (mg/l C ₆ H ₅ OH)		sk. piezīmi ⁽¹¹⁾		sk. piezīmi ⁽¹¹⁾
5.	Izšķīdušais skābeklis (mg/l O ₂)	50 % > 9 100 % > 7	50 % > 9	50 % > 8 100 % > 5	50 % > 7
6.	Naftas ogļūdeņraži ⁽⁵⁾		sk. piezīmi ⁽⁴⁾		sk. piezīmi ⁽⁴⁾
7.	Nejonizētais amonjaks (mg/l NH ₃)	≤ 0,005	≤ 0,025 ⁽⁶⁾	≤ 0,005	≤ 0,025 ⁽⁶⁾
8.	Nitritjoni (mg/l NO ₂)	≤ 0,01		≤ 0,03	
9.	pH (pH vienības)		6-9 ^{(1), (7)}		6-9 ^{(1), (7)}
10.	Suspendētas vielas (mg/l)	≤ 25 ^{(1), (8)}		≤ 25 ^{(1), (8)}	
11.	Temperatūra (°C)		sk. piezīmi ⁽⁹⁾		sk. piezīmi ⁽⁹⁾
12.	Varš ⁽³⁾ (mg/l Cu)		sk. piezīmi ⁽¹²⁾		sk. piezīmi ⁽¹²⁾

2. tabula. Lielupes ūdens kvalitātes monitoringa datu apkopojums

Avots: LVĢMC

Parametri	2009.	2014.	2015.	2016.	Robežvērtības
BSP ₅	1,14	1,43	1,55	1,83	≤ 4
N mg/l	4,95	4,89	4,06	5,1	
P mg/l	0,067	0,088	0,085	0,054	
Elektrovadītspēja	640,7	1074,0	2381,5	789,0	
Izšķīdušais skābeklis (mg/l O ₂)	9,57	10,09	10,77	10,26	50 % > 7
pH	7,49	8,06	8,02	8,27	6-9

Kā tas ir secināms no tabulas datiem, laika posmā no 2009. gada līdz 2016. gadam nav novērojamas Lielupes ūdens kvalitātes būtisku izmaiņu tendences.

BSP₅ lieluma nebūtisks pieaugums iespējams izskaidrojams ar biežāku noņemto paraugu daudzumu (2009. gadā 3 paraugi, 2015. gadā 12 paraugi), kas precīzāk ļauj novērtēt ūdens kvalitāti. Gan BSP₅ gan izšķīdušā skābekļa un pH rādītāji pilnībā atbilst prasībām, kas izvirzītas karpveidīgo zivju ūdeņu kvalitātei. Savukārt kopējais slāpeklis (N), kopējais fosfors (P) un elektrovadītspēja ļauj novērtēt antropogēno ietekmi, t.sk. notekūdeņu radīto piesārņojumu. Tai pat laikā elektrovadītspējas mainīgie lielumi var būt saistīti ar jūras ūdeņu ieplūdi nozīmīgu vējuzplūdu laikā.

Jūrmalas valstspilsētas radītā antropogēnā slodze uz Lielupi ir samērā nenozīmīga, salīdzinot ar slodzi uz upi tās augštecē. Negatīvā ietekme sākas ar pārrobežu piesārņojumu no Lietuvas teritorijas, Bauskas un Jelgavas pilsētām, kā arī noteču no lauksaimniecības zemēm radīto ietekmi.

5.3 PELDŪDEŅI

Peldvietu ūdens kvalitātes kontroli peldsezonā regulāri veic Veselības inspekcija un Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība.

Valsts veic regulāru peldūdeņu kvalitātes monitoringu visās oficiālajās peldvietās: Asari, Bulduri, Dubulti, Dzintari, Jaunķemeri, Kauguri, Lielupe, Majori, Melluži, Pumpuri, Vaivari, kā arī kopš 2014. gada Ezeru ielas peldvietā Lielupē un sākot ar 2022.gadu arī Priedaines peldvietā. Pašvaldība veic peldūdens kvalitātes monitoringu vairākās vietās Lielupē, Dubulti (Viesītes ielas galā), Majori (pretī Plūdu ielai) un Slokas karjerā.

Monitoringa tiek veikts peldu sezonas laikā no maija līdz septembrim, vienu reizi mēnesī. Paraugošanu līguma ietvaros nodrošināja sertificēts izpildītājs, testēšanu veica akreditēta laboratorija. Iegūtie rezultāti tiek publiskoti, kā arī nodoti Veselības inspekcijai, kura tos izmanto peldūdens kvalitātes novērtēšanai. Līdz ar to Veselības inspekcijas veiktais peldūdeņu kvalitātes novērtējums balstās gan atbildīgās institūcijas veiktā valsts monitoringa, gan pašvaldības veiktā monitoringa datiem.

Ūdens paraugus Veselības inspekcijas veiktā peldūdeņu monitoringa ietvaros ņem peldsezonas laikā no 15. maija līdz 15. septembrim, orientējoši vienu reizi mēnesī. Pirmo paraugu ņem aptuveni nedēļu pirms peldsezonas sākuma. Kopumā katrā peldvietā peldsezonā tiek paņemti pieci paraugi. Jāatzīmē, ka Direktīva 2006/7/EK paredz, ka četri ūdens paraugi peldsezonas laikā ir minimāli nepieciešamais apjoms, lai varētu veikt peldvietas ūdens ilglaicīgās kvalitātes novērtējumu. Ūdens paraugi tiek nogādāti laboratorijā mikrobioloģisko analīžu veikšanai. Ņemot ūdens paraugus, paralēli veic peldvietas vizuālu pārbaudi, lai konstatētu netipiskas ūdens krāsas izmaiņas, pārmērīgu zilaļģu savairošanos (t.s. ūdens „ziedēšanu”), ūdens piesārņojumu ar peldošiem atkritumiem, naftas produktiem vai virsmas aktīvām vielām, par ko liecina ilgstoši noturīgas putas. Ūdens paraugos laboratorijā, atbilstoši Direktīvas 2006/7/EK prasībām, tiek noteikti tikai mikrobioloģiskie rādītāji – *Escherichia coli* (*E.coli* jeb fekālās koliformas) un zarnu enterokoku baktēriju koloniju veidojošo vienību skaits 100 ml ūdens, kas ir mikrobioloģiskā piesārņojuma indikatori un liecina par iespējamo ūdens fekālo piesārņojumu.

MK 2017. gada 28. novembra noteikumi Nr. 692 “Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība” nosaka prasības informācijas izvietojumam peldvietās. Vienota parauga informatīvās zīmes, kas peldētājus informē par peldvietas ūdens kvalitātes vērtējumu, ņemot vērā pēdējo četru gadu monitoringa rezultātus (ietverot pēdējo peldsezonu). Vērtējuma gradācija: „izcila”, „laba”, „pietiekama” vai „zema” peldvietas ūdens kvalitāte.

Peldvietas ūdens kvalitātes novērtēšana tiek veikta divos etapos: (1) operatīvais (tūlītējais) novērtējums pēc katras paraugu ņemšanas reizes un (2) peldvietas ūdens kvalitātes ilglaicīgais novērtējums, ar mērķi apkopot ūdens kvalitātes informāciju, kurā ietverti ūdens kvalitātes rādītāji par četrām peldsezonām, noteikt pastāvīgos riskus, kas pasliktina vai var pasliktināt ūdens kvalitāti un apdraudēt cilvēku veselību.

Veicot operatīvo novērtējumu, tiek vērtēti mikrobioloģisko rādītāju robežlielumu pārsniegumi katrā individuālajā ūdens paraugā, lai pieņemtu lēmumu par peldēšanās aizliegšanu vai neieteikšanu peldēties. Peldvietas ūdens kvalitātes operatīva novērtēšana pamatojas uz ārsta – higiēnista slēdzienu. Direktīva 2006/7/EK neprasa peldūdeņu kvalitātes operatīvu novērtēšanu, tāpēc tiek piemēroti izstrādātie nacionālie kritēriji, lai papildus aizsargātu peldētāju veselību. Aizliegts peldēties, ja *E.coli* skaits ir lielāks par 3000 mikroorganismu šūnām 100 ml ūdens un/vai zarnu enterokoku skaits pārsniedz 500 mikroorganismu šūnas 100 ml ūdens. Peldēšanās nav pieļaujama, ja ūdenī ir vērojama arī pārmērīga zilaļģu savairošanās. Jūras piekrastes ūdeņu peldvietu ūdens kvalitātes ilglaicīgais

JŪRMALAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2010.-2030. GADAM AKTUALIZĀCIJAS
SIVN Vides pārskats

novērtējums ir jāveic atbilstoši direktīvas 2006/7/EK un MK noteikumu Nr.692 Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība prasībām, ņemot vērā četru pēdējo peldsezonu datus un piemērojot statistiskās analīzes kritērijus.

2021. gadā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Jūrmalā noteiktas šādas publiskās peldvietas Rīgas Jūras līcī: Asari, Bulduri, Dubulti, Dzintari, Jaunķemeri, Kauguri, Lielupe, Majori, Melluži, Pumpuri, Vaivari, kā arī viena peldvieta Lielupē – „Ezeru ielas peldvieta”.

2019. gada peldsezonā starptautiskā „Zilā karoga” statusu ieguva septiņas peldvietas: Kauguros, Jaunķemeros, Mellužos, Dubultos, Majoros, Dzintaros un Bulduros.

Valsts un pašvaldības monitoringa ietvaros Jūrmalas valstspilsētas publisko peldvietu ūdens kvalitāte pārsvarā bijusi izcila un laba. Par 2019. gadu Veselības inspekcija nav sagatavojusi monitoringa datu apkopojumu, taču pieejamie dati liecina, ka ūdens kvalitāte bijusi izcila visās peldvietās, izņemot peldvietu „Vaivari”, kur vienreiz sezonā konstatēta paaugstināta *Escherichia coli* jeb E.coli koncentrācija (1700), tādēļ Veselības inspekcija rekomendējusi nepeldēties šajās peldvietās laika posmā no 12.07. līdz 09.08.2019.

3. tabula. Peldūdens kvalitātes novērtējums pēc valsts un pašvaldības monitoringa rezultātiem

Avots: Veselības inspekcija

Peldvieta	Peldūdens kvalitāte novērojumu gadā*/Zilā karoga pludmale**					2019.	2020.
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.		
Asari	I	I	I	I	I	I/	L
Bulduri	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	IZK	I
Dubulti	I	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I
Dzintari	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	L/ZK	L
Jaunķemeri	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I
Kauguri	L	L	L	I	I	I	I
Lielupe	I	I	I	I	I	I	I
Majori	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I
Melluži	L	I	I	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I
Pumpuri	I	I	I	I	I	I	I
Vaivari	I	I	I	I	I	L	I
Lielupe, peldvieta Ezeru ielas galā	-	-	-	-	I	I	I

Piezīmes:

*I – izcila peldūdens kvalitāte; L-laba peldūdens kvalitāte; P – pietiekama peldūdens kvalitāte; N – neapmierinoša peldūdens kvalitāte

**ZK – piešķirts Zilā Karoga sertifikāts

Secinājumi:

- Peldvietu ūdens kvalitāte pakāpeniski uzlabojas, ko lielā mērā ietekmē atbilstoša to apsaimniekošana un Jūrmalas attīstības plānošanas dokumentos paredzēto pasākumu peldvietu infrastruktūras izveidei un uzturēšanai īstenošana.
- Peldvietu infrastruktūras attīstīšana Lielupē organizē un sakārto tās izmantošanu rekreācijā, palielina drošību un mazina antropogēno ietekmi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

5.4 PELDVIETAS AR ZILĀ KAROGA SERTIFIKĀTU

Zilais Karogs ir pasaules populārākais tūrisma ekosertifikāts, kas tiek plaši atpazīts gan iedzīvotāju, gan pašvaldību un vides institūciju vidū. Tas tiek piešķirts trijās kategorijās – Zilais Karogs peldvietām, Zilais Karogs jahtu ostām, kā arī Zilais karogs individuālajām jahtām.

Zilā Karoga peldvietai ir jāatbilst 33 kritērijiem, kas sadalīti četrās grupās – vides izglītība un informācija, ūdens kvalitāte, apsaimniekošana un serviss, drošība. Kritēriju ieviešana peldvietām nodrošina pilnvērtīgu metodoloģiju peldvietu apsaimniekošanai, kurā ir ņemti vērā visi vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības faktori, un pievērsta liela uzmanība vides kvalitātes uzturēšanai un bioloģiskās daudzveidības aizsargāšanai. Iesaistoties kampaņā, pašvaldības apņemas īstenot arī plašākas vides informācijas un izglītības iniciatīvas.

2019. gadā Zilā Karoga peldvietas statuss Jūrmalas pilsētā piešķirts Bulduru, Dzintaru, Majoru, Dubultu un Jaunķemeru peldvietām. Kauguru peldvietai 2016. gada sezonā piešķirts Nacionālais peldvietu kvalitātes sertifikāts, kas apliecina vairāku Zilā karoga programmas kritēriju izpildi un labu peldūdēns kvalitāti.

Kopš 2020. gada Jūrmala ir izstājusies no Zilo karogu programmas.

Tostarp, neskatoties uz to, ka Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība vairs nav Zilā karoga pludmales, visās pašvaldības peldvietās tiek nodrošināta atbilstība augstākajiem tīrības un vides kvalitātes kritērijiem. Jūrmalas valstspilsētā tiek saglabātas 13 oficiālas peldvietas, 11 no tām ir jūras un divas Lielupes krastā.

5.5 JAHTU OSTAS

Jūrmalā darbojas četri jahtklubi: Stirnu raga jahtklubs, „Latvijas Jahtklubs”, jahtklubs „Porto marine”, Jūrmalas Zaļais Jahtklubs. Jahtklubos ir izveidota pamata infrastruktūra – pietātnes, slipi, elektrība, apsardze, remonts, kuģošanas līdzekļu glabāšana u.c.

Jūrmalas Ostas attīstības programma 2015.-2022. gadam apstiprināta ar Jūrmalas ostas pārvaldes valdes sēdes 2015. gada 30. aprīļa lēmumu Nr. 2/9/15, Jūrmalas pilsētas domes 2015. gada 12. novembra lēmumu Nr. 443 „Par Jūrmalas ostas attīstības programmas 2015.-2022. gadam apstiprināšanu” un akceptēta Latvijas Ostu, tranzīta un loģistikas padomes 2016. gada 30. jūnija sēdē.

Kopš 2020. gada Jūrmala ir atteikusies no Zilā karoga programmas arī jahtu ostām.

5.6 HIDROLOĢISKĀ STĀVOKĻA IZMAIŅAS

Teritorijas hidroloģisko stāvokli jeb apstākļus raksturo virszemes un pazemes notece, kas savukārt atkarīga no teritorijas saposmējuma, tās ģeoloģiskās uzbūves, virszemes ūdenstecēm un ūdenstilpēm, kā arī meliorācijas sistēmu esamības un to darbības efektivitātes.

Jūrmalas valstspilsētas teritorija atrodas piejūras līdzenumā un tās virszemes un pazemes notece ir dabīgi vāja, kas veicina teritoriju pārpurvošanos, kā arī palielina plūdu draudus ūdenstecēs. Plūdu draudus Lielupē būtiski palielina ar vējuzplūdiem saistīta jūras ūdens līmeņa paaugstināšanās, kas apgrūtina Lielupes ūdeņu noplūdi jūrā un nereti pie lielām vētrām vērojama jūras ūdens ieplūšana Lielupē. Lielupes upju baseinu apgabalā plūdu riskam pakļautās teritorijas atrodas upju palienēs, savukārt Lielupes lejteces un Babītes ezera ūdens līmeņa režīms ir ievērojami atkarīgs no jūras līmeņa svārstībām, kā arī no vējuzplūdiem un vējatplūdiem. Plūdu līmeņi tiek novēroti ziemas vidū vai vēlā rudenī vētru laikā, kad ziemeļrietumu virziena vēji izraisa uzplūdus Rīgas jūras līcī.

5.6.1 Plūdu riska vērtējums

Plūdi – parasti ar ūdeni neklātas sauszemes īslaicīga applūšana ar ūdeni, t.sk. vētras radīto jūras ūdens uzplūdu piekrastes teritorijās vai palu vai ilgstošu lietavu izraisītas straujas ūdens līmeņa celšanās dēļ.

Plūdu rezultātā tiek apdraudēta vide, iedzīvotāju drošība, satiksmes, sakaru un elektroapgādes infrastruktūras darbība, medicīnas pakalpojumu pieejamība, atkritumu apsaimniekošana, industriālo iekārtu darbība, rodas zaudējumi lauksaimniecībā izmantojamām zemēm, mežiem un aizsargājamām teritorijām. Tāpēc plūdu riskam pakļauto teritoriju apzināšana un pasākumu plūdu pārvaldībai īstenošana ir būtiska ne vien, lai pasargātu cilvēku dzīvības un cilvēku radīto saimniecisko vidi, bet arī no dabas resursu racionālas apsaimniekošanas un vides daudzveidības saglabāšanas viedokļa. Savukārt, stihiska pretplūdu pasākumu veikšana, bez iepriekšējas kompleksas un detālas izpētes var radīt papildu plūdu riskus, it īpaši pretplūdu pasākumu īstenošanas platībām piegulošajās teritorijās.

Ilgadējie pali un plūdi palielina teritorijās rada labvēlīgu ietekmi uz upju ekosistēmām, gruntsūdens papildināšanu un augsnes auglību. Palu darbība ir ļoti būtiska palienu plāvās mītošajiem organismiem, tā arī attīra upes un izgulsnē upju palienēs upju sanešus, izšķīdušās barības vielas.

Lai mazinātu plūdu risku un to izraisītās negatīvās sekas ārpus palienu teritorijām, ir nepieciešams sistēmiski veikt plūdu riska pārvaldību applūstošajās un plūdu riskam pakļautajās teritorijās. Tādēļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/60/EK par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību (turpmāk – Plūdu direktīva 2007/60/EK) uzdod dalībvalstīm veikt plūdu riska sākotnējo novērtējumu, pamatojoties uz to noteikt plūdu apdraudētās teritorijas katrā upju baseinu apgabalā un šīm teritorijām sagatavot iespējamo plūdu postījumu kartes un plūdu riska kartes, kā arī plūdu riska pārvaldības plānus. Savukārt Ūdens apsaimniekošanas likums, kurā ir pārņemtas Plūdu Direktīvas 2007/60/EK prasības, nosaka, ka upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānu un plūdu riska pārvaldības plānu izstrādē ir integrēti upju baseinu apsaimniekošanas pasākumi. Plūdu riska sākotnējais izvērtējums apstiprināts ar MK 2007. gada 20. decembra rīkojumu Nr. 830 „Plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības nacionālā programma 2008.–2015. gadam”.

2016. gadā ir apstiprināts un stājies spēkā Lielupes upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.–2021. gadam. 2022. gada 19. aprīlī ar VARAM Rīkojumu Nr.1-2/59 tika apstiprināts Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2021. – 2027. gadam un Plūdu riska pārvaldības plāns 2021. – 2027. gadam.

Lielupes upju baseinu apgabalā Jūrmalas valstspilsētas teritorijā tiek izdalītas šādas applūstošas un applūšanas riska teritorijas:

- palienu teritorijas, kas ir upes vai ezera ielejas daļa, kura applūst plūdu gadījumā;
- jūras uzplūdu apdraudētās teritorijas, kur stipru vēju laikā ieplūst jūras ūdeņi, kā arī jūras krastu erozija un applūšana.

Applūstošās teritorijas Jūrmalas valstspilsētā, Teritorijas plānojumā noteiktas atbilstoši MK 2008. gada 3. jūnija noteikumu Nr. 406 „Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika” (turpmāk– MK 03.06.2008. noteikumi Nr. 406) 9. punkta nosacījumiem spēkā esošā teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros – 2009. gada aprīlī, apsekojot upju un ezeru palienes dabā.

Applūstošās teritorijas aizņem Lielupes palieni pie Slokas, palienu plāvas pie Krastciema, starp Valteriem un Druvciem, pie Jaundubultiem, no Majoriem līdz Bulduriem, pie Priedaines un pirms Lielupes ietekas jūrā pie Bulluciema, nelielas joslas (dažu metru platumā) Lielupes krasta nogāzēs. Vietās, kur Lielupes krastā ir izveidoti stiprinājumi erozijas novēršanai (piemēram, Dubultos – Majoros, Druvciemā) vai piestātņu krasta nostiprinājumi (piemēram, Slokā, Jūrmalas ostā, Lielupē – Stirnuragā), kas robežojas ar Lielupes ūdens līmeni, applūstošās teritorijas robeža ir līnija, kas iet pa vertikālā nostiprinājuma iekšējo malu (Lielupes pusē), bet vietās, kur upes ūdens parastos apstākļos

nesasniedz nostiprinājumu, applūstoša teritorija ir josla starp ūdens līniju un nostiprinājuma iekšējo malu. Applūstošās teritorijas ir arī Slokas ezera, Vecslocenes un Vēršupītes palienes, kas, izņemot Veslocenes lejteci, atrodas Ķemeru nacionālā parka teritorijā.

Jūrmalas valstspilsētas teritorijā uzplūdi no jūras rada lielāku ūdens līmeni lejtecē, bet pali – augštecē. Lielupes labajā krastā atrodas augstas kāpas, tādēļ tajā ir relatīvi maz applūstošu teritoriju. Kreisajā krastā, kur atrodas lielākā daļa Jūrmalas teritorijas, ir daudz palieņu pļavu, kuras lielākoties nav apbūvētas. Taču ir daudzi rajoni, kuros privātmājas būvētas zemākos apvidos, kuros ir liels plūdu apdraudējums, īpaši izceļamas ir Lielupei tuvās Vikingu, Matrožu, Ganu, Zvejas, Palienes, Viesītes, Saulgriežu, Rītupes, Prāmju un Linu ielas.

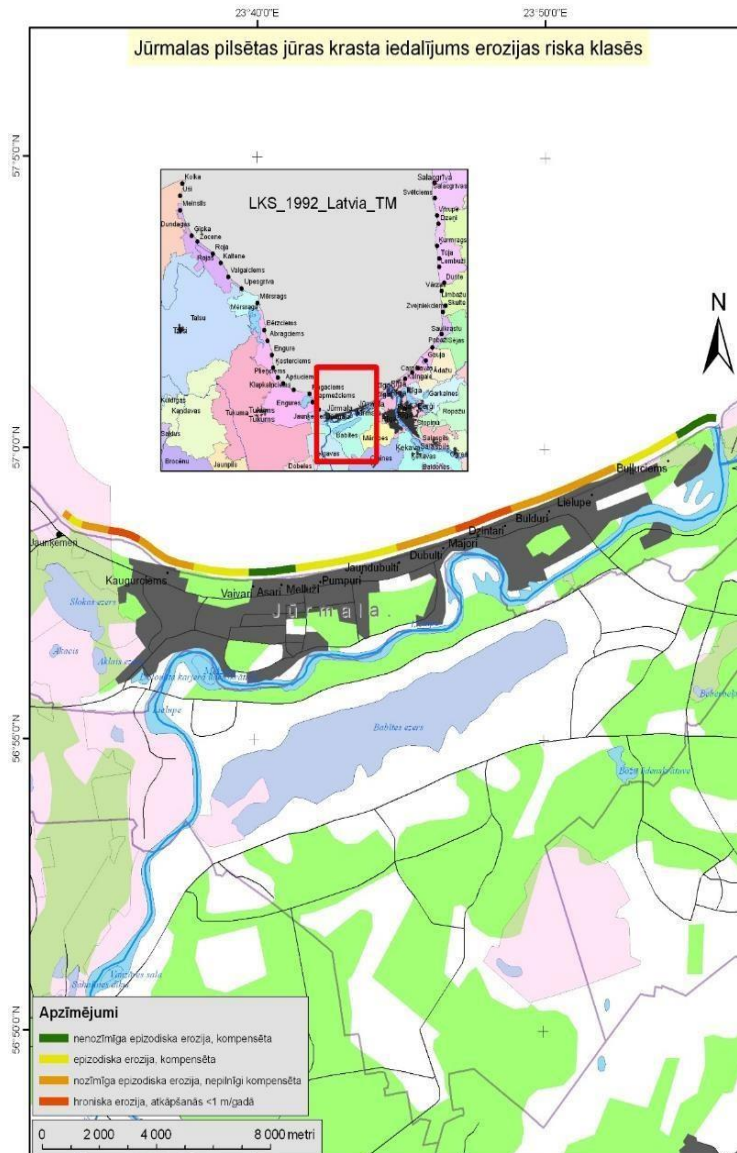
Lielupes upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plānā 2021.–2027. gadam Jūrmalas valstspilsētas teritorija ir noteikta kā valsts nozīmes plūdu riska teritorija.

Jūrmalas valstspilsētas teritorija ir pakļauta plūdu riskam, ko izraisa gan vējuzplūdi no Rīgas līča, gan arī pavasara pali. Rietumu vējš izraisa ūdens pieplūdi Rīgas līcī no Baltijas jūras caur Irbes šaurumu. Vēja virziena izmaiņu rezultātā no DR uz ZR ūdens līmenis Rīgas līcī turpina paaugstināties. Ūdens masas ar vēja spiedienu tiek dzītas uz dienvidiem un tālāk pa upēm uz augšu, appludinot upju tuvumā esošās zemākās teritorijas, t.sk. Lielupes palienes valstspilsētas teritorijā. Saskaņā ar LVĢMC novērojumu datiem, vislielākais vējuzplūdu skaits ir novērots ziemas periodā (novembris – janvāris), īpaši janvārī. Ņemot vērā to, ka palienu applūšana sākas pie ūdens līmeņa 1,16 m LAS (1.00 m BS), var secināt, ka Jūrmalas teritorija ir pakļauta applūšanas riskam ar lielu varbūtību. Pēc Slokas novērojumu stacijas datiem, pēdējos 10 gados vējuzplūdu laikā Lielupes paliene applūda trīs reizes. 2005. gada janvārī Lielupē pie Slokas tika novērots ūdens līmenis ar 5 % varbūtību (1,89 m LAS), bet 2007. gada janvārī ūdens līmenis ir bijis vēl 3 cm augstāks (1,92 m LAS). Savukārt ūdens līmenis augstāks par 1,00 m LAS Lielupes grīvā pēdējo 10 gadu laikā tika novērots katru gadu, bet 2005., 2007. un 2015. gadā ūdens līmenis pārsniedza pat 2 m atzīmi. Pēdējo 10 gadu laikā pavasara plūdus ūdens līmenis Lielupē pie Slokas ir pārsniedzis kritisko atzīmi vienu reizi. 2010. gadā tika novēroti plūdi ar atkārtotāns biežumu reizi trijos gados (1,46 m LAS) jeb plūdi ar 30 % varbūtību.

Plūdu apdraudētās teritorijas platība Jūrmalā pavasara plūdus un jūras vējuzplūdus, atkarībā no plūdu varbūtībām:

- 2,44 km² aplūstošas teritorijas pavasara plūdus un 4,99 km² jūras vējuzplūdus ar lielu varbūtību (10 % vai reizi 10 gados);
- 4,35 km² aplūstošas teritorijas pavasara plūdus un 11,47 km² jūras vējuzplūdus ar vidēju varbūtību (1% vai reizi 100 gados);
- 5,09 km² aplūstošas teritorijas pavasara plūdus un 13,62 km² jūras vējuzplūdus ar mazu varbūtību (0,5 % vai reizi 200 gados).

Plūdu riska pārvaldības plānā konstatēts, ka Jūrmalā iedzīvotājiem un infrastruktūrai lielāku apdraudējumu rada jūras vējuzplūdi.

2. attēls. Jūrmalas pilsētas jūras krasta iedalījums erozijas riska klasēs

Avots: Metodiskais materiāls „Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai” (2014)

Lielupes upju baseina apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2022.–2027. gadam paredz vairākus preventīvos, gatavības un aizsardzības pasākumus, lai samazinātu ar plūdiem saistīto nelabvēlīgo ietekmi:

- Lielupes grīvas kuģu kanāla padziļināšanas darbi
- Jūras krasta nostiprināšana erozijas novēršanai Kaugurciemā un Majoru - Dzintaru posmos

Līdzšinējā plānošanas periodā veikta izpēte un Lielupes lejteces plūsmas matemātiskā modelēšana projekta „Applūduma riska izpēte un prognozēšana Jūrmalas valstspilsētas teritorijā pie virszemes

ūdensobjekta „Lielupe” un rekomendāciju izstrāde plūdu riska samazināšanai un teritorijas aizsardzībai” (2012. gads PAIC). Pētījumā tika veikta hidrometeoroloģisko datu analīze un Lielupes lejteces hidrodinamiskā modeļa izveide. Modelī tika iebūvēti pretplūdu aizsardzības pasākumi, modelēti hidrometeoroloģiskajiem un pretplūdu aizsardzības pasākumiem atbilstoši Jūrmalas valstspilsētas applūšanas scenāriji, kā arī noteiktas applūstošo teritoriju ar noteiktu applūšanas varbūtību robežas. Veikta plūdu ietekmes analīze un izstrādāti ieteikumi Jūrmalas valstspilsētas teritorijas aizsardzībai no vējauzplūdu un pavasara palu izraisīta applūduma.

Tāpat Jūrmalas pilsētā ir novērtēti vējuzplūdu un krasta erozijas draudi 2014. gadā izstrādātā metodiskā materiāla „Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai” sagatavošanas ietvaros.

Šajās vadlīnijās izdalītas piecas klases, kuras katra raksturo atšķirīgu erozijas riska pakāpi/līmeni. Tomēr, piemērojot šo klasificējumu, jāņem vērā, ka starp faktoriem, kuri izvērtēti klasifikācijas procesā un prognožu izstrādē, nav izvērtēti tādi nozīmīgi aspekti kā garkrasta sanešu plūsma un krasta, t.sk. pamatkrasta ģeoloģiskā uzbūve un to veidojošo iežu litoloģiskais sastāvs.

Labiekārtojot pludmales, uzmanība tiek pievērsta iespējamajiem erozijas riskiem, izvēloties risinājumus, kas erozijas draudus mazina. Tai skaitā tiek veikta smilšu piebēršana un kārklu stādījumu izveidošana Kauguru pludmalē, kas ir viena no apdraudētākajām Jūrmalas pludmalēm un noslogotākajā pludmales daļā Majoros.

Ziņojumā „Applūduma riska izpēte un prognozēšana Jūrmalas valstspilsētas teritorijā pie virszemes ūdensobjekta „Lielupe” un rekomendāciju izstrāde plūdu riska samazināšanai un teritorijas aizsardzībai” izstrādātas rekomendācijas plūdu seku mazināšanai.

Pretplūdu aizsardzības inženiertehniskie risinājumi balstīti uz modelētajiem jūras uzplūdu un pavasara palu izraisītajiem applūduma riskiem. Risinājumi sagatavoti nākotnes scenārijam ar plūdu atkārtotības varbūtību $p=1\%$ jeb 1 reizi 100 gados. Galvenā uzmanība vērsta uz esošo ielu pārbūvi, nodrošinot tās arī ar dambja funkciju, kā arī jauno ielu – dambju būvniecību, esošo un jaunu krasta stiprinājumu izbūvi, caurteku – regulatoru izveidošanu. Rekomendēts izbūvēt:

- 1) esoša iela – dambis, 4878 m. Nepieciešama jau šobrīd pastāvošas ielas pārbūve par aizsargdambi, t.sk. paaugstināšana;
- 2) jauna iela – dambis, 5182 m. Plānota jaunas ielas izbūve ar aizsargdambja funkciju;
- 3) jauns dambis, 15905m. Nepieciešama jauna dambja būvniecība;
- 4) esošs krasta stiprinājums – dambis, 3444 m. Nepieciešama jau šobrīd pastāvošu krasta stiprinājumu rekonstrukcija par aizsargdambi, t.sk. paaugstināšana.
- 5) caurteka-regulators, 29 gab. Ūdens līmeņu regulēšanas būve uz mazām ūdenstecēm (tādām, kuru aprēķina maksimālo caurplūdumu iespējam novadīt caur standarta caurtekām). Caurtekas pārsvarā būtu atvērtas, bet īslaicīgi jānoslēdz vējuzplūdu vai pavasara palu laikā, tādējādi pasargājot attiecīgas teritorijas pret applūšanu.

Šos pasākumus rekomendēts īstenot lielākoties Lielupes kreisajā krastā posmos Bulduri-Majori, Dubulti-Druvciems, Krastciems, Sloka, Bražciems, kā arī atsevišķos posmos Lielupes labajā krastā.

Ziņojumā konstatēts, ka Jūrmalā nav nepieciešama dzelzceļa uzbērums paaugstināšana, kas varētu būt tehniski vissarežģītākā.

Pētījuma gaitā tika identificētas vēl divas problēmas, kas varētu būt aktuālas plūdu risku pārvaldībai Lielupes lejtecē:

- 1) Pavasara palu laikā ūdens nokļūšanu jūrā būtiski ietekmē gultnes sašaurinājums un paseklinājums starp Buļļupi un Lielupes grīvu. Šī posma padziļināšana varētu dot nozīmīgu

situācijas uzlabojumu. Tomēr, atšķirībā no stacionārām inženiertehniskām būvēm, gultnes padziļināšana prasa papildus izvērtēt dziļumu uzturēšanas un iespējamās krastu nostiprināšanas problēmas. Jautājums ir saistīts arī ar nenoteiktību Jūrmalas ostas darbības režīmā un hipotētiskajos navigācijas kanāla pretpiesērēšanas risinājumos.

- 2) Scenāriju izveide parādīja, ka tuvajā nākotnē iespējams zemas varbūtības plūdu (1 %) caurplūdumu nozīmīgs pieaugums, salīdzinājuma ar mūsdienām. Tā, palu 1 % ūdenslīmeņi pie Kalnciema tilta var sasniegt 3,25 m līdzšinējo 2,75 m vieta. Tas tieši neapdraud Jūrmalas pilsētu, bet iespējams, ka prasa pārlūkot Lielupes lejteces kopējo pretplūdu aizsardzības sistēmu.

Jūrmalas pilsētas dome, ņemot vērā arī Ziņojumā ietvertu informāciju un rekomendācijas 2011. gada 11. maijā pieņēmusi lēmumu Nr. 201 „Par pretplūdu pasākumu nodrošināšanu”.

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība ar saviem līdzekļiem veic ikgadējus (vienu reizi gadā/pavasārī) padziļināšanas darbus Lielupes grīvā. Šis pasākums ir ar būtisku pozitīvu ietekmi: kuģošanas sezonas laikā, arī skatoties viena gada griezumā, upes dziļums neaizsērē un spēj pildīt savu funkciju līdz kārtējiem pavasara padziļināšanas darbiem, tādējādi tiek mazināts arī palu izraisīto plūdu risks.

5.6.2 Meliorācijas sistēmu uzturēšana/pilnveidošana

Valstspilsētas meliorācijas būves sadalītas 28 meliorācijas sistēmās, kuru saraksts ir apstiprināts ar Jūrmalas pilsētas domes 2014. gada 13. novembra lēmumu Nr. 503 „Par Jūrmalas pilsētas pašvaldības meliorācijas sistēmu uzskaiti”. Savukārt 2011. gada 17. februārī Jūrmalas pilsētas dome pieņēmusi lēmumu Nr. 94 „Par meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanu”.

Pamatojoties uz noslēgto pilnvarojuma līgumu par nekustamo īpašumu apsaimniekošanu, PSIA „Jūrmalas ūdens” apsaimnieko Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai piederošās meliorācijas (notekgrāvji un caurtekas) sistēmas saskaņā ar meliorācijas shēmu un lietus ūdens kanalizācijas (akas, gūlijas un cauruļvadus). Tostarp, sākot ar 2022. gadu šīs funkcijas ir uzsākusi pārņemt Jūrmalas valstspilsētas administrācijas Pilsētplānošanas pārvaldes Inženierbūvju nodaļa.

Jūrmalas valstspilsētas meliorācijas sistēmas ir ierīkotas pārsvarā pagājušajā gadsimtā un to uzturēšanu un remontu apgrūtinā tas, ka nav pieejamas precīzi dati par tām. Pašvaldība veic pakāpenisku meliorācijas sistēmu kartēšanu – tehnisko apsekošanu. 2022. gadā tiks izstrādāts plānošanas dokuments, kurā tiks identificētas ar meliorācijas sistēmu saistītās problēmas un sniegts rīcības plāns šo problēmu vidējā termiņa risināšanai.

5.7 DABAS RESURSI

Jūrmala ir bagāta ar dabas resursiem, kuri nodrošina tās kā kūrorta pilsētas, statusu un vērtību. Jūrmala vēsturiski veidojusies un attīstās kā kūrorta un rekreācijas pilsēta, kurā pieejama dabiska un kvalitatīva vide, veselības uzlabošanas pakalpojumi, tūrisma aktivitātes un kvalitatīvs kultūras norišu piedāvājums. Daudzveidīgie ūdens resursi Jūrmalas teritorijā un tās atrašanās Baltijas jūras piekrastē ir viens no būtiskākajiem kurortoloģijas pakalpojumu un tūrisma attīstības priekšnosacījumiem valstspilsētā. Tie ir:

- klimatiskie apstākļi (svaigs gaiss un piejūras klimats);
- meži un ar mežu apaugušas kāpas, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un biotopi;
- Rīgas jūras līcis, tā pludmale (dzelteno smilšu pludmale, izcila un laba peldūdens kvalitāte);
- Jūrmalas virszemes ūdensobjekti un to piekrastes (Lielupe, purva ezeri, Slokas karjers u.c.);

- zemes dzīļu resursi, tai skaitā dabiskās kūdras un sapropeļa atradnes (dziednieciskās dūņas tiek iegūtas Slokas purva karjeros un izmantotas ārstniecības un skaistumkopšanas iestādēs), būvniecības smilts, dolomīts;
- pazemes minerālūdeņi (Ar sērūdeņradi bagātie sulfīdie minerālūdeņi, kas ir unikāls balneoloģiskais resurss. Šie minerālūdeņi izplūst gan kā dabīgi avoti, piemēram, avots „Ķirzaciņa”), gan tiek iegūti urbumos (kūrortu rehabilitācijas centros). Balneoloģiskie nātrija hlorīda minerālūdeņi, ar bromu bagātie augstas mineralizācijas minerālūdeņi. Atbilstoši LVĢMC datu bāzes „Urbumi” informācijai, Jūrmalā pazemes ūdeņu ieguvei ir ierīkoti 33 minerālūdeņu (iesāļūdens, sāļūdens un sālsūdens) urbumi.

5.7.1 Zemes dzīļu resursi

Ģeoloģiskā uzbūve un zemes dzīļu resursi ir būtisks teritorijas attīstības priekšnosacījums. Zemes dzīļu resursus veido tagad vai nākotnē izmantojamie nogulumi, ieži un minerāli, iežos sastopamie šķīdrie derīgie izrakteņi, zemes dzīļu siltums un saimnieciskai izmantošanai derīgas ģeoloģiskās struktūras.

Jūrmala, tāpat kā visa Latvijas teritorija, atrodas Austrumeiropas platformas ziemeļrietumu daļā. Tās ģeoloģiskajai uzbūvei raksturīgi divi pēc iežu sastāva, vecuma un attīstības vēstures krasi atšķirīgi uzbūves elementi: kristāliskais pamatklintājs un nogulumiežu sega.

Kristālisko pamatklintāju veido pirmsplatformas attīstības stadijā stipri dislocēti dažāda sastāva un vecuma metamorfie ieži. Jūrmalas valstspilsētas teritorijā tie atrodas vairāk kā 1000 m dziļumā. Ar kristālisko pamatklintāju saistīti potenciālie ģeotermālie resursi (paaugstināta iežu un pazemes ūdeņu temperatūra), kuru iespējams izmantot kā alternatīvās enerģijas avotu.

Nogulumiežu segas aptuvenais biezums Jūrmalas teritorijā pārsniedz 1000 m. Nogulumiežu segu veido divi būtiski atšķirīgi ģeoloģiskie elementi – pirmskvartāra nogulumi un kvartāra nogulumus.

Pirmskvartāra nogulumus Jūrmalas teritorijā veido Kembrija, Ordovika, Silūra un Devona nogulumieži, savukārt kvartāra nogulumus veido galvenokārt dažādu Baltijas jūras attīstības stadiju smilšainie nogulumus, reljefa pazeminājumos nereti pārmitros apstākļos veidojas kūdra.

Valstspilsētas teritorijas derīgo izrakteņu atradņu izmantošanas kontrole ir Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes pārziņā.

No Jūrmalā pieejamiem dabas resursiem reāli tiek iegūti galvenokārt pazemes ūdeņi un ārstniecības dūņas. LVĢMC Derīgo izrakteņu atradņu reģistrā ir iekļautas četras derīgo izrakteņu atradnes: trīs Slokā dolomīta ieguvei un viena smilts ieguvei Lielupes gultnē, taču tās netiek izmantotas.

Kā nozīmīgākās zemes dzīļu bagātības Jūrmalas valstspilsētas teritorijā jāmin daudzveidīgi balneoloģiskie resursi, kurus veido pēc ģenēzes un sastāva atšķirīgi minerālūdeņi un ārstnieciskās dūņas.

Kā Baltijas, tā Eiropas mērogā unikāli ir ar sērūdeņradi bagātie sulfīdie minerālūdeņi un ārstnieciskās dūņas.

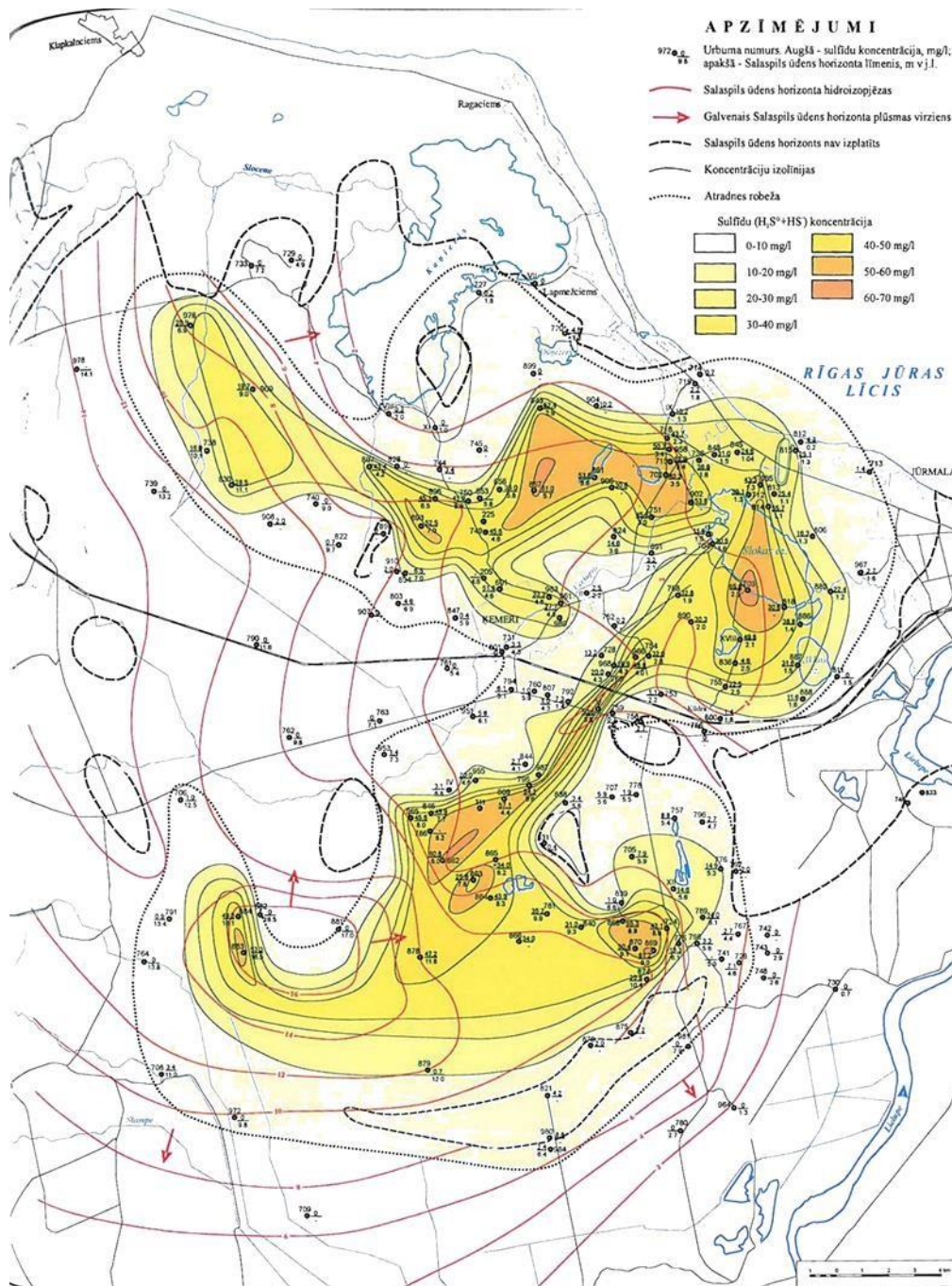
Agrāk veikto izpēti darbu rezultātā ir noteikti sērūdeņraža veidošanās areāli, tranzīta un noplūdes apgabali, noteikta šo minerālūdeņu atradnes robeža.

Minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu galvenais balneoloģiski aktīvais komponents ir sērūdeņradis. Sērūdeņradis veidojas sarežģītu bioķīmisku procesu rezultātā un ir sulfātreducējošo baktēriju dzīvības procesu produkts. Baktēriju eksistences un darbības nodrošināšanai jāievēro vairāki pamatfaktori: anaeroba vide, pietiekamas sulfātu un organisko vielu koncentrācijas pazemes ūdeņos, atbilstoši hidrodinamiskie apstākļi un ūdens temperatūras režīms. Baktērijas ir ļoti jutīgas pret jebkuru iepriekš minēto apstākļu izmaiņām. Līdz ar to šis unikālās ārstniecisko minerālūdeņu atradnes eksistences

nodrošināšanai nepieciešams sērūdeņraža veidošanās un tranzīta, kā arī tiem piegulošajās teritorijās (Ķemeru nacionālajā parkā) nodrošināt stabilu un netraucētu dabisko virszemes, purva un Salaspils ūdens horizonta režīmu un kvalitāti. Šādu apstākļu saglabāšana ir pamats arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai.

Jebkura cilvēku saimnieciskā darbība lielākā vai mazākā mērā var ietekmēt virszemes un pazemes ūdeņu režīmu un kvalitāti. Kā nozīmīgākās darbības Ķemeru nacionālā parka teritorijā jāmin – meliorācijas darbi, transporta maģistrāļu ierīkošana, dolomīta, kūdras un ārstniecisko dūņu ieguve, lielu ēku būvniecība u.c. Ir konstatēts, ka laika gaitā izzuduši vairāki avoti, mainījusies sērūdeņraža koncentrācija.

Ar sērūdeņradi bagātie minerālūdeņi ir Jūrmalas kā kūrorta un rekreācijas centra lielākā un unikālā vērtība, diemžēl to apsaimniekošanai un aizsardzībai netiek pievērsta nekāda vērība ne pašvaldībā, ne Ķemeru nacionālā parka administrācijā.

3. attēls Ar sērūdeņradi bagāto minerālūdeņu izplatības kartoshēma (I.Gavēna)

Būtisku negatīvu ietekmi uz sērūdeņraža veidošanos un hidrodinamiskajiem apstākļiem atstājusi pēdējos gados Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības veiktā Ķemeru infrastruktūras un Ķemeru parka pārbūve un restaurācija.

5.7.2 Minerālūdens ieguve

Minerālūdens krājumi akceptēti trīs ar sērūdeņradi bagāto sulfātu iesāļūdens atradnēm:

- 1) 713030 Ķemeru (Jaunķemeru);
- 2) 713020 Ķemeru, Lūžņu grāvis;

3) 713022 Ķemeri, Parka avots.

4. tabula Sulfīdu ūdeņu ieguves avoti un apstiprinātie krājumi.

Avotu un urbumu nosaukums	Ūd.h. ģeol. indekss/ urbuma dziļums,m	Urbšanas gads,/ Eksploat. sāk. Gads	Ūdens minerali zācija g/l	Ūdeņu ķīmiskais sastāvs	H ₂ S koncentr mg/l	Apstipri nāti ekspl. krājumi m ³ /dienn	Piezīmes
A."Mašīnmājas"	D ₃ sl	- / 1875	2,4	SO ₄ 78 HCO ₃ 22 pH 7,1 Ca 91 Mg8	28	A- 275	Avotu kaptāža, atrodas Ķemeru Centrā
A. "Parka"	D ₃ sl	- /1875	2,4	SO ₄ 78 HCO ₃ 21 pH 7,1 Ca91 Mg7	28		
A. "Paviljona"	D ₃ sl		2,4	SO ₄ 78 HCO ₃ 20 pH 7,2 Ca93 Mg7	28		
A."Lūžņu grāvis- 9"	D ₃ sl	1983/-	2,6	SO ₄ 74 HCO ₃ 24 pH 7,1 Ca86 Mg11	27	A - 1025	Režīma Novēroju mi
Urb. Lūžņu grāvis 1 ^e	D ₃ sl/ 15,0	1983/-	2,5	SO ₄ 75 HCO ₃ 23 pH 7,1 Ca85 Mg15	23,5	A -250 B - 770	Jauns urbums
Urb. Lūžņu grāvis 2 ^e	D ₃ sl/ 15,0	1983 / -	2,5	SO ₄ 73 HCO ₃ 27 pH 7,1 Ca86 Mg14	30		Jauns Urbums
Urb. Lūžņu grāvis	D ₃ sl/ 13,0	1983 / -	2,5	SO ₄ 77 HCO ₃ 23 pH 7,1	21		Jauns
Urb."Jaun ķemeri-2"	D ₃ sl / 12,0	1982/198 2	2,5	SO ₄ 75 HCO ₃ 24 pH 7,1 Ca93 Mg6	47	B- 744	Pastāvīga Eksploatā cija
Urb."Jaun ķemeri-3"	D ₃ sl / 14,0	1962/196 2	2,6	SO ₄ 73 HCO ₃ 24 pH 7,1 Ca90 Mg10	52		Pastāvīga Eksploatā cija

Divpadsmit atradnēs akceptēti hlorīdu sāļūdens krājumi:

- 1) 713072 Bulduri;
- 2) 713062 Dzintari, Baltija 2;
- 3) 713061 Dzintari, Bērzaunes iela;
- 4) 713060 Dzintari sanatorija;
- 5) 713050 Jaundubulti 1;
- 6) 713032 Jaunķemeri;

- 7) 713034 Jaunķemeri, Dzintarkrasts;
- 8) 713024 Ķemeri 1
- 9) 713055 Majori;
- 10) 713056 Majori 1
- 11) 713080 Rīgas Jūrmala (Lielupe);
- 12) 713040 Vaivari 1.

Hlorīdu sālsūdens krājumi akceptēti sešās atradnēs:

- 1) 713074 Bulduri 2;
- 2) 713063 Dzintari, Baltija 3;
- 3) 713033 Jaunķemeri 1;
- 4) 713025 Ķemeri 2;
- 5) 713057 Majori 2;
- 6) 713042 Vaivari 3.

Saskaņā ar Derīgo izrakteņu krājumu bilancē ietverto informāciju, ar sērūdeņradi bagātā sulfātu iesāļūdens ieguve 2020. gadā veikta divos urbumos atradnē „Ķemeri” (Jaunķemeri). Ieguvi veic SIA „Sanare – KRC Jaunķemeri” un SIA „Jantarnij bereg”.

Hlorīdu sāļūdens ieguve tiek veikta divās atradnēs – „Jaunķemeri”, Dzintarkrasts (713034) sanatorija „Jantarnij bereg” un „Vaivari 1” (713040), VSIA „Nacionālais rehabilitācijas centrs „Vaivari””.

Hlorīdu sālsūdens ieguve tiek veikta vienā atradnē „Jaunķemeri 1” (713033), kur ieguvi veic SIA „SANARE – KRC JAUNĶEMERI”.

Dziedniecības dūņu krājumi atrodas Slokas purvā. Atradnes „Sloka” (atrodas 16. meža kvartāla Ķemeru Nacionālais parka teritorijā) krājumu izpēte ir veikta 1981. gadā. Tās ģeoloģiskie dziedniecības dūņu krājumi – 842 000 m³. Dziedniecības dūņu ieguvi atradnē „Slokas purvs” veic SIA „Sanare – KRC Jaunķemeri”.

Ņemot vērā iepriekš minēto, pašlaik tiek izmantota ļoti neliela daļa no pieejamajiem minerālūdens un dūņu resursiem. Platību, kurās veidojas sērūdeņradis, atbilstoša apsaimniekošana netiek nodrošināta.

5.7.3 Dzeramā ūdens apgāde

Jūrmalā dzeramo ūdeni centralizētajai ūdensapgādei pilnībā nodrošina no pazemes ūdeņiem, kas ir droši aizsargāti no virszemes piesārņojuma. Ūdens ieguvei tiek izmantots Devona sistēmas Arukilas-Gaujas ūdens horizontu komplekss. Dzeramā ūdens apgādi nodrošina Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības kapitālsabiedrība - SIA „Jūrmalas ūdens”.

Pazemes ūdensobjektu kvantitatīvā stāvokļa un ķīmiskās kvalitātes vērtējums ir veikts Lielupes upes baseina apgabala apsaimniekošanas plāna sagatavošanas procesā, izmantojot ilggadīgos datus par pazemes ūdeņu līmeņiem un kvalitātes datus atbilstoši dzeramā ūdens nekaitīguma prasībām pazemes ūdeņu atradnēs Lielupes baseina apgabalā, tostarp, Jūrmalā.

Pazemes ūdeņu galvenās kvantitatīvās izmaiņas Jūrmalā ir notikušas kopš 20. gadsimta 70. gadiem, kad Lielrīgas reģionā Rīgas, Jūrmalas, Jelgavas, Ogres un citu ūdensgūtņu mijiedarbības rezultātā Arukilas-Amatas kompleksos izveidojās depresijas piltuve, ko noteica pārmērīga ūdens ieguve reģionā. Kopš 1991. gada, samazinoties ūdens patēriņam un ieguves apjomiem, notiek artēzisko ūdeņu līmeņu atjaunošanās. Pašlaik Jūrmalā - Dzintaros, Kauguros, Jaundubultos, Ķemeru un

Vaivaros ir novērotas lokālas depresijas piltuves ūdensgūtnu aptveres zonās, taču to platība un ūdens līmeņu pazeminājumi ir nelieli.

Dzeramā ūdens ieguvei izmantojamo pazemes ūdeņu atbilstība dzeramā ūdens obligātajām nekaitīguma prasībām ir atbilstoša, izņemot paaugstinātu dzelzs un sulfātu saturam, ko nosaka pazemes ūdeņu dabiskais sastāvs. Jūrmalas ūdensgūtnēs izmantojamā pazemes ūdens dzelzs saturs ir 0,25-2,4 mg/l, sulfātu saturs – 472 mg/l. Jūrmalas ūdenssaimniecības attīstības projektos tiek ieviesti pasākumi patērētājiem piegādātā dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanai.

Atbilstoši Lielupes upes baseina apgabala apsaimniekošanas plānā ietvertajam novērtējumam, pazemes ūdensobjekta D4 kvantitatīvais stāvoklis un ķīmiskā kvalitāte ir laba.

Informācija par gruntsūdeņu stāvokli pilsētā nav pieejama. Taču, ievērojot kvartāra ūdens horizonta neaizsargātību pret virszemes piesārņojumu, piesārņojuma noplūdes gadījumā ir iespējamas.

Kopā Jūrmalā dzeramā ūdens krājumi akceptēti piecās atradnēs:

- 614700 Jaundubulti, sulfātu saldūdens;
- 612300 Kauguri sulfātu saldūdens;
- 611511 Akvaparks (Jūrmala) saldūdens;
- 611509 Viestura iela (Jūrmala) sulfātu saldūdens;
- 611500 Dzintari sulfātu saldūdens.

Tomēr tikai atradnē „Akvaparks” iegūstamais ūdens atbilst saldūdens kvalitātei, pārējās ir konstatēta dzelzs un sulfātu koncentrācija, kas pārsniedz dzeramā ūdens kvalitātes prasībās noteikto robežvērtību. Dzelzs koncentrācija normatīvajos aktos noteikto robežvērtību dzeramajam ūdenim pārsniedz visās atradnēs.

Ūdens ieguve Jūrmalā tiek nodrošināta no vairākām ūdensgūtnēm: Kauguru, Jaundubultu, Dzintaru, Ķemeru un Priedaines. Pilsētā atrodas arī vairākas decentralizētas akas, kuras ir izvietotas Jaunķemeros, Vaivaros un Lielupē. Ūdens sagatavošana pirms padošanas tīklā notiek Ķemeru, Kauguru, Jaundubultu un Dzintaru ŪSI. Lai samazinātu artēziskajos urbumos iegūtā ūdens dzelzs un mangāna saturu, visās minētajās ŪSI notiek aerācija un filtrācija spiedvertnēs.

Kauguru ŪSI ir izbūvētas no jauna 2006. gadā, bet Dzintaru un Jaundubultu ŪSI ir pārbūvētas. Ūdens patēriņa izlīdzināšanai, ugunsdzēsības un rezerves krājumu nodrošināšanai pilsētā ir izvietoti vairāki ūdens rezervuāri.

Ūdens kvalitāte pilsētā būtiski uzlabojās pēc atdzelžošanas staciju izbūves Kauguros un pārbūves Dzintaros un Jaundubultos. Uzstādītās nanofiltrācijas iekārtas novērš sulfātu, kalcija un magnija jonu paaugstināto saturu dzeramajā ūdenī un padara ūdeni mīkstāku.

5.8 KULTŪRVĒSTURISKĀ VIDE

UNESCO Vispārējā deklarācijā uzsvērts, ka kultūras daudzveidība līdzās bioloģiskajai daudzveidībai ir cilvēces kopējais mantojums. Savukārt UNESCO konvencijā par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību nosauktas galvenās kultūras mantojuma sastāvdaļas:

- pieminekļi – arhitektūras darbi, monumentāli gleznojumi un skulptūras, arheoloģiskie elementi vai struktūras, uzraksti, alu mājokļi un pazīmju kombinācijas, kurām ir izcila vēstures, mākslas vai zinātnes vērtība;
- ansambļi/celtņu grupas, kam arhitektūras, vienotības vai atrašanās vietas dēļ ir izcila vērtība no zinātnes, vēstures vai mākslas viedokļa;

- ievērojamas vietas – cilvēku veidotas vai cilvēka un dabas mijiedarbībā veidojušās teritorijas, t.sk. arheoloģiskas nozīmes vietas, kurām piemīt izcila vēsturiskā, estētiskā, etnogrāfiskā vai antropoloģiskā vērtība.

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu skaita ziņā Jūrmala ir viena no bagātākajām pilsētām Latvijā. Saskaņā ar Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes datiem, Jūrmalā ir 385 arhitektūras pieminekļi, 11 pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijas, 50 mākslas pieminekļi, 5 vēstures pieminekļi un 2 arheoloģijas pieminekļi.

Dominējošais vairākums Jūrmalas aizsargājamās vēsturiskās apbūves ir koka dzīvojamās ēkas. Tāpat pilsētā ir saglabājies vairāk nekā 4000 vēsturiskai arhitektūrai atbilstošu ēku. To aizsardzību pārsvarā nodrošina pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijas un tām atbilstošie noteikumi.

Seši no vienpadsmit esošajiem pilsētbūvniecības pieminekļiem ir valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļi:

- Ķemeru kūrorts;
- Slokas vēsturiskais centrs;
- Vaivaru – Asaru – Mellužu – Pumpuru – Jaundubultu vasarnīcu rajoni;
- Dubultu – Majoru – Dzintaru – Bulduru – Lielupes vasarnīcu rajoni;
- Vecbulduru zvejniekiems un vasarnīcas rajons;
- Priedaines vasarnīcu rajons.

Savukārt pieci ir vietējas nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļi:

- Kauguru zvejniekiems;
- Vaivaru – Asaru – Mellužu vasarnīcu kvartāli;
- Majoru – Dzintaru vasarnīcu kvartāli;
- Dzintaru – Bulduru vasarnīcu kvartāli;
- Stirnurags.

Jūrmalā ir plaša un daudzveidīga, vēsturē sakņojusies kultūras dzīve (teātris, koncerti (Dzintaru koncertzāle), bibliotēkas, pašdarbības ansambļi u.c.).

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) tiek noteiktas atbilstoši Aizsargjoslu likuma prasībām. Aizsargjoslu minimālais platums pilsētās ir 100 m. To uzdevums ir nodrošināt kultūras pieminekļu aizsardzību un saglabāšanu, kā arī samazināt dažāda veida negatīvu ietekmi uz tiem. Jebkuras aizsargjoslas var tikt mainītas tikai pēc izpētes projekta izstrādāšanas saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Jebkāda saimnieciskā darbība kultūras pieminekļa aizsargjoslā var tikt veikta pēc saskaņošanas ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi un kultūras pieminekļa īpašnieka rakstveida saskaņojumu.

5.9 AINAVISKĀS VĒRTĪBAS

Latvijā šobrīd ir spēkā 2007. gadā pieņemtais likums „Par Eiropas ainavu konvenciju” un Latvijas ainavu politika ir noteikta Latvijas ainavu politikas pamatnostādņēs 2013.–2019. gadam. Diemžēl tajās nav noteikti ainavu klasifikācijas un kvalitātes novērtēšanas kritēriji, nav izstrādātas vadlīnijas ainavu identificēšanai un apsaimniekošanai. Latvijā nav spēkā esošo normatīvo aktu vai cita veida dokumentu, kuros būtu ietverta informācija par Latvijā identificētajām ainavām, to īpašībām, spēkiem un ietekmēm, kas tās pārveido, kā arī Latvijā nav izstrādāti un ieviesti instrumenti ainavu aizsardzībai, plānošanai un pārvaldībai (kā iepriekš pieminēts, ainavu aizsardzību un plānošanu daļēji regulē MK 30.04.2013. noteikumi Nr. 240. Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves

noteikumi Tādēļ ainavu apzināšanas un novērtēšanas darbs norisinās haotiski, neievērojot vienotus kritērijus un ir atkarīgs no vietējo pašvaldību vai iedzīvotāju iniciatīvas.

Jūrmalā, tāpat kā visā Latvijā, ir vērojamas arī ainaviski nozīmīgas vietas un areāli, kas pārstāv Latvijas apstākļiem raksturīgās kultūrainavas un atbilst vienotā dabas un kultūras mantojuma kategorijai. Uzmanību saista arī vairāki dabas veidojumi, kam ir izcila kultūrvēsturiska un vizuāli estētiska nozīme.

Pilsētai izteikti unikāla un tās izstiepto raksturu pasvītrotāja ir Rīgas līča krasta ainava. Tā uztverama no dažādām līča piekrastes vietām un ir katrreiz mainīga, no katras vietas citāda. Visā līča garumā uztverams liedags ar priežu meža līniju fonā, ko vietām, paceļoties virs koku galotnēm vai „iznākot” pludmalē, pārtrauc lielmēroga (galvenokārt viesnīcu) būves.

Otru nozīmīgāko Jūrmalas panorāmu iezīmē Lielupes līkums starp Dubultiem un Majoriem. Izteiksmīgā lokveida panorāma uztverama no dažādām Lielupes krastmalas vietām. Šī valstspilsētas daļa vienlaikus ir gan Jūrmalas centrs, gan arī viduklis – šaurākā vieta starp upi un jūru. Arī šai panorāmai raksturīga mežu līnija, virs kuras izklaidus paceļas lielmēroga būves, ar priekšplānā pamīšus izvietotām dažām vēsturiskajām būvēm, piemēram, Dubultu luterāņu baznīcu vai viesnīcu „Majori” un izteiksmīgām jaunbūvēm, piemēram, Majoru sporta laukums. Ainavas dinamiskais elements šajā panorāmā ir vilciens, kas kursē pa dzelzceļu gar Lielupes krastu. Būtiski, ka Jūrmalas panorāma pat 270° plašā leņķī lieliski uztverama no pretējā krasta, kas atrodas Mārupes novada Salas pagasta teritorijā.

Kā pagājušās godības un uzplaukuma atblāzma un daudziem atpazīstams vaibsts Jūrmalas vaigā ir Lielupes panorāma ar Slokas papīrfabrikas korpusu drupām un skursteņiem. Šī panorāma vienlīdz labi uztverama gan no Tītara dambja un bijušās pārceltnes vietas Salas pagasta pusē, gan no Ventspils šosejas, braucot pāri Lielupes tiltam, gan no dažādām vietām Lielupes kreisajā krastā – piemēram, no dambja pie Vecslocenes upītes ietekas vai no krastmalas pie Tirgus laukuma pašā Slokas centrā.

Citi uztveres punkti Lielupes labajā krastā – panorāmas skati uz Jūrmalu paveras no vairākām vietām, kur Jūrmalas apvedceļš (A10) pietuvojas Lielupei. Tāda vieta ir gan pie Varkaļu kanāla, kas ir Jūrmalas teritorijā, gan pie Spuņupes, kas jau atrodas Salas pagasta teritorijā.

Ielu perspektīvas – tā kā Jūrmala faktiski ir pilsēta mežā, tad arī taisnajos ielu posmos pāri koku lapotnēm, bet visbiežāk – mūžzaļajām priežu galotnēm nekādas augstbūvju aprises neizceļas, jo tās pārsvarā nav izvietotas tieši pie ielu sarkanajām līnijām. Tā veidojas atpazīstamā, nereti mazpilsētu atgādinošā Jūrmalas ainava ar kūrorta pilsētas un vasaras apbūves raksturu, papildinātu ar lieliem mežu masīviem, šaurām neasfaltētām ieliņām un mazām bodītēm. Perimetrālās apbūves fragmenti atrodami vien Slokas vēsturiskajā centrā un Majoros - Jomas ielā. Brīvēstāvošas ēkas raksturīgas ne tikai savrupmāju un vasarnīcu rajonos, bet arī Kauguros, kur piecu un deviņu stāvu daudzdzīvokļu mājas ielu perspektīvās eksponējas perpendikulāri ielai.

Dzelzceļš ir Jūrmalai nozīmīgs transporta veids, tādēļ arī paši sliežu ceļi veido pilsētai raksturīgu panorāmu, kas uztverama gan no dzelzceļa stacijām, gan sliežu šķērsojumiem (pārvadiem, pārejām, pārbrauktuvēm), gan arī no dzelzceļam paralēli izvietotajām ielām. Arī šajās panorāmās dominē koku “zaļā siena” ar atsevišķu ēku aprisēm virs un starp to. Pierasta ainava ir pa vilciena logu redzami nereti nekoptie savrupmāju aizmugures pagalmi.

Dabas panorāma – tā kā Jūrmala ir ļoti zaļa pilsēta ar plašām dabas teritorijām, tajā skaitā daudzām īpaši aizsargājamām, par valstspilsētas identitātes zīmi uzskatāma gan jūra, pludmale un kāpas, gan Lielupes krasts ar ūdens ainavu un palienu pļavām, gan meži un parki. Dabas elementi dažkārt spēcīgāk kā apbūve nosaka valstspilsētas ainavas raksturu, īpaši mazajās ainavu telpās un tuvajos skatos. Kā visu pilsētas ainavu pamats un vienlaikus – fons vērtējami meži kā ēnains patvērums

svelmainā saulē, kā arī jūras un Lielupes krasta plašās panorāmas ar efektīgo, mūžam mainīgo ūdens spoguļi.

Neparastās skatu perspektīvas – staigājot vai braucot reizēm pamanāmas kādas īpašas, no apbūves vai stādījumiem brīvas zonas, kas atklāj skatus uz nozīmīgiem vai izteismīgiem objektiem, piemēram, Dubultu luterāņu baznīcu, Ķemeru viesnīcu un Dzintaru koncertzāli.

5.10 DABAS TERITORIJAS

Jūrmala ir viena no dabas apstākļu ziņā interesantākajām pilsētām Latvijā, ko nosaka lielā dabas apstākļu dažādība un izteiktās reljefa formas – jūras piekraste, upju ielejas un purvaines. Īpaša loma ir Rīgas līča piekrastei, kas ir unikāls dabas rajons Latvijā, ar īpatnējiem, tikai jūras piekrastēm raksturīgiem veidojumiem. Dabas apstākļu radīto dažādību pastiprina ilgstošās cilvēka saimnieciskās darbības norises, kuru ietekmē veidojušās bioloģiski un vizuāli daudzveidīgas kultūrainavas.

Jūrmalas ģeogrāfiskais stāvoklis (atrašanās starp jūras krastu un Lielupes palieņu teritoriju), galvenokārt, noteicis to, ka valstspilsētas teritorijā ievērojamās platībās sastopami īpaši aizsargājami biotopi un izveidotas vairākas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas, t.sk. Natura 2000 teritorijas.

Pēc publiski pieejamās Dabas datu pārvaldības sistēmas „Ozols” datiem, Jūrmalas pilsētā atrodas vairāki īpaši aizsargājami biotopi, kuri veidojušies dažādu faktoru ietekmē. Jūras piekrastē dominē embrionālās kāpas, priekškāpas un mežainas piejūras kāpas. Atsevišķās teritorijās sastopami īpaši aizsargājami biotopi, kas saistīti ar tiešu jūras ietekmi – smilts sēkļi jūrā un viengadīgu augu sabiedrības dūņainās un zemās smilšainās pludmalēs. Jūrmalas valstspilsētas rietumu daļā, kurā atrodas vairāki ezeri, sastopami saldūdens īpaši aizsargājami biotopi – distrofi ezeri un ezeri ar mieturalģu augāju. Teritorijas hidroloģiskie apstākļi veicinājuši mitru apgabalu veidošanos, kuros sastopami purvu īpaši aizsargājami biotopi – neskarti augstie purvi, degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, pārejas purvi un slīkšņas, kaļķaini zāļu purvi. Rietumu daļā sastopami arī dažādi meža īpaši aizsargājami biotopi – veci vai dabiski boreāli meži, veci jaukti platlapju meži, un meži, kuru attīstību ietekmē ūdens režīms teritorijā – staignāju meži, purvaini meži un aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži). No zālāju īpaši aizsargājamiem biotopiem sastopami sausi zālāji kaļķainās augsnēs, mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs un parkveida pļavas un ganības.

Lielupes krastos sastopami gan īpaši aizsargājami zālāju biotopi, gan mitri meža biotopi. No zālāju biotopiem, kas veidojas upes krastos, tās hidroloģiskā režīma ietekmē, sastopamas eitrofas augsto lakstaugu audzes, palieņu zālāji, mēreni mitras pļavas, mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs. Lielupē ieplūstošā jūras ūdens ietekmē, applūstot upes palienēm, atsevišķās vietās veidojušies piejūras zālāji. Upes piekrastē sastopami arī sausi zālāji kaļķainās augsnēs un sugām bagātas ganības un ganītas pļavas. No mežu biotopiem upes krastā sastopami staignāju meži (melnalkšņu staignāji) un aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži). Gandrīz visi iepriekš minētie biotopi ir iekļauti Latvijas īpaši aizsargājamo biotopu sarakstā.

Dabas teritorijas Jūrmala aizņem gandrīz 64% no kopējas tās platības. To struktūru veido galvenokārt meži (48%, tai skaitā īpaši aizsargājamais biotops 2180 Mežainas piejūras kāpas), iekšzemes ūdeņi (10%), palieņu pļavas (5,6%) un apstādījumi (0,4%) – parki, skvēri, kapsētas. Jūrmalas esošajām dabas teritorijām raksturīga augsta bioloģiska vērtība un šeit izveidotas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

Ņemot vērā sadrumstaloto apbūves un dabas vērtību izvietojumu, dabas un apbūves teritoriju ciešo saistību un mijiedarbību, nepieciešamību nodrošināt valstspilsētas atbilstošu attīstību un iedzīvotāju

JŪRMALAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2010.-2030. GADAM AKTUALIZĀCIJAS
SIVN Vides pārskats

skaita pieaugumu valstspilsētas administratīvās teritorijas robežās, atbilstošas dabas vērtību apsaimniekošanas nodrošināšana ir liels izaicinājums pašvaldībai.

Lai precizētu īpaši aizsargājamo biotopu izplatību un nodrošinātu to aizsardzību, 2014. gadā izstrādāts pētījums „Jūrmalas pludmales biotopu kartēšana pludmales joslai”. Turpmākajos pludmales zonas attīstības projektos tiek ņemti vērā šī pētījuma gaitā iegūtie dati. Būtisks stratēģiskais mērķis, nodrošinot kūrorta attīstības politikas īstenošanu, ir esošo dabas teritoriju un jo īpaši – to vērtību, saglabāšana.

Jūrmalas pilsētas dome 2015. gadā finansēja Jūrmalas pilsētas valsts nozīmes aizsargājamo koku un potenciāli aizsargājamo koku apsekošanu. Tika novērtēti 123 koki, kuru saraksts tapis vairāku gadu garumā. Dokumentējot valstspilsētas kokus ar resnāko stumbra apkārtmēru. Saskaņā ar MK 16.03.2010. noteikumiem „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, Jūrmalā 43 koki atbilst aizsargājama koka jeb dižkoka statusam (29 vietējo sugu un 14 citzemju sugu koki). 78 koki vēl nav sasnieguši dižkoku apkārtmēru vai augstumu, taču ir novērtēti, ka tiem varētu noteikt vietējas nozīmes aizsargājama koka statusu, lai nākotnē tos varētu iekļaut dižkoku sarakstā. Pie apzinātajiem dižkokiem izvietotas informatīvās zīmes, koku apsekošana tiks turpināta, aicināti iesaistīties arī iedzīvotāji.

Pašvaldība ir finansējusi arī ligzdojošo putnu izplatības kartēšanu un informācijas apkopošanu, kas dod ieskatu par pilsētā izplatīto putnu sugu daudzveidību. Pēc pašvaldības pasūtījuma to veica Latvijas Ornitoloģijas biedrība. Pētījumā tika konstatēts, ka Jūrmalā katru gadu ligzdo 119 putnu sugas, kas ir vairāk nekā puse no visām Latvijā ligzdojošajām putnu sugām; 27 no tām ir īpaši aizsargājamas. Jūrmalā ligzdojošo putnu sugu lielā daudzveidība atspoguļo bagātīgo pilsētā sastopamo dzīvotņu daudzveidību, jo te mājā ne tikai apdzīvotām vietām raksturīgas putnu sugas, bet arī mežu, pļavu, ūdeņu un purvu putni.

5. tabula. Jūrmalā sastopamo Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājamo biotopu saraksts

Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamā biotopa		Latvijā īpaši aizsargājamā biotopa veida		Atrašanās Jūrmalā	
nosaukums ¹	klasifika- tora kods ¹	nosaukums ²	numurs ²	ĪADT	ārpus ĪADT
Priekškāpas	2120			+	+
Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas	2130*	Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas	6.6.	+	+
Jūrmalas pļavas	1630*	Jūrmalas pļavas	3.16.	+	
Kaļķainas smiltāju pļavas	6120*	Kaļķainas smiltāju pļavas	3.17.		+
Eitrofas augsto lakstaugu audzes	6430			+	+
Molīnijas pļavas kaļķainām, kūdrainām vai mālainām augsnēm	6410	Zilganās molīnijas <i>Molinia caerulea</i> pļavas kaļķainās, kūdrainās vai mālainās augsnēs	3.23.	+	+
Mēreni mitras pļavas	6510			+	+
Sausas pļavas kaļķainās augsnēs	6210*	Sausas pļavas kaļķainās augsnēs	3.21.	+	
Sugām bagātas atmatu pļavas	6270*			+	+
		Parastās purvmirtes <i>Myrica gale</i> audzes	1.3.	+	
Mežainas piejūras kāpas	2180	Mežainas piejūras kāpas	1.8.	+	+
Boreālie meži	9010*	Mežainas piejūras kāpas	1.8.	+	+
Melnalkšņu staignāji	9080*	Melnalkšņu staignāji	1.15.	+	+

JŪRMALAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2010.-2030. GADAM AKTUALIZĀCIJAS
SIVN Vides pārskats

Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamā biotopa		Latvijā īpaši aizsargājamā biotopa veida		Atrašanās Jūrmalā	
nosaukums ¹	klasifika- tora kods ¹	nosaukums ²	numurs ²	ĪADT	ārpus ĪADT
Pārmitri platlapju meži	91E0*	Pārmitri platlapju meži	1.11.	+	+

1 – Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīkla kods, Eiropas Padomes 21.05.1992. direktīvas „Par dabīgo biotopu, savvaļas augu un dzīvnieku aizsardzību” I pielikums

2 – atbilstoši MK 05.12.2000. noteikumu Nr. 421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” ar grozījumiem MK 25.01.2005. noteikumos Nr. 61 un MK 27.01.2009. noteikumos Nr. 74

* - Eiropas nozīmes prioritāri biotopi saskaņā ar Eiropas Padomes 21.05.1992. direktīvu „Par dabīgo biotopu, savvaļas augu un dzīvnieku aizsardzību” un MK 21.02.2006. noteikumu Nr. 153 „Noteikumi par Latvijā sastopamo prioritāro sugu un biotopu sarakstu” pielikumam

4. attēls. Nozīmīgākās ES aizsargājamo biotopu izplatības teritorijas Jūrmalas valstspilsētas teritorijā
Avots: dabas datu pārvaldības sistēma „Ozols”, sagatavoja SIA „METRUM”

Jūrmalā daudzi no īpaši aizsargājamiem biotopiem (16 % no kopējās teritorijas jeb aptuveni 16 km²) ir reti un apdraudēti, tādēļ tiem Latvijā un arī visā Eiropas Savienībā ir noteikts aizsardzības statuss. Pilsētā konstatēto īpaši aizsargājamo biotopu saraksts sniegts 5. tabulā.

Projekta „ES nozīmes biotopu inventarizācija” ietvaros tika veikti apsekojumi dabā un aizpildītas biotopu inventarizācijas anketas. Atbilstoši Jūrmalas pilsētas domē saņemtajai Dabas aizsardzības pārvaldes 2020. gada 20. janvāra vēstulei Nr. 1.17.20/260/2020-N, Dabas aizsardzības pārvalde informēja, ka informāciju par konstatētajiem ES nozīmes biotopiem tika sniegta zemes īpašniekiem. Tai pat laikā institūcija vēstulē norādīja, ka ES nozīmes biotopa kartēšanas fakts neuzliek pienākumus saglabāt aizsargājamus biotopus valstspilsētas teritorijā.

Jānorāda, ka īpaša Jūrmalas dabas bagātība ir kāpu meži, slapjie meži un palieņu pļavas. Nozīmīgākie īpaši aizsargājami biotopi Jūrmalā ir mežainas piejūras kāpas, melnalkšņu staigņāji, parastās purvmirtes audzes un aizsargājami pļavu biotopi.

Bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgas vecas mežaudzes veido 16 % mežaudžu no kopējās meža platības pilsētā un ir vecākas par 150 gadiem, bet gandrīz 5 % mežaudžu ir vecākas par 200 gadiem. Kā atsevišķa un Jūrmalai nozīmīga vērtība jāizdala bioloģiski vecie koki. Jūrmalā īpaši izplatītas ir vecās priedes. Šie koki ir gan ainaviski ļoti vērtīgi, gan nozīmīga dzīvesvieta specifiskām bezmugurkaulnieku sugām, kuru eksistence atkarīga tieši no šādiem kokiem. Vairākās vietās uz vecajām priedēm Jūrmalā konstatētas aizsargājamās vaboles skujkoku sveķotājkoksngrauža *Notorina punctata* darbības pēdas.

Bioloģiski vecās priedes sastopamas gan kā atsevišķi koki jaunākā mežaudzē, gan veido kompakta teritorijas (mežu nogabalus). Nereti tās aug apbūvētās teritorijās, zaļajā zonā pie mājām, pagalmos un parkveida teritorijās.

Druvciemā aug bioloģiski vecu ozolu audze, kas ir arī vietējas nozīmes īpaši aizsargājami koki.

Dabisko mežu biotopi identificējami vietās, kur lielākā blīvumā atzīmētas bioloģiski vecas priedes (arī ozoli). Tās sastopamas Ķemeru nacionālā parka mežos, Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā, ozoliem Druvciemā (Sloka ielā 92) noteikts aizsargājamo koku statuss, taču bioloģiski vecu koku grupas Jaunķemeris uz austrumiem no Ķemeru nacionālā parka teritorijas, mežā starp Kaugurciemu un Vaivariem, pie Krastciema, starp Valteriem un Mellužiem, starp Mellužiem, Druvciemu un Jaundubultiem, starp Majoriem, Dzintariem un Bulduriem, starp Lielupi, Stirnuragu un Buļļuciemu un arī Vārnukroga apkārtnē atrodas ārpus teritorijām ar noteiktu aizsardzības statusu. Tādēļ vienīgais to saglabāšanas veids ir noteikt ierobežojumus to izciršanai teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos. Izstrādājot Jūrmalas valstspilsētas teritorijas plānojuma grozījumus 2022. gadā, izvērtētas valstspilsētas attīstības perspektīvas, tai skaitā nepieciešamība veidot jaunas apbūves teritorijas. Izvērtējuma rezultātā izveidotas jaunas apbūves teritorijas teritorijās, kur ir pieejami esošie inženiertīkli (ūdensapgāde, centralizētā notekūdeņu apsaimniekošanas sistēma, elektroapgāde, izbūvētas ielas, paralēli mainot līdz šim spēkā esošajā teritorijas plānojumā noteiktās apbūves teritorijas, vietās, kur ir meža masīvi un nav pieejama inženierinfrastruktūra. Rezultātā kopējā dabas teritoriju platība palielinājusies par ~8 ha.

Jūrmalas teritorijā izdalās vairāki nelieli mežaudžu masīvi, kurus veido aizsargājamo biotopu kompleksi un teritorijai tipiskas mežaudzes. Šīs teritorijas ir nepieciešams saglabāt nefragmentētas, nesamazinot to platības, lai nepazaudētu Jūrmalai patreiz vēl raksturīgās mežu biotopu vērtības. Tas arī izdarīts veicot Jūrmalas teritorijas plānojuma grozījumus. Bioloģiski vērtīgās mežu teritorijas ir šādas:

- starp Jaunķemeriem un Kaugurciemu no šosejas uz jūras pusi, ietverot arī sanatorijas „Dzintarkrasts” teritoriju;
- meži pie Slokas;
- Kraukļu kalni un visi meža masīvi pie Krastciema;
- meža masīvs starp Valteriem un Mellužiem (izņemot tā dienvidaustrumu malu);
- daļa no meža masīva starp Druvciemu un Jaundubultiem (rietumu puse);
- meži abpus Dzintaru viaduktam (ziemeļu daļā ainaviska vērtība, dienvidu daļā biotopu vērtība);
- Sēņu kalns starp Stirnu ragu un Lielupi;
- Ragakāpas aizsargājamā teritorija (izcila mežainās piejūras kāpas).

Lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību – īpaši aizsargājamus biotopus, retas un tipiskas dabas ekosistēmas, savdabīgas un tikai Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, tiek veidotas īpaši aizsargājamās teritorijas (ĪADT). To aizsardzības pamatprincipus nosaka likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”. Lielākā daļa kartēto ES nozīmes aizsargājamo biotopu atrodas ĪADT, atsevišķos gadījumos ir noteikti mikroliegumi to aizsardzībai.

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības teritorijā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizņem 37 % jeb 37,5 km² no Jūrmalas kopējās platības, kas ir vairāk kā jebkurā citā Latvijas valstspilsētā.

Jūrmalā atrodas šādas **īpaši aizsargājamās dabas teritorijas** (skatīt 5. attēlu):

- Ķemeru nacionālais parks (Natura 2000 teritorija),
- dabas liegums „Lielupes grīvas pļavas” (Natura 2000 teritorija);
- dabas liegums „Darmšates priežu audze”;

- dabas parks „Ragakāpa” (Natura 2000 teritorija);
- aizsargājamā jūras teritorija „Rīgas līča rietumu piekraste” (Natura 2000 teritorija);
- ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Buļļu kāpas”.

5. attēls. ĪADT Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības teritorijā
Avots: dabas datu pārvaldības sistēma „Ozols”, sagatavoja SIA „METRUM”

Ķemeru nacionālais parks (turpmāk – Ķemeru NP) dibināts 1997. gadā, iekļauts Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju NATURA 2000 sarakstā. Ķemeru NP ir izveidots, lai saglabātu šīs teritorijas dabas, kultūrvēsturiskās un kurortoloģiskās vērtības, lai aizsargātu minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu veidošanās procesus, kā arī lai veicinātu nenoplicinošu saimniecisko darbību, dabas tūrismu un ekoloģisko izglītību. Ķemeru NP aizņem 36 180 ha, iekļaujot teritorijas no vairākiem novadiem, t.sk. Jūrmalas valstspilsētas rietumu daļu.

Nozīmīgākās dabas vērtības:

- neskarti augstie sūnu purvi, īpaši Lielais Ķemeru tīrelis;
- mitri un slapji meži (staignāji, purvainie meži);
- ligzdojošiem ūdensputniem bagāti sekļie piekrastes ezeri– Kaņieris un Slokas ezers;
- ar sausu priežu mežu klātas kāpas jūras piekrastē un iekšzemē;
- pļavas – palieņu pļavas, mitras pļavas kaļķainās augsnēs;
- kaļķaini zāļu purvi;
- ar sērūdeņradi bagāto sulfīdo minerālūdeņu veidošanās, tranzīta un noplūdes (avoti) apgabali;
- starptautiski nozīmīgas migrējošo putnu atpūtas vietas Kaņiera ezers un Lielais Ķemeru tīrelis;
- retas un apdraudētas dzīvnieku sugas: vilks, lūsis, ūdrs, melnais stārķis, jūras ērglis, mazais ērglis, grieze, dīķa naktssikspārnis, gludenā čūska un citas;
- 97 aizsargājamo augu sugas, tajā skaitā daudz orhideju, kā arī retas sūnu, ķērpju un sēņu sugas;
- ārstnieciskie minerālūdeņi;
- dziedniecības dūņas;
- arhitektūras piemineklis – Ķemeru viesnīca.

No citām Latvijas un Eiropas aizsargājamām dabas teritorijām, Ķemeru NP atšķir ar sērūdeņradi bagātiem sulfīdie minerālūdeņi, kas veidojas zem Ķemeru apkārtnes purviem un vairāk nekā 30 avotos izplūst virszemē Ķemeru apkārtnē. Dīķa gaitā, cilvēka darbības rezultātā sērūdeņraža veidošanās pakāpeniski samazinās, avoti izzūd.

Lai nodrošinātu Ķemeru NP apsaimniekošanu un izpildītu parkam uzticētos uzdevumus, būtiski ir izstrādāt un izveidot atbilstošu, kompleksu pazemes ūdens monitoringa sistēmu, kas ļautu kontrolēt ūdens režīma izmaiņas un prognozēt to iespējamo ietekmi uz ārstniecisko minerālūdeņu un dūņu veidošanās procesiem un bioloģisko daudzveidību. Tikai analizējot monitoringa rezultātus, kā arī ņemot vērā agrāk veikto pētniecības darbu un monitoringu rezultātus, iespējams izstrādāt optimālu apsaimniekošanu, kas ir vidi saudzējoša un nodrošina šīs unikālās teritorijas un tajā esošo procesu saglabāšanu.

Tikai stabila un netraucēta virszemes, purva un pazemes ūdeņu režīma saglabāšana nodrošinātu sulfīdo ar sērūdeņradi bagāto minerālūdeņu un dūņu veidošanās procesu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.

Ķemeru NP darbību un aizsardzību nosaka Ķemeru nacionālā parka likums, Ķemeru nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi u.c. Parkam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns (tā darbības termiņš pagarināts līdz 2019. gada 31. decembrim), Ķemeru NP ilgtspējīga tūrisma stratēģija un rīcības plāns.

Diemžēl, Ķemeru NP nav izstrādāti un netiek īstenoti pasākumi, lai aizsargātu minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu veidošanās procesus.

Dabas lieguma „Lielupes grīvas pļavas” platība ir 277 ha, dibināts 2004. gadā. Lieguma aizsardzības statusu nosaka MK 1997. gada 15. jūnija noteikumi Nr. 212 „Noteikumi par dabas liegumiem” un MK 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Dabas liegumam nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Teritorija veidota, lai aizsargātu Lielupes grīvā sastopamu Latvijā ļoti retu un izzūdošu pļavu veidu – jūrmalas pļavas, pļavas ar zilgano molīniju u.c. (kopā 11 veidu), gan arī īpaši retu augu sugu – purva mātsakni, kam šeit ir Latvijā bagātākā atradne.

Dabas liegumam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, kura darbības termiņš ir beidzies, bet tiek plānota tā atjaunošana. Īpaši aizsargājamā teritorija tiek izmantota makšķerēšanai un ūdens tūrismam. Tai ir arī būtiska nozīme palu un vējuzplūdu uztveršanai. Dabas lieguma teritorijām nepieciešama regulāra apsaimniekošana, lai samazinātu to aizaugšanu, piesārņošanu ar atkritumiem, piekrastes zemsedzes nomīdīšanu u.c. Izvērtējot vides aspektus, atsevišķas dabas lieguma teritorijas var tikt izmantotas rekreācijai, lielākoties kā pieejas makšķerēšanas vietām, kā arī izveidot pastaigu vietas vides izglītības nolūkos ar atbilstošu infrastruktūru.

Lai saglabātu dabas daudzveidību un raksturīgo palieņu pļavu ainavu, nodrošinātu pieejamību dabas liegumā „Lielupes grīvas pļavas”, kura kopējā platība ir 277 ha, būtiska ir palieņu pļavu apsaimniekošana. Katru vasaru iedzīvotāju visvairāk apmeklētajās teritorijās Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība nodrošina pļavu un niedrāju pļaušanu un krūmu izzāgēšanu.

Dabas lieguma „Darmšates priežu audze” platība ir 6 ha, dibināts 1977. gadā. Tāpat kā iepriekš minētajam, arī šim nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Teritorija dibināta, lai aizsargātu īpatnēju priežu audzi, kas sēta 20. gadsimta sākumā no Vācijas ievestām sēklām. Dabas liegumā priedes ir vairāk nekā 120 gadu vecas. Priežu audze ir neizdevies mēģinājums 20. gadsimta sākumā ieaudzēt Latvijas klimatiskajiem apstākļiem neatbilstošās Darmšates priedes. Dabas liegumam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika periodam no 2010. līdz 2016. gadam.

Dabas liegumam ir rekreatīva nozīme, tā atrašanās valstspilsētas teritorijā un Lielupes krastā, veicina atpūtnieku pieaugumu un līdz ar to arī antropogēno ietekmi uz teritoriju (nesankcionētas ugunsgrēku vietas, atkritumu atstāšana, nomīdīta zemsedze, ugunsgrēku izraisīšana u.c.). Atpūtnieki peldas Lielupē, kura gan neatrodas dabas lieguma teritorijā. Tās krastā izveidota neoficiāla peldvieta un betonētās kāpnis uz to. Lai veicinātu teritorijas dabas vērtību saglabāšanu, jāizveido pārdomāta

tūrisma infrastruktūra, kas regulētu apmeklētāju plūsmu, kā arī jāveicina teritorijas izmantošana iedzīvotāju izglītošanai par dabas vērtībām lieguma teritorijā.

Dabas parka „Ragakāpa” platība ir 150 ha, tā dibināšanas gads – 1962. gads. Aizsardzības statusu nosaka MK 1999. gada 9. marta noteikumi Nr. 83 „Noteikumi par dabas parkiem” un dabas parka „Ragakāpa” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kas apstiprināti ar MK 2021.gada 28. janvāra noteikumiem Nr. 63 “Dabas parka "Ragakāpa" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Dabas vērtības: Nozīmīga mežaino jūrmalas kāpu aizsardzības vieta. Vecas priežu audzes kāpās, kas vietām atbilst dabisko meža atslēgas biotopu kritērijiem. Teritorijai ir izstrādāts jauns dabas aizsardzības plāns 2019.-2031. gadam.

Dabas parks atrodas Jūrmalas valstspilsētas austrumu daļā, Lielupes grīvas kreisajā krastā. MK noteikumi nosaka, ka neitrālā zona dabas parkā izveidota, lai attīstītu pieejamu tūrisma un atpūtas infrastruktūru, tai skaitā stāvlaukumu, sabiedriskās ēdināšanas objektu un pludmales apkalpes centru. Dabas parks ir pievilcīgs Jūrmalas rekreācijas resurss. Lai samazinātu antropogēno ietekmi uz dabas parku, nepieciešama tūrisma infrastruktūras izveide, attīstība un apsaimniekošana.

Jaunajā dabas aizsardzības plānā izvirzītais ilgtermiņa mērķis ir vērsts uz dabas parka dabas vērtību saglabāšanu, sabalansējot dabas aizsardzības un sabiedrības atpūtas nodrošināšanas funkcijas. Dabas parkam tiek noteikti pieci īstermiņa mērķi: novērst meža biotopu fragmentācijas palielināšanos, novērst kāpu biotopu pasliktināšanos, nodrošināt labvēlīgus apstākļus ES nozīmes īpaši aizsargājamo biotopu pastāvēšanai un attīstībai, veicināt īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu ilglaicību un uzturēšanu, kā arī sabalansēt dabas parkā esošo dabas vērtību un rekreācijas resursu attīstību, ciktāl tas nav pretrunā dabas aizsardzības mērķiem.

Jūrmalas ziemeļrietumu daļā pieklaujas aizsargājama jūras teritorija **Rīgas līča rietumu piekraste**, kura izveidota zemūdens rifu un dzīvotņu aizsardzībai, kā arī putnu sugu aizsardzībai, kuru populācijas lielumi aizsargājamā jūras teritorijā sasniedz starptautiski nozīmīgas vietas kritēriju. Teritorijai ir izstrādāti MK 2011. gada 23. augusta noteikumi Nr. 653 „Aizsargājamās jūras teritorijas „Rīgas līča rietumu piekraste” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Dabas lieguma zonā aizliegts veikt darbības, kas izraisa biotopa, akmeņainas grunts jūrā, mehānisku bojāšanu, t.sk. uzstādīt vēja elektrostacijas, iegūt derīgos izrakteņus, ierīkot jaunas grunts novietnes, veikt alģu un gliemeņu rūpniecisku ieguvu. Neitrālā zona noteikta, lai sekmētu teritorijas ilgtspējīgu izaugsmi (ostu darbību, tai nepieciešamā infrastruktūra, piekrastes apdzīvoto vietu saimnieciskā darbība un tūrisma infrastruktūras attīstība).

Ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Bulļu kāpas” apstiprināts ar MK 2019. gada 17. decembra noteikumiem Nr. 684 „Ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa „Bulļu kāpas” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Izveidošanas mērķis – saglabāt Bulļu kāpas (ietverot Jūrmalas Balto kāpu, Vārnu kalnu un Bolderājas kāpu), kas veido Litorīnas laika vaļņveida kāpu un priekškāpu reljefu, kā arī augstāko un platāko mūsdienu kāpas atsegumu Lielupes krastā, kas orientēts šķērsām kāpu valnim. Dabas piemineklim ir noteiktas divas funkcionālās zonas: dabas lieguma zona un neitrālā zona. Šajā dabas pieminekli iekļauts arī ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Bulļu kāpas”, kuram Jūrmalas pilsētas dome 1991. gadā bija piešķīrusi (apstiprinājusi) vietējas nozīmes aizsargājama ģeomorfoloģiskā dabas objekta statusu.

5.11 RISKĀ TERITORIJAS

Viens no pašvaldības uzdevumiem ir pasargāt iedzīvotājus, tautsaimniecību un vidi no iespējamo ārkārtējo situāciju potenciālajām briesmām, ko var izraisīt dabas un tehnogēnās katastrofas un

avārijas. Ārkārtas situācijās Jūrmalas valstspilsētā veicamie civilās aizsardzības pasākumi ir ietverti Jūrmalas pilsētas sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plānā.

Dabas apstākļu radītie riski ietver:

- Rīgas līča pamatkrasta erozijas teritorijas;
- Lielupes krasta erozijas teritorijas;
- Applūstošas teritorijas;
- Smilšu sanesumi Lielupes grīvā.

Rīgas līča pamatkrasta erozijas teritorijas

Jūrmalas valstspilsētas teritorijā spēcīgu vētru laikā notiek Rīgas līča pamatkrasta izskalošana gandrīz visā piekrastē (izņemot posmu no Lielupei apkaimes līdz Lielupes ietekai jūrā), veidojas erozijas kraujas. Tādēļ gandrīz visa pamatkrasta josla, izņemot nelielu posmu pirms Lielupes ietekas Rīgas līcī, Jūrmalas teritorijas plānojumā ir atzīmēta kā dabas riska teritorija. Izskaloto krasta joslu platums ir atšķirīgs dažādās vietās Jūrmalā. Bulduru – Dubultu posmā ir izveidojusies paaugstināta erozijas riska vieta, jo krasta līnija no Pumpuriem līdz Bulduriem ir orientēta RA virzienā un pret to ZR vētru laikā ir vērsta spēcīga viļņu iedarbība. Pastiprināta pamatkrasta erozija notiek arī Kaugurciemā, īpaši iepretim Kapteiņa Zolta ielai.

Periodos bez vētrām pārsvarā raksturīgi ilglaicīgi dinamiskā līdzsvara apstākļi ar erodētās priekškāpas atjaunošanos, taču pēdējā desmitgadē ir biežāka spēcīgu vētru atkārtotāšanās, krastu atjaunošanās pilnībā nenotiek. Laikā no 1992. līdz 2007. gadam, kad veikts regulārs krasta erozijas monitorings, tika konstatēts, ka Rīgas līča krastam Jūrmalā kopumā raksturīgs krasta erozijas procesa pārsvars pār akumulācijas procesu: krasta posmos no Jaunķemeriem līdz Kaugurciemam un no Mellužiem līdz Bulduriem krasts ir atkāpies par 5 līdz 15 m, bet Dubultos un Kauguru ragā pat par 20 m. Smilšu akumulācija dominē atsevišķos posmos Lielupē un Raga kāpā, sanešu bilance ir tuvu neitrālai posmā no Kaugurciema līdz Vaivariem, Lielupē un Raga kāpā.

Pēdējā desmitgadē krasta erozijas monitorings ir fragmentārs un neietver publiski pieejamus apkopojumus, taču procesu būtiskas izmaiņas nav novērotas, I.Gavena veikusi vizuālo apsekošanu 2020.gadā.

Jūrmalā rekomendējams izvērtēt un atsevišķos posmos īstenot šādus inženiertehniskos risinājumus pludmales kāpu un būvju nostiprināšanai:

- Intensīvas erozijas posmos pamatojoties uz modelēšanu veikt smilšu izbēršanu akvatorijā papildinot garkrasta sanešu plūsmu;
- Pludmales kāpu nostiprināšanai izmantot kārklu stādījumus un smilts piebēršanu;
- Pludmales kāpu nostiprināšanai veidot atbilstošus gājēju celiņus un kāpnes;
- Gājēju celiņi pludmalē;
- Pludmales kāpu un būvju nostiprināšana ar atbalsta sienu;
- Pludmales kāpu un būvju nostiprināšana ar laukakmeņiem un gabioniem.

Tai pat laikā jāatceras, ka nepareiza aizsargrisinājumu izvēle un izvietošana var pastiprināt eroziju piegulošajās teritorijās, tādēļ to plānošana, projektēšana, īstenošana veicama pamatojoties uz garkrasta sanešu plūsmas modelēšanas datiem, kā arī nodrošināms regulārs krasta erozijas monitorings aizsargātajās un tām piegulošajās teritorijās.

Lielupes krasta erozijas teritorijas

Lielupe plūstot pilsētā, veido meandrus, kuros ūdens plūsmas rezultātā, it īpaši palu un intensīvu nokrišņu laikā, kā arī vējuzplūdu un vējatplūdu ietekmē, kad upe ieplūst lielas ūdens masas no jūras, tiek izskalojami krasti. Lielupes krasta erozijas teritorijas upes kreisajā krastā ir pie Krastciema, no

Valteriem līdz Majoriem, īpaši stipra erozija vērojama pie Dubultiem un Majoriem, kā arī pie Druvciema un arī zem dzelzceļa tilta, labajā krastā – no Bražciema līdz Vārkurogam. Lai aizsargātu krastu un tajā esošās būves no erozijas, Lielupes krastos ir izbūvēti krasta stiprinājumi pie Slokas, Krastciema, Druvciema, Dubultiem un Majoriem kopā aptuveni 5 km garumā. Tiek būvēti krasta stiprinājumi posmā no Majoriem līdz Dzintariem (no Rīgas ielas līdz Plūdu ielai)

Applūstošas teritorijas

Jūrmalas teritorijas applūšanu pārsvarā rada straujš ūdens pieplūdums pavasara palu vai intensīvu lietus gāžu laikā, vējuzplūdus un atplūdus, kad valdošo ziemeļrietumu vēju ietekmē Lielupē ieplūst jūras ūdeņi, atsevišķos gadījumos ledus sablīvēšanās Lielupes seklajā grīvā, kas traucē ūdens plūsmu.

Ūdens līmeņa celšanās Lielupē līdz 2 m rada applūšanas draudu iespēju līdz 12 km² valstspilsētas platības. Lietus un nokrišņu daudzums 50 mm vai ilgāk par 12 stundām var izsaukt strauju ūdens līmeņa celšanos upēs, appludinot zemākās vietas, māju pagrabus u.c., tā radot apdraudējumu iedzīvotājiem, ēkām un īpašumiem. Civilās aizsardzības aspektā kritiskais ūdens līmenis Lielupē ir 1,75 m virs jūras līmeņa.

Jūrmalas valstspilsētas teritorijā plašas applūstošās palieņu pļavu teritorijas tiek aizsargātas, ietverot tās dabas lieguma Lielupes grīvas teritorijā. Šajās teritorijās pali un plūdi rada labvēlīgu ietekmi uz upju ekosistēmām, augsnes auglību. Palu darbība ir ļoti būtiska palieņu pļavās mītošajiem organismiem, tā arī attīra upes un izgulsnē upju palienēs upju sanešus, izšķīdušās barības vielas. Savukārt plūdu laikā tieši upju palienes, purvi, pārmitri meži ir tie, kas savāc plūdu ūdeņus un palīdz mazināt plūdu riskus. Tādēļ palieņu pļavu saglabāšana ir nozīmīgs plūdu apsaimniekošanas pasākums.

Ņemot vērā šobrīd publiski pieejamos LVĢMC hidroloģiskos datus, izstrādājot Jūrmalas Jūrmalas valstspilsētas Teritorijas plānojuma grozījumus 2020 ir precizētas applūstošo teritoriju robežas gar Lielupi, Sloceņi un Vēršupīti. To robežas precizētas arī balstoties uz fizisko un juridisko personu iesniegtajām LVĢMC izziņām par applūstamību konkrētos zemesgabalos.

Palieņu teritoriju saglabāšana un uzbēršanas nepieļaušana ir nozīmīga, lai regulētu uzplūdu līmeni pārējā teritorijā.

Smilšu sanesumi Lielupes grīvā

Lielupes grīvā esošajā kuģu ceļā (garums 400 m) no jūras regulāri tiek ieskalotas smiltis, seklākajās vietās dziļums ir 2,5 m vai pat mazāk, upes platums – 20 m. Smilšu sanesumi kuģu ceļā rada kuģošanai nedrošus apstākļus, Jūrmalas ostas attīstības gaitā tiek veikta sanešu tīrīšana kuģu ceļā. Lai novērstu krasta izskalošanu aiz Lielupes ietekas, ieteicams veikt sanešu plūsmas modelēšanu, lai noteiktu optimālu izrakto smilšu masas novietošanas vietu, tā, lai nodrošinātu sanešu plūsmu aiz Lielupes grīvas.

6. ANTROPOGĒNĀ IETEKME

Kā antropogēno slodzi vai ietekmi definē tiešu vai netiešu cilvēku un viņu saimnieciskās darbības iedarbību uz dabu kopumā vai uz tās atsevišķiem komponentiem un elementiem (gaisu, ainavām, dabas resursiem u.tml.). Pārmērīga antropogēnā slodze var novest pie teritorijas dabisko īpašību zaudēšanas.

Pārsvārā kā antropogēno slodzi definē cilvēka darbības rezultātā radušos piesārņojumu, taču tā ir tikai daļa no antropogēnās slodzes jeb cilvēka radītās ietekmes uz vidi un dabu. Jūrmalā, kā kūrortpilsētā būtisku antropogēno slodzi uz dabas teritorijām, rada apmeklētāji, kuru skaits vasarās būtiski pārsniedz iedzīvotāju skaitu. Nekontrolēta un neorganizēta liela apmeklētāju skaita pārvietošanās dabas teritorijās var radīt neatgriezenisku kaitējumu dabai. Īpaši aktuāli tas ir Jūrmalā, kur daba ir tieši un ilgstoši pakļauta cilvēka iedarbībai.

Plānojot valstspilsētas attīstību, kā vienu no nozīmīgākajiem uzdevumiem būtu jāizvirza tūrisma un rekreācijas infrastruktūras pilnveidošanu un uzlabošanu, nodrošinot ilgtspējīgu un līdzsvarotu balneoloģisko resursu un dabas vērtību apsaimniekošanu un izmantošanu.

Antropogēnā slodze ir cilvēka tiešās vai netiešās darbības ietekme gan uz dabu un vides stāvokli kopumā, gan atsevišķiem tās elementiem. Tās ietekmē pasliktinās vides stāvoklis, piemēram, piesārņots ūdens, gaiss, augsne, tās ekoloģiskā kvalitāte (virszemes ūdeņi, purvi, mitrzesmes nenodrošina savas ekoloģiskās funkcijas, samazinās bioloģiskā daudzveidība, izmainās tradicionālā ainava u.c. izmaiņas.

Analizējot antropogēno slodzi kādā konkrētā teritorijā, atkarībā no teritorijas jutīguma jāizvēlas antropogēno slodzi raksturojoši elementi:

- Jūrmalas valstspilsētas teritorijas jutīgākais vides elements ir Baltijas jūras piekraste. Kā raksturojoši faktori var tikt definēta jūras ūdens kvalitāte un piekrastes ģeoloģiskie procesi, to attīstība.
- Vides kvalitāti teritorijā būtiski ietekmē komunālo pakalpojumu pieejamība un kvalitāte, tai skaitā notekūdeņu apsaimniekošana, ilgtspējīga ūdensapgāde, atkritumu apsaimniekošana, racionāla un videi draudzīga siltumapgāde.
- Transporta infrastruktūras attīstība un labiekārtošana, sabiedriskā transporta pieejamība ir būtisks faktors, kas raksturo draudus gaisa kvalitātei vai tās aizsardzības uzlabošanai.
- Urbāno, apbūvēto zemju pieaugums lielā mērā ietekmē bioloģisko daudzveidību un ietekmē arī vides kvalitāti apbūves un tai piegulošajā teritorijā.
- Piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju skaita izmaiņas raksturo arī antropogēnā piesārņojuma slodzes izmaiņas.
- A un B kategorijas piesārņojošu darbību objektu, kā arī riska objektu skaits, to radīto izmešu gaisā un ūdens vidē apjoms raksturo punktvēda slodzi uz gaisa un ūdens vidi.

Diemžēl ne visos gadījumos pašreiz publiski pieejamā informācija ir pietiekama antropogēnās slodzes faktoru identifikācijai un tās izmaiņu tendenču izvērtēšanai.

Plānojot valstspilsētas ilgtermiņa attīstību ieteicams veikt kompleksu teritoriju izvērtējumu definējot teritorijas, kurās ar konkrētiem nosacījumiem iespējams veidot apbūvi un teritorijas, kuras saglabājamās kā dabas teritorijas. Kā apbūves tīstīšanas iespēju pamatojošs faktors izvērtējama inženiertīklu pieejamība.

■ Ietekmes uz gaisa kvalitāti

Nozīmīgākais atmosfēras gaisa piesārņojuma avots Jūrmalā ir autotransports, kura emisijās piesārņojošas vielas ir slāpekļa oksīdi, putekļi un oglekļa monoksīds. Jūrmalas teritorijas plānojuma izstrādei 2009.–2021. gadam, ņemot vērā transporta intensitātes autoceļa A10 Rīga-Ventspils (2008. gada vidējā intensitāte – 29'100 transporta līdzekļi) un autoceļa P128 Sloka – Talsi ievadā Jūrmalā, maģistrālā ielu tīkla izvietojumu un transporta līdzekļu vecuma sastāvu, kā arī stacionāro avotu izmešus, ir veikta gaisa piesārņotāju izkļiežu modelēšana. Modelēšana veikta ar programmu *EnvMan* (versija Beta 3.0D), izmantojot Gausa matemātisko modeli.

MK 2009. gada 3. novembra noteikumiem Nr. 1290 „Noteikumi par gaisa kvalitāti” (turpmāk – MK 03.11.2009. noteikumi Nr. 1290) ir noteikts, ka robežlielumi cilvēka veselības aizsardzībai ir šādi:

- slāpekļa dioksīda (NO₂) gada vidējai koncentrācijai – 40 μ/m³;
- oglekļa oksīda (CO) maksimālai diennakts astoņu stundu koncentrācijai – 10 mg/m³;
- cieta daļiņu (PM₁₀) diennakts koncentrācijai no 2010. gada 1. janvāra – 50 mg/m³;
- cieta daļiņu (PM₁₀) gada vidējai koncentrācijai no 2010. gada 1. janvāra – 20 mg/m³;

un ekosistēmu aizsardzībai:

- sēra dioksīda (SO₂) gada vidējai koncentrācijai – 20 μ/m³.

Pēc iegūtajiem aprēķinu rezultātiem tika secināt, ka Jūrmalā gaisa piesārņojuma pārsniegumu nav.

Gaisa kvalitātes novērojumu tīkls valstī ir organizēts, pamatojoties uz Gaisa un klimata pārmaiņu monitoringa programmas 1. nodaļā minēto dokumentu prasībām. Atmosfēras monitoringa tīkls pašlaik ir veidots tā, lai tiktu uzkrāta nepieciešamā informācija par gaisa kvalitātes sākotnējo novērtējumu Latvijā saskaņā ar MK 03.11.2009. noteikumiem Nr. 1290, kuros pārņemtas Direktīvas 2008/50/EK un Direktīvas 2004/107/EK noteiktās prasības.

Latvijā tiek izdalītas divas zonas gaisa kvalitātes novērtēšanai un pārvaldībai – Rīgas aglomerācija un pārējā Latvijas teritorija. Gaisa kvalitātes mērījumi tiek veikti Rīgā, Liepājā, Ventspilī un Rēzeknē. Atbilstoši MK 03.11.2009. noteikumu Nr. 1290 prasībām LVĢMC reizi trijos gados pārskata valsts teritorijas iedalījumu zonās un aglomerācijās, novērtējot gaisa kvalitāti. Ja aglomerācijās vai zonās ir notikušas būtiskas pārmaiņas, kas ietekmē gaisa piesārņojuma līmeni, atbildīgā institūcija organizē ārpuskārtas gaisa kvalitātes novērtējumu.

Gaisa monitoringa stacijas vietas izvēli nosaka, pamatojoties uz iepriekšminētā gaisa kvalitātes novērtējuma rezultātiem, kā arī ievērojot MK 03.11.2009. noteikumu Nr. 1290 noteiktos gaisa monitoringa staciju izvietojuma kritērijus un nosacījumus attiecībā uz paraugu ņemšanu. Rezultātā tiek sagatavoti priekšlikumi gaisa monitoringa tīkla turpmākai pilnveidošanai, kā arī izstrādāti gaisa monitoringu tīkla staciju apraksti ar kartēm un attēliem. Lai nodrošinātu gaisa monitoringa stacijas vietas atbilstību noteiktajiem kritērijiem, stacijas izvietojumu pārskata ne retāk kā reizi piecos gados.

Jūrmalā gaisa kvalitātes novērojumi valsts vides monitoringa ietvaros netiek veikti. Noteikts, ka Jūrmalas gaisa kvalitāte atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Jūrmalas valstspilsētas teritorijā LVĢMC nav konstatējis negatīvas gaisa kvalitātes izmaiņas, vai draudus normatīvajos aktos noteikto robežvērtību pārsniegšanai.

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai ir apstiprināta ***Jūrmalas valstspilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības programma 2013.–2022. gadam***, kurā ir izvirzīti šādi mērķi:

- 1) samazināt radītās CO₂ emisijas par 20 %, salīdzinot ar 2008. gada emisiju līmeni;
- 2) samazināt enerģijas patēriņu pašvaldības un dzīvojamajās ēkās par 10,5 % attiecībā pret 2012. gadu;
- 3) veicināt enerģijas patēriņa samazinājumu dzīvojamajā sektorā par 0,4 %, īstenojot informatīvos pasākumus.

Ir veiktas aplēses nosakot CO₂ emisiju pamatdatus, un 2012. gadā tās bija:

- centralizētā siltumapgāde, tCO₂/gadā – 29'887;
- vietējā un individuālā siltumapgāde, tCO₂/gadā – 44'043;
- pārējā dabasgāze, tCO₂/gadā – 3433;
- elektroenerģijas patēriņš, tCO₂/gadā – 16'206;
- autotransports, tCO₂/gadā – 26'241;
- KOPĀ, tCO₂/gadā 119'809.

Enerģijas ražošana Jūrmalā notiek trīs veidos:

- 1) centralizēti – Jūrmalā darbojas centralizētā siltumapgādes sistēma, kas siltumenerģijas patērētājus nodrošina ar savās katlu mājās saražoto siltumenerģiju;
- 2) vietējās katlu mājās – patērētāji, kas nav pieslēgti centralizētajai siltumapgādes sistēmai, bet ar vienu kopēju siltuma avotu nodrošina siltumenerģiju visai ēkai;
- 3) individuāli – patērētājs nav pieslēgts centralizētajai siltuma apgādes sistēmai un nav uzstādīts vietējs siltuma avots, bet siltumenerģija tiek iegūta individuāli, piemēram, dzīvoklī uzstādīts autonomas gāzes katls.

Jūrmalas valstspilsētas centralizēto siltumapgādes sistēmu veido:

- 12 dabasgāzes katlu mājās un divas šķeldas katlu mājas (pieder SIA „Jūrmalas siltums”), kā arī šķeldas katls (pieder SIA „LKP Solutions”);
- siltumtīkli 59 km garumā;
- siltumenerģijas patērētāji ar kopējo apkurināmo platību apmēram 850'000 m².

Lielākais punktveida gaisa piesārņojuma avots ir SIA „Jūrmalas siltums” katlu māja „Kauguri”, Lībiešu ielā 9. Pārējās katlu mājas ir nelielas un nerada nozīmīgu gaisa piesārņojumu pilsētā.

6. tabula. Jūrmalas pilsētas mazās katlu mājas
Avots: SIA „Jūrmalas siltums”

Nr. p.k.	Adrese	K/m jauda (MW)
1.	Slokas iela 47A	17.13
2.	Tukuma iela 10	0.28
3.	Dūņu ceļš 2	0.48
4.	E. Dārziņa iela 4	0.70
5.	Aizputes iela 1D	6.56
6.	J. Pliekšāna iela 80	7.22
7.	P. Stradiņa iela 6	0.04
8.	Viestura iela 27	0.58
9.	Ineša iela 6	1.00
10.	Dubultu prospekts 96A	0.18
11.	Lībiešu iela 9	25
12.	Nometņu iela 21A	10
13.	Dzirnavu iela 36/38	0.3
14.	Meža prospekts 62	0.80

Katlu māju izmešos Jūrmalā galvenās piesārņojošās vielas ir oglekļa oksīds, slāpekļa oksīdi un oglekļa dioksīds. Daudzās katlu mājās pēdējos gados sēru saturošais kurināmais ir aizstāts ar dabas gāzi. Tādēļ stacionāro avotu izmešos sēra dioksīda daļa ir niecīga.

Degvielas uzpildes staciju izmešos ir petrolejas un benzīna, gāzes uzpildes staciju – propāna un butāna gāzes tvaiki. Autoservisos un ražotņu izmešu sastāvā ir krāsu un dažādu šķīdinātāju tvaiki, citi gaistošie savienojumi un putekļi.

Ņemot vērā iepriekš minēto, var secināt, ka stacionārajiem avotiem ir nenozīmīga ietekme uz gaisa kvalitāti Jūrmalā. Lai nodrošinātu kvalitatīvu vidi kūrortu attīstībai pilsētā nākotnē katlu mājās vēlams pilnībā nomainīt sēru saturošo kurināmo pret videi draudzīgāku (dabas gāzi vai biomasu).

■ Slodze uz virszemes ūdeņiem

Antropogēno slodzi uz Jūrmalas lielāko un galveno ūdensobjektu – Lielupi nosaka robežšķērsojošais un vēsturiskais piesārņojums, lietus ūdens noteces un meliorācijas sistēmu ekspluatācijas efektivitāte, attīrīšanas iekārtu esamība, komunālo notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte, rūpniecisko notekūdeņu sastāvā esošās bīstamās vielas.

Jūrmalas valstspilsētas teritorijā kā būtiskākie slodzi uz virszemes ūdeņiem radošie aspekti SIVN ietvaros definēti notekūdeņu novadīšana virszemes ūdensobjektos. Notekūdeņu radītās ietekmes ir atkarīgas no attīrīšanas iekārtu esamības un to kvalitatīvas darbības, komunālo notekūdeņu attīrīšanas pakāpes, notekūdeņu sastāvā esošajām bīstamajām vielām un mehāniskajiem piemaisījumiem.

Atbilstoši SIA “Jūrmalas ūdens” sniegtajai informācijai uz 2022. gada 1. janvāri centralizētā notekūdeņu savākšanas sistēma Jūrmalas pilsētā apkalpoja aptuveni 41 tūkstoši jeb 74 % Jūrmalas iedzīvotāju. Pārējie valstspilsētas iedzīvotāji un uzņēmumi izmanto individuālos kanalizācijas risinājumus. Jūrmalas notekūdeņu savākšanas sistēmu apsaimnieko pašvaldības SIA „Jūrmalas ūdens”.

Kopumā pilsētā centralizētos ūdensapgādes pakalpojumus, ko nodrošina SIA „Jūrmalas ūdens”, uz 2022. gada 1. janvāri izmanto aptuveni 85 % iedzīvotāju, bet kanalizācijas pakalpojumus – aptuveni 74 % iedzīvotāji. Pēc Jūrmalas ūdenssaimniecības attīstības projekta IV kārtas īstenošanas (2022. gadā plānots pabeigt) pakalpojuma pārklājums aptvers ūdensapgādes tīkliem 98 % un sadzīves kanalizācijas novadīšanai 98 % no visas valstspilsētas teritorijas.

Pavisam Jūrmalas valstspilsētas teritorijas virszemes ūdeņos notekūdeņi 2009. gadā tika izvadīti sešās vietās: normatīvi tīri komunālie notekūdeņi Lielupē no Slokas NAI (Nr. N100567, ar attīrīšanu), Vecslocenē no SIA „Saiva Textile” attīrīšanas iekārtām (Nr. N100084, ar attīrīšanu) un meliorācijas grāvī Vaivaros no nacionālā rehabilitācijas centra „Vaivari” attīrīšanas iekārtām (Nr. N100073, ar attīrīšanu), normatīvi tīri ražošanas ūdeņi Rīgas līcī no sanatorijas „Belorusija” (Nr. N100343, bez attīrīšanas) un meliorācijas grāvī Jaunķemeros no sanatorijas „Jaunķemeri” (Nr. N100080, bez attīrīšanas), normatīvi netīri komunālie notekūdeņi Lielupē no SIA „Sabiedrība SVA” attīrīšanas iekārtām (Nr. N100085, ar attīrīšanu, bijušo Slokas papīrfabrikas NAI, kurās līdz jauno Slokas NAI nodošanai ekspluatācijā veica arī pilsētā savāktu notekūdeņu attīrīšanu). Šobrīd notekūdeņu izplūde saglabāta tikai viena – no Slokas attīrīšanas iekārtām.

No Lielupes-Majoru sistēmas savāktie notekūdeņi tiek pārsūknēti attīrīšanai uz Rīgas notekūdeņu attīrīšanas ierīcēm „Daugavgrīva” (1 100 000 m³ notekūdeņu (kopā ar pieplūdi no nokrišņiem un infiltrācijas)). Dubultu-Ķemeru sistēmā savāktos uzņēmums attīra 2009. gadā ekspluatācijā nodotajās Slokas notekūdeņu attīrīšanas iekārtās (2 550 000 m³ notekūdeņu (kopā ar pieplūdi no nokrišņiem un infiltrācijas)). To būvniecība ir veikta Jūrmalas ūdenssaimniecības projekta I kārtas ietvaros. Attīrīšanas iekārtu jauda 9050 m³/diennaktī. Notekūdeņi Slokas NAI tiek attīrīti bioloģiski nepārtrauktā aktīvo dūņu procesā ar bioloģisku fosfora un slāpekļa atdalīšanu, izmantojot divpakāpju attīrīšanas tehnoloģiju bez ķīmiskās nogulsnešanās (otrējā attīrīšana).

Līdz ar Slokas NAI attīrīšanas iekārtu darbības uzsākšanu Jūrmalā ir uzlabota notekūdeņu attīrīšanas efektivitāte, no tām Lielupē tiek novadīti notekūdeņi, kuru kvalitāte atbilst normatīvo aktu prasībām. Ķemeru notekūdeņu sistēma 2007. gadā ir pieslēgta Slokas jaunajām NAI, Ķemeru NAI darbība un nepietiekami attīrīto notekūdeņu izplūde Vēršupītē ir slēgta.

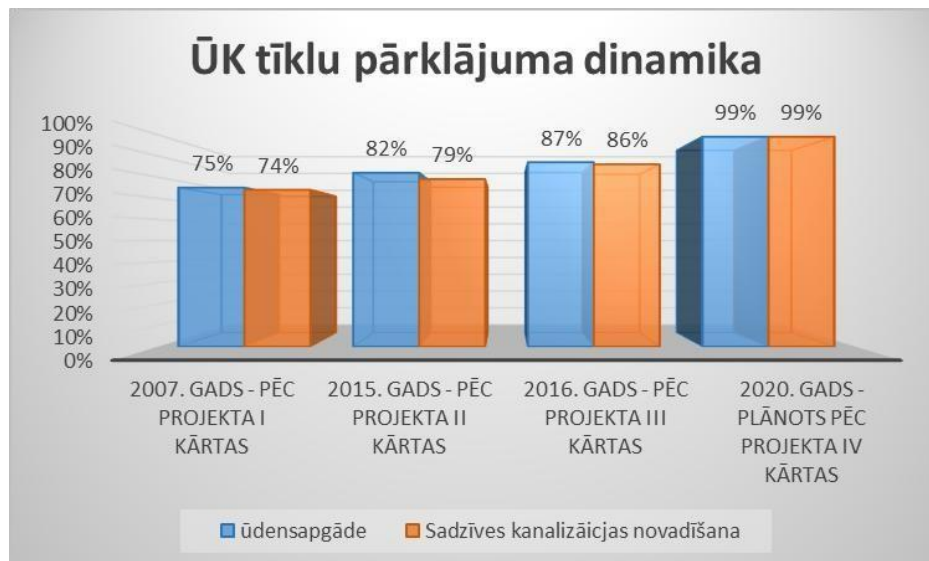
Notekūdeņu pieplūdi sastāda infiltrācija un tiešā ieplūde. Infiltrācija rodas sakarā ar apstākli, ka Jūrmalas pilsētā liela daļa tīklu atrodas zem gruntsūdens līmeņa, un caur bojājumiem cauruļvados, cauruļvadu savienojumos un pieslēgumos pie akām un pašās akās kanalizācijas sistēmā ieplūst gruntsūdeņi. Konsekvento notekūdeņu daudzuma samazinājumu pie abonētu skaita pieauguma nodrošina investīciju projektu ietvaros veiktā kanalizācijas tīklu pārbūve, nodrošinot to hermētiskumu un novēršot gruntsūdeņu pieplūdes.

7. tabula. Slokas NAI attīrīšanas procesa efektivitāte

Avots: SIA „Jūrmalas ūdens”

Rādītājs	Piesārņojošo vielu koncentrācija pirms ieplūdes attīrīšanas iekārtās (mg/l)	Piesārņojošo vielu koncentrācija notekūdeņu izplūdē (mg/l)	Attīrīšanas efektivitāte (%)
Suspendētās vielas	4402,6	2,6	99,4
BSP5	440	7	98,4
ĶSP	760	30	96,1
Nkop	44	10,5	76,1
Pkop	9,9	0,2	97

Saskaņā ar SIA „Jūrmalas ūdens” sniegto informāciju novadīto notekūdeņu kvalitāte atbilst normatīvajos aktos un B kategorijas piesārņojošas darbības atļaujā noteiktajām prasībām. Normatīvajos aktos noteikto robežvērtību pārsniegumi nav konstatēti.

6. attēls. Kanalizācijas pakalpojumu pieejamība (% no iedzīvotāju skaita)

Avots: SIA „Jūrmalas ūdens”

■ Peldvietas

Visa Rīgas jūras līča piekraste Jūrmalā tiek izmantota kā peldvieta, arī atsevišķas vietas pie Lielupes un Slokas karjera. Jūrmalā pie jūras ir iekārtotas 11 oficiālas Rīgas jūras līča peldvietas un divas oficiālas iekšzemes peldvietas pie Lielupes – “Ezeru ielas peldvieta” un “Priedaine”. Oficiālajās peldvietās ir uzstādīti informācijas stendi, pārgērbšanās kabīnes, soliņi, rotaļu un sporta laukumi un

tualešu kabīnes. Pie iekšzemes ūdeņiem – pie Lielupes Plūdu ielas galā un Dadžupes ielas galā, kā arī pie Slokas karjera – ir izveidotas atpūtas vietas ar peldvietām atbilstošu labiekārtojumu un infrastruktūru. Atpūtas sezonā funkcionē āra kafejnīcas, kā arī aktīvās atpūtas un ūdens sporta inventāra nomas punkti. Peldvietām ir nodrošināta piekļuve pa brauktuvēm, kas pielāgotas vecākiem ar bērnu ratiņiem un cilvēkiem ratiņkrēslā.

Veselības inspekcija pēdējo 10 gadu periodā ūdens kvalitāti Jūrmalas peldvietās novērtējusi kā “izcilu” un “labu”, kas norāda uz to, ka peldvietu tuvumā nav būtisku antropogēno faktoru, kas radītu piesārņojumu. Veselības inspekcijas sagatavotajā pārskatā ūdens ilglaicīgā mikrobioloģiskā kvalitāte atbilstoši Eiropas Savienības direktīvas 2006/7/EK kritērijiem (2017.–2020. gads) deviņās Rīgas jūras līča peldvietās novērtēta kā “izcila”, Asaru un Dzintaru peldvietā – “laba”, Ezeru ielas peldvietā – “izcila”.

■ Trokšņa emisijas

Galvenie akustiskā trokšņa avoti Jūrmalā ir autotransports un dzelzceļš. Ražošana Jūrmalā nav attīstīta, tās ietekme uz trokšņa līmeni ir nenozīmīga. Lidostas „Rīga” lidmašīnu trokšņa radītā ietekmes zona ir orientēta Mārupes novada un Buļļu salas (Rīgā) virzienā. Lidmašīnu radītā trokšņa pārsniegumu zona līdz 5 dB Jūrmalā nedaudz skar Vārnukrogu. Taču tā kā aprēķinātie pārsniegumi nav lieli un tie pārsniedz tikai naktī noteiktos trokšņa robežlielumus, tad lidostas „Rīga” radītā trokšņa ietekme uz pilsētu ir vērtējama kā nebūtiska.

Informāciju par trokšņa līmeņiem pilsētā galvenokārt sniedz Rīgas aglomerācijas stratēģiskās trokšņu kartes, kurās ietverta arī Jūrmalas valstspilsētas teritorija no tās austrumu malas līdz Majoriem (ieskaitot), un nelielā valstspilsētas daļā Bražciemā – VAS „Latvijas Valsts ceļi” trokšņu stratēģiskās kartes valsts autoceļam A10. Tās atspoguļo situāciju 2006. gadā.

Kartētajā Jūrmalas daļā maģistrālo ielu un dzelzceļa līnijas Torņakalns-Tukums II apkārtnē pārsvarā ir konstatēti trokšņu robežlielumu pārsniegumi no 5 līdz 10 dB. Lielāki trokšņa robežlielumu pārsniegumi ir vakaros – līdz pat 20 dB vakaros un naktīs – 25 dB naktīs. Dienā maģistrālo ielu krustojumu apkārtnē trokšņa robežlielumi tiek pārsniegti par 15 dB. Plašāku teritoriju trokšņa robežlielumu pārsniegumi skar Majoros Lienes ielas, Jomas ielas un Z. Meierovica prospekta apkārtnē. Izvērtējot iegūtos trokšņa kartēšanas rezultātus, šī teritorija ir iedalīta III prioritātes aglomerācijas nozīmes akustiskā diskomforta zonā. Jūrmalā ir arī klusie rajoni: Rīgas līča piekrastes joslā Majoros, Dzintaros, Bulduros, Lielupes austrumu daļā, Stirnuragā, Buļļuciemā, dabas parkā „Ragakāpa”, no Priedaines austrumu daļas līdz Vārnukrogam (kopā 1587 ha), kur katram trokšņa avotam trokšņa rādītāju vērtība ir mazāka par robežlielumu.

Autoceļa A10 ievada apkārtnē Bražciemā apmēram 350 m platā joslā no autoceļa trokšņa līmenis pārsniedz 55 dB, apmēram 100 m attālumā – 65 dB, sasniedz 75 dB – autoceļa nodalījumā. Izvērtējot autoceļa A10 radīto troksni, Bražciema teritorijā uz austrumiem no autoceļa A10 ir izdalīta akustiskā trokšņa diskomforta zona.

Rīgas aglomerācijai un valsts autoceļam A10 ir sagatavoti rīcības plāni vides trokšņa samazināšanai. Jūrmalā akustiskā diskomforta zona noteikta autoceļam A10 E22 Rīga–Ventspils Rīga – A5, A5 – Jūrmala, Jūrmalas robeža – pagrieziens uz Sloku, Jūrmala – Ķemeru pagrieziens.

Dzintaros un Dubultos ir plānota trokšņa līmeņa samazināšana no dzelzceļa, rekomendēta kustības ātruma precizēšana un samazināšana, citi pasākumi (prettrokšņa ekrānu izbūve, stādījumu joslu izveide, prettrokšņa risinājumi ēku fasādēm) nav plānoti. Akustiskā trokšņa diskomforta zonā Bražciemā rīcības plānā ietverta prettrokšņa ekrānu (augstums 4 m, kopējais garums – 232 m) izvietošana dzīvojamo ēku tuvumā autoceļa A10 labajā pusē.

Trokšņa kartēšana Jūrmalā nav veikta no Dubultiem līdz valstspilsētas rietumu robežai, taču, ievērojot maģistrālo ielu un dzelzceļa izvietojumu, var secināt, ka to apkārtnē arī iespējami trokšņa līmeņu pārsniegumi un ka Dubultos līdzīgi kā Majoros ir iespējama trokšņa diskomforta zona.

6.1 PIESĀRŅOTĀS UN POTENCIĀLI PIESĀRŅOTĀS VIETAS

Augsnes un grunts piesārņojumu Jūrmalā galvenokārt veido bijušās rūpnīcas, katlu mājas, mehāniskās darbnīcas, degvielas uzpildes stacijas, naftas bāzes un ķīmikāliju noliktavas. Lielākā daļa reģiona augsnes un grunts bijušo esošo piesārņotāju minēti LVĢMC uzturētajā Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā.

Jūrmalā atrodas LVĢMC piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā reģistrēti 33 piesārņoti vai potenciāli piesārņoti objekti piesārņotas vietas (skatīt 8. tabulu)

8. tabula. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas Jūrmalas valstspilsētas teritorijā
Avots: LVĢMC

Nosaukums	Adrese Jūrmalā	Piesārņojuma veids
Katlu mājas mazuta glabātuve Ķemeros	Tūristu iela 18, 18A	Katlu mājas mazuta glabātavas avārijas vieta. Naftas produktu noplūde gruntī
IU „Zanda”	Ventspils šoseja 64	Bijusī naftas produktu glabātuve. Naftas produkti gruntī
SIA „ATF Jūrmala SV”	Ķemeru iela 26	Autobusu parka degvielas uzpildes stacija. Gruntsūdens piesārņojums ar naftas produktiem
SIA „Metāla konstrukcijas”, SIA „Privats”	Lielupes iela 28	Demontējama DUS. Naftas produkti gruntī un gruntsūdenī
Pludmale pie salas ielas 13	Salas iela 13	Apglabāti būvgruži
Sadzīves atkritumu poligons „Priedaine”	Priedaine 2501	Sadzīves atkritumu poligons, 10 ha, piesārņojošas vielas: kopējais slāpeklis, amonjaks, naftas produkti, cinks un svins, kā arī to savienojumi
SIA „Latimpeks auto” DUS	Staiceles iela 3	Degvielas uzpildes stacija. Naftas produkti gruntsūdenī
PVAS „Latvijas nafta”	Talsu šoseja 1	Degvielas uzpildes stacija. Naftas produktu piesārņojums gruntsūdenī
Jūrmala (Kūdra) Melnezera 10	Melnezera iela 10	Naftas produkti
SIA „Neste Latvija” DUS	Viestura iela 21	Naftas produkti
SIA „Latvija Statoil” DUS	Dubultu prospekts 42	Naftas produkti
SIA „OptiLat”	Meistaru iela 1	iekārtas krāsu, laku vai līmes ražošanai
SIA „Degvielas apgāds”	Jūrkalnes iela 10	Naftas bāzes un termināli
Alderis, Lielupes krasts	Lāču iela 16	Aldera būvlaukums. Ar naftas produktiem piesārņota grunts atvesta no katlu mājas teritorijas, un izbēta Lielupes krastā
Bijusī cementa rūpnīca	Dzirnavu iela 100	Ilgstoši rūpnieciski noslogota teritorija
Nelegāla izgāztuve Zvejas ielā	Zvejas ielas galā	Būvgruži, naftas produkti
Bij. „Marienbāde” katlu mājas teritorija	Bulduru prospekts 146	Nojaukta, būvbedrē konstatēti naftas produkti

JŪRMALAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2010.-2030. GADAM AKTUALIZĀCIJAS
SIVN Vides pārskats

SIA „Brīze” bijusī veļas mazgātuve un katlu māja	Slokas iela 64	ļespējams piesārņojums ar naftas produktiem un ķīmiskām vielām, šķidrās kurināmais, degvielas glabātuve
Slokas komunālās daļas bijušās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas	Mežmalas iela 35	Grunts piesārņojums ar notekūdeņiem
Bij. „Marienbāde” garāžas	Lielupes iela, Stirnurags	Grunts piesārņota ar naftas produktiem
SIA „Slokas papīru apstrādes uzņēmums”	Fabrikas iela 2	ļespējams piesārņojums ar naftas produktiem un citām ķīmiskām vielām, demontēta mazuta saimniecība
Slokas attīrīšanas iekārtas ar dūņu laukiem	Mežmalas iela 41	ļespējams piesārņojums ar ķīmiskām vielām
Jahtklubs „Vikings”	Vikingu iela 10	ļespējams naftas produktu piesārņojums
Bij. AS „Jūraslīcis”	Lašu iela 10	Katlu māja ar mazutu, kuģu degvielas glabāšana un uzpilde
Druvciema vecās bioloģiskās attīrīšanas iekārtas	Ražas un Slokas ielas stūris	ļespējams piesārņojums ar ķīmiskām vielām
Vecās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas „Lielupe”	Vikingu iela 40A	Grunts un gruntsūdens piesārņojums ar naftas produktiem, nosēddiķi, emšeri
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests	Rīgas iela	ļespējams naftas produktu piesārņojums, ir bijusi arī liela putu noplūde gruntī, degvielas glabātuve, ugunsdzēsības putu glabātuve
Miera ielas noliktavas	Miera iela 10	ļespējams piesārņojums ar ķīmiskām vielām. Bijusī SES noliktava dažādām indēm, mehāniskās darbnīcas
Bij. „Marienbāde” saimniecības bloks garāžas	Ērgļu iela 2A	Grunts piesārņota ar naftas produktiem

Jānorāda, ka reģistrā kā piesārņota vieta ir iekļauts nekustamais īpašums Tūristu iela 18A (katlu māja Ķemeru). 2019. gadā zemesgabala būvprojekta „Būvju nojaukšana Tūristu ielā 18A” ietvaros tika veikti teritorijas sakārtošanas darbi, t.sk. nojauktas (demontētas) tur esošās ēkas (katlu mājas), kā arī veikta grunts kvalitātes izpēte. Rezultātā ir saņemts arī speciālista atzinums par grunts kvalitāti. Saskaņā ar izpētes rezultātiem, naftas produktu piesārņojums pētītās teritorijas gruntīs nav konstatēts, līdz ar to Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība ir lūgusi institūciju mainīt reģistrā tās kategoriju uz “vieta nav piesārņota”.

Galvenās piesārņojošās vielas piesārņotajās vietās ir naftas produkti, sadzīves atkritumu poligonā „Priedaine” arī citas: kopējais slāpekļis, amonjaks, kā arī cinks un svins un to savienojumi, potenciāli piesārņotajās vietās lielākajā daļā objektu – naftas produkti, atkarībā no saimnieciskā darbības veida atsevišķās vietās – piesārņojums ar dažādām ķīmiskām vielām, būvgruži, kā arī citi ražošanas procesu atkritumi.

Sadzīves atkritumu izgāztuve „Priedaine” darbība tika slēgta ar 2009. gada 1. augustu, SIA „Slokas papīru apstrādes uzņēmuma” teritorijā darbojas vairāki nelieli uzņēmumi, vairāki uzņēmumi (SIA „OptiLAT”, SIA „Jūrmalas ATU”, Asfaltbetona rūpnīca, „Liktenis”, SIA „Statoil” DUS, SIA „Neste Latvija” DUS) turpina darbību atbilstoši tiem izsniegtajām atļaujām ieviešot vides aizsardzības pasākumus piesārņojuma mazināšanā.

Bijušajā Jūrmalas SAI “Kūdra” (reģ. Nr.80888/1524) saskaņā ar piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā ietverto informāciju atrodas Babītes novada, Salas pagastā, zemes īpašumā ar kadastra Nr.80880010277, kas, saskaņā ar Kadastra informāciju, pieder valstij, Ķemeru nacionālā parka teritorijā. Tajā bez sadzīves atkritumiem tika apglabāti dažādi videi kaitīgi atkritumi, t.sk. dūņas no Slokas papīra fabrikas notekūdeņu attīrīšanas. Jau pirms 20 gadiem veiktajos pētījumos ir konstatētas

stipras piesārņojuma pazīmes, t. sk. arī ar smagajiem metāliem, kas nodara īpašu kaitējumu apkārtējai videi un cilvēkiem. Papildus tam PSRS laikā ierīkotā izgāztuve neveiksmīgi ierīkota vietā, kurā ir ģeoloģiski sarežģīti apstākļi, kas rada priekšnosacījumus piesārņojuma nonākšanai arī artēziskos ūdeņos. Izgāztuve tika slēgta 1995. gadā, tomēr tā netika rekultivēta. Ilgstoša slēgtās sadzīves atkritumu izgāztuves sanācijas neveikšana rada bīstamību dabai un videi, kā arī apdraud cilvēku veselību. 2011.gada 27.decembra Ministru Kabineta noteikumu Nr. 1032 "Atkritumu poligonu ierīkošanas, atkritumu poligonu un izgāztuvju apsaimniekošanas, slēgšanas un rekultivācijas noteikumi" nosacījumi paredz noteiktu kārtību šādu objektu rekultivācijas veikšanai. Tā kā SAI "Kūdra" atrodas Valstij piederošā zemes īpašumā, Ķemeru nacionālā parka teritorijā, šī objekta sanācijai/rekultivācijai būtu jābūt prioritāram Ķemeru nacionālā parka apsaimniekošanas pasākumam.

Pārsvārā piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu detalizēta izpēte nav veikta, nav pieņemti arī lēmumi par sanācijas vai citu teritorijas rekultivācijas pasākumu nepieciešamību. Pašreizējā, publiski pieejamā informācija ir nepietiekama, lai detalizēti analizētu visu piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju piesārņojuma līmeni un piesārņojuma būtiskumu, novērtētu to potenciālo ietekmi uz vidi un iedzīvotāju veselību.

Tā kā lielākā daļa šo teritoriju neatrodas Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai piederošās teritorijās, pašvaldība nevar pieņemt lēmumus un īstenot to izpēti un atbilstošu apsaimniekošanu.

Valsts Vides dienesta reģionālās vides pārvaldes inspektoru tiesības būtu veikt teritoriju apsekošanu un pieprasīt informāciju no teritoriju īpašniekiem vai pārvaldītājiem par piesārņojuma apsaimniekošanu.

Izvērtējot pašlaik publiski pieejamo informāciju, videi vai cilvēka veselībai bīstams piesārņojums, kas prasa nekavējošu rīcību iespējama kaitējuma novēršanai tiešā veidā nav konstatējams. Taču katrā no potenciāli piesārņotajām, vai piesārņotajām vietām mainoties īpašuma tiesībām vai uzsākot saimniecisko darbību būtu izvirzāma prasība veikt piesārņojuma izpēti un sadarbībā ar vides aizsardzības institūcijām noteikt to turpmāko statusu un apsaimniekošanas prasības.

6.2 ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

Atkritumu apsaimniekošanas nodrošināšana ir viens no būtiskiem antropogēnās ietekmes uz vidi samazināšanas pasākumiem, ko īsteno pašvaldība.

Atkritumu apsaimniekošanu Jūrmalā centralizēti nodrošina SIA „Clean-R”. Jūrmalas pilsētā tiek nodrošināta dalīta atkritumu vākšana, 131 atkritumu savākšanas laukumos bez kopējā atkritumu konteineru izvietoti konteineri stikla un PET (jeb polietilēna) atkritumu savākšanai. Peldsezonas laikā atkritumu konteineru skaits pludmalē tiek palielināts.

Jūrmalas atkritumu pārkraušanas un šķirošanas stacija izveidota Ventspils šosejā 61. Šeit gan fiziskās, gan juridiskās personas bez maksas var nodot: kartonu, makulatūru, tetrapakas (skalotas), logu stiklu, pudeļu stiklu, plastmasas iepakojuma izstrādājumus (PET pudeles (plastmasas), polietilēna plēves, iepakojuma maisiņus, tosola, eļļas, vējstiklu šķidruma taru, minerālmēsli maisus, dārzniecībā izmantoto plēvi, lopbarības ietinamo plēvi un sietus, kā arī plastmasas kannas u.tml. iepakojumus), sadzīves elektronikas preces (ledusskapji, plītis, veļas mazgājamās mašīnas, televizori, datori), luminiscentās lampas (dienas gaismas spuldzes) un metāllūžņus (metāla iepakojumus).

Par samaksu: cietos sadzīves atkritumus, autoriepas, būvgružus – pārkraušanas stacijās, bet poligonā „Janvāri”: lielgabariņus atkritumus (mēbeles, santehnika u.c.), bioloģiskos atkritumus, azbestu saturošus būvniecības atkritumus (šiferi), arī drēbes un audumus. Nepieņem tādus bīstamos

atkritumus kā ķīmikālijas, medicīnas atkritumus, naftas produktus u.c. Bīstamo atkritumu apsaimniekošanu atbilstoši individuāliem līgumiem Latvijas teritorijā nodrošina arī AS „BAO”. Akciju sabiedrība BAO – vadošais nozares uzņēmums Latvijā, kas nodrošina pilnu bīstamo atkritumu savākšanas, transportēšanas, apsaimniekošanas un pārstrādes servisu

Pēc atkritumu šķirošanas tiek nodrošināta to utilizācija, t.sk. bioloģisko atkritumu kompostēšana. Sadzīves atkritumi tiek nodoti deponēšanai reģionālajā Cieto sadzīves atkritumu poligonā „Janvāri” Talsos. Agrāk eksistējušās Jūrmalas atkritumu izgāztuves Priedainē un Kūdrā ir slēgtas un rekultivētas.

6.3 TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA

Jūrmalas īpatnība ir tās izolētība un lineārais raksturs. Pilsētu nodala Lielupe - pilsētai ir trīs galvenie pievienojumi (pieslēgumi) valsts autoceļu tīklam – Priedainē pie Lielupes autotilta, Slokā pie Lielupes autotilta, un Ķemerose. Visi esošie pievienojumi pie valsts galvenā autoceļa A10 ir aktualizēti izstrādājot Jūrmalas teritorijas plānojuma grozījumus 2020, ņemot vērā VAS „Latvijas valsts ceļi” sniegto informāciju.

Reģiona kontekstā Jūrmala ir izteikts braucienų galamērķis. Tranzīta satiksmes dalībnieki dod priekšroku apbraukt pilsētu pa autoceļu A10/E-22 Rīga-Ventspils.

Jūrmalas saikni ar Rīgu nodrošina četru joslu autoceļš un dzelzceļš ar samērā intensīvu pasažieru vilcienu kustību. No Rīgas uz Jūrmalu ved iecienīts veloceļš. Tomēr vasarā, arī populāru pasākumu reizēs, autosatiksmes intensitāte un pasažieru daudzums sabiedriskajā transportā pārsniedz tā kapacitāti. Veidojas sastrēgumi pie Priedaines caurlaižu punkta un ielu krustojumos, trūkst autostāvvietu, bet vilcieni ir pārpildīti. Atbilstoši statistikai, arī lielākā daļa ceļu satiksmes negadījumu notiek vasarā.

Sabiedriskā transporta funkcijas Jūrmalā lielā mērā ir pārņēmis dzelzceļš. Aptuveni 45 % Jūrmalas apbūvēto teritoriju atrodas 10 minūšu gājiena attālumā no dzelzceļa stacijām. Jūrmalas valstspilsētas teritoriju šķērso dzelzceļa līnija Torņakalna-Tukums II, kas ir daļa no Rīgas piepilsētas elektrificētā dzelzceļa tīkla. Pilsētai augot, apbūve tuvinājusies dzelzceļam un pašlaik dzelzceļa līnija faktiski iezīmē valstspilsētas apbūves centrālo asi. Dzelzceļš savieno gandrīz visas Jūrmalas pilsētas daļas, un ir būtiska valstspilsētas sabiedriskā transporta sastāvdaļa. Pārējā teritorijā pasažieru pārvadājumus veic starppilsētu maršrutu autobusi, valstspilsētas maršrutu autobusi, mikroautobusi, taksometri.

Sabiedriskā transporta pakalpojumu saņemšana ir apgrūtināta teritorijās, kur kursē tikai valstspilsētas maršrutu autobusi, kas kursē reti un nedublējas ar starppilsētu maršrutu autobusi vai dzelzceļu, īpaši Buļļuciemā, kā arī dzīvojamajos rajonos pie Lielupes.

Jūrmalas ielu kopgarums 2021. gadā bija 388,27 km (kopējā platība 2 207 584 m²), no kuriem 263,97 km bija ar asfalta segumu, 96,39 km ar grants (šķembu) segumu, 21,26 km ar citu segumu un 6,66 km ar bruģakmens segumu.

Lielupes un Rīgas līča tiešais tuvums ir potenciāls ūdenstransporta attīstībai Jūrmalā, bet pagaidām tam ir necīga nozīme. Jūrmalas ostas attīstības iespējas galvenokārt ir saistītas ar tūrismu. Galvenā atbildīgā institūcija par Jūrmalas ostas stratēģijas izstrādi, ieviešanu un uzraudzību ir Jūrmalas ostas pārvalde, kas realizē ostas pārvaldības politiku atbilstoši prioritātēm un rīcības plānam, izvērtējot rīcības lēmumu ietekmi uz stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanu un atbilstību noteiktajiem darbības virzieniem un aktivitātēm. Ostas galvenie attīstības virzieni - Navigācijas nodrošināšana ostā, Navigācijas zīmju atjaunošana, Ostas valdījumā nodotā īpašuma apsaimniekošana.

Būtiski iespējamo Jūrmalas ostas attīstību ierobežo nepieciešamība regulāri tīrīt un padziļināt Lielupes grīvas daļā kuģu ceļu, šī rīcība ietverta arī kā būtisks plūdu risku mazinošs pasākums.

Jūrmalā darbojas 4 jahtklubi, taču trūkst piestātņu upes krastos, piekļūšana krastiem ir slikta.

Vasarā no Rīgas līdz Majoriem kursē upju kuģi. Jahtas Lielupē no Rīgas var ienākt pa Buļļupi līdz dzelzceļa tiltam, kur to kustību ierobežo dzelzceļa tilts (4,7 m), tālāk arī autotilts (5,2 m). Upi izmanto motorlaivas, airu laivas un kuteri.

Lielupes krastmala, lai arī atrodas valstspilsētas teritorijā, ir grūti izmantojama. Lielā daļā krastmalas teritoriju ir spēkā aizsargājamas dabas teritorijas režīms, liela daļa ir applūstoša, kā arī daļēji tās pieejamību ierobežo privātie zemes īpašumi. Gar Lielupes krastu Jūrmalas valstspilsētas teritorijā uz 2021. gada 1. janvāri bija izvietotas 29 piestātnes.

6.4 RŪPNIECISKĀS UN CITAS SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS RISKI

■ Paaugstināta bīstamības objekti

MK 2013. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk tekstā – MK 30.04.2013. noteikumi Nr. 240) nosaka, ka, izstrādājot teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ir jāņem vērā paaugstinātas bīstamības objekti. Paaugstinātas bīstamības objektu apdraudētās teritorijas nosaka balstoties uz riska novērtējuma rezultātiem un tās attēlo grafiski. Saskaņā ar MK 30.04.2013. noteikumiem Nr. 240, pašvaldības avāriju riska zonā var noteikt ierobežojumus esošās apbūves blīvuma palielināšanai un jaunu objektu izvietojumam, kas var izraisīt rūpniecisko avāriju iespējamību. Diemžēl šie MK noteikumi nenosaka paaugstināta riska kritērijus, līdz ar to Latvijā nav vienotas pieejas paaugstināta riska zonu noteikšanai, to kartogrāfiskajai attēlošanai un teritorijas ierobežojumu noteikšanai.

Pašlaik paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanu un klasifikāciju regulē MK 2017. gada 19. septembra noteikumi Nr. 563 „Paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanas un noteikšanas, kā arī civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas plānošanas un īstenošanas kārtība” (turpmāk tekstā – MK 19.09.2017. noteikumi Nr. 563). Saskaņā ar minētajiem noteikumiem, paaugstinātas bīstamības objektus iedala trīs kategorijās: A, B un C kategorijā. Šie noteikumi nosaka, ka informācija par objektiem ir jāapzina un jāaktualizē katru gadu līdz 20. janvārim.

MK 2021. gada 21. janvāra noteikumos Nr.46 „Paaugstinātas bīstamības objektu saraksts” ir iekļauti 429 objekti, kuru vidū pārsvarā ir degvielas uzpildes stacijas, naftas produktu bāzes, minerālmēslu ražotnes, kā arī dzelzceļa termināļi. Šajā sarakstā ir iekļauti seši B kategorijas objekti, kas atrodas Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības teritorijā (naftas produktu bāze, degvielas un gāzes uzpildes stacijas).

Sarakstā iekļautajam paaugstinātas bīstamības objektam SIA „RDZ Energy” (Jūrkalnes iela 10), atbilstoši ar MK 2016. gada 1. marta noteikumu Nr. 131 „Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi” 15. punkta prasībām, ir jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programma.

■ Bīstamo kravu pārvadājumi

Bīstamo kravu pārvadājumi Jūrmalā tiek veikti pa valsts autoceļu A10 Rīga–Ventspils, kas izvietojas pilsētā 28 km garumā: Lielupes kreisajā krastā meža teritorijās, šķērso Varkaļu kanālu un posmā no Slokas līdz Ķemeriem. Pa autoceļu pārvadātie kravu apjomi netiek uzskaitīti.

Pa dzelzceļu pilsētā tiek veikti pasažieru pārvadājumi. Pēc VAS „Latvijas dzelzceļš” sniegtās informācijas, kravu pārvadājumi cauri Jūrmalas valstspilsētai notiek reti (īpašos gadījumos), kad dzelzceļa līnija Jelgava-Ventspils ir pārslogota, taču bīstamās kravas nekad netiek transportētas cauri

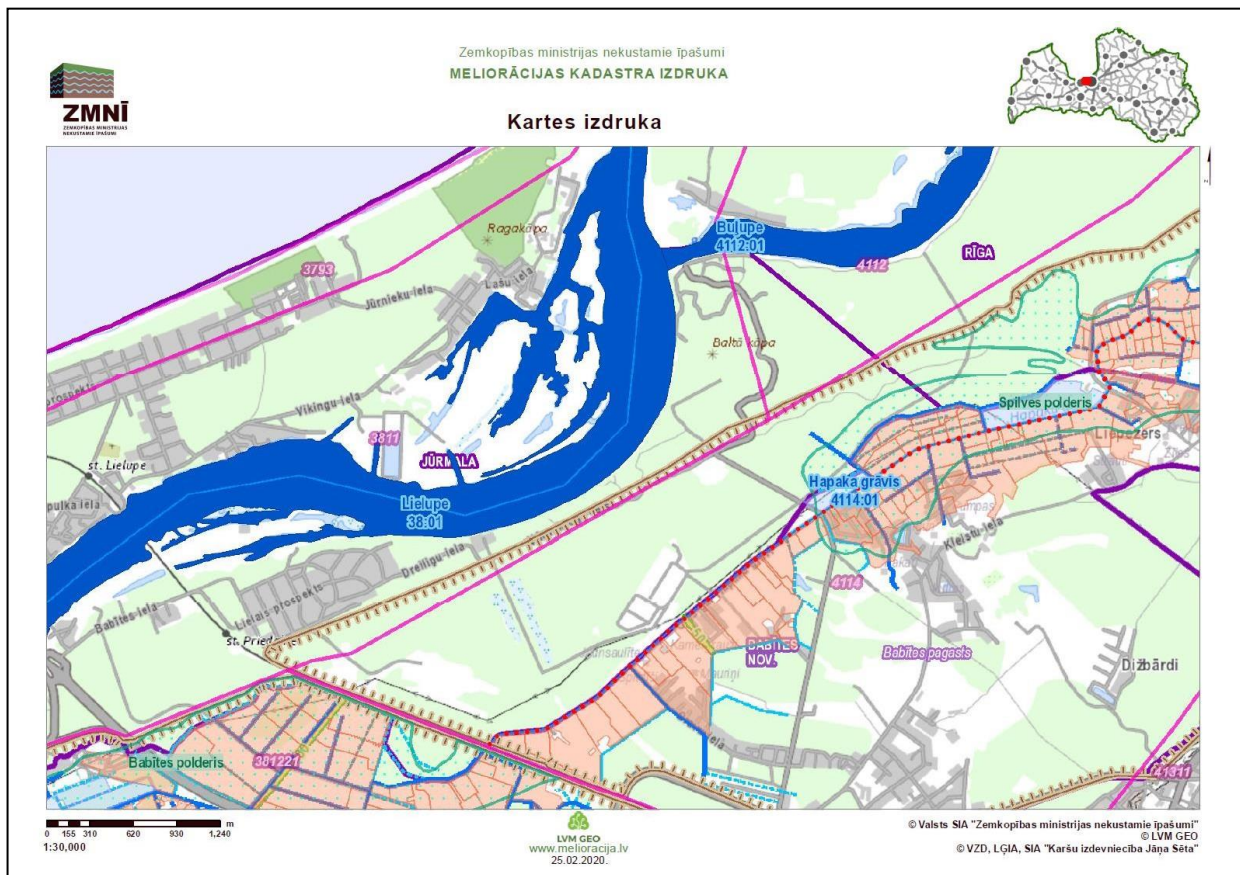

Jūrmalai. Uzņēmumiem, kuri darbojas Slokā, kravu nosūtīšana notiek caur Slokas staciju no pārejas punkta Ķemeri-Tukums. Pārkrauto kravu apjomam Slokas stacijā ir tendence samazināties. Galvenie kravu veidi ir papīrs un kokvilna. No bīstamo kravu veidiem dīzeldegviela veido nenozīmīgu daļu – līdz 5 % no kopēja kravu apjoma, tādēļ arī risks, ko rada bīstamo kravu pārvadājumi ir niecīgs. Šis risks Jūrmalā ir attiecināms uz dzelzceļa posmu Ķemeri–Sloka.

6.5 POLDERU TERITORIJAS

Jūrmalas valstspilsētas teritorijā atrodas Jāņupītes poldera un tā sateces baseina lielākā daļa, Spilves poldera un sateces baseina teritorijas daļa, kā arī pavisam neliela Babītes poldera sateces baseina daļa. Visi trīs polderi ir ziemas polderi – teritorijas, kurās no augstajiem ūdens līmeņiem ūdensnotekā vai ūdenstilpē pilnīgi pasargātas ar nepārplūstošiem aizsargdambjiem. Hidrotehniskās būves ir projektētas caurplūdumam ar atkārtošānās varbūtību 1 reizi 100 gados, bet platību mitruma režīma nodrošināšanai sūkņu stacijas jaudas projektētas kā lauksaimnieciski izmantojamām zemēm ar caurplūduma atkārtošānās varbūtību 1 reizi 10 gados (atbilstoši poldera izbūves laikā pastāvošajiem normatīviem un zemes lietojuma veidam).

Spilves poldera platību veido ar aizsargdambjiem aizsargātā teritorija, kuras zemes virsmas atzīme ir zemāka par aplēses ūdens līmeni (atrodas ārpus Jūrmalas teritorijas). Spilves polderis nodots ekspluatācijā 1961. gadā.

7. attēls. Spilves poldera un tā sateces baseina teritorijas daļa
Avots: Valsts meliorācijas kadastrs, www.melioracija.lv

Rīgas valstspilsētas teritorijā atrodas daļa no Spilves poldera platības, daļa atrodas Jūrmalas valstspilsētas un daļa Mārupes novada teritorijās. Jūrmalas valstspilsētā Spilves poldera daļa atrodas Vārnukroga apkaimē, valstspilsētas austrumu daļā, pie robežas ar Rīgas valstspilsētu un Mārupes novadu. Kopējā poldera platība ir 833 ha, poldera baseins – 2835 ha, bet aizsargdambja kopgarums ir 2,2 km. Spilves poldera sūkņu stacija atrodas Kleistos pie Kleistu ielas un Hapaka grāvja šķērsojuma. Kā poldera maģistrālais novadgrāvis kalpo Hapaka grāvis, kura augšgals sākas pie Rīgas-Tukuma dzelzceļa uzbēruma Spilves poldera robežās (Mārupes novada teritorijā, kur tā robežojas ar Jūrmalas valstspilsētu). Pamatojoties uz MK rīkojumu 2008. gadā valsts īpašumā esošie Spilves poldera aizsargdambji un sūkņu stacija no Zemkopības ministrijas tika nodoti Rīgas valstspilsētas pašvaldības īpašumā. 2011. gadā ar Rīgas domes priekšsēdētāja rīkojumu Spilves polderis nodots Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta faktiskajā valdījumā. Pēc Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Vides pārvaldes sniegtās informācijas (2015. gadā, detālplānojuma izstrādes vajadzībām Rīgā, Kleistu apkaimē), Spilves poldera sūkņu stacija tiek ekspluatēta ar sekojošiem ūdens līmeņiem:

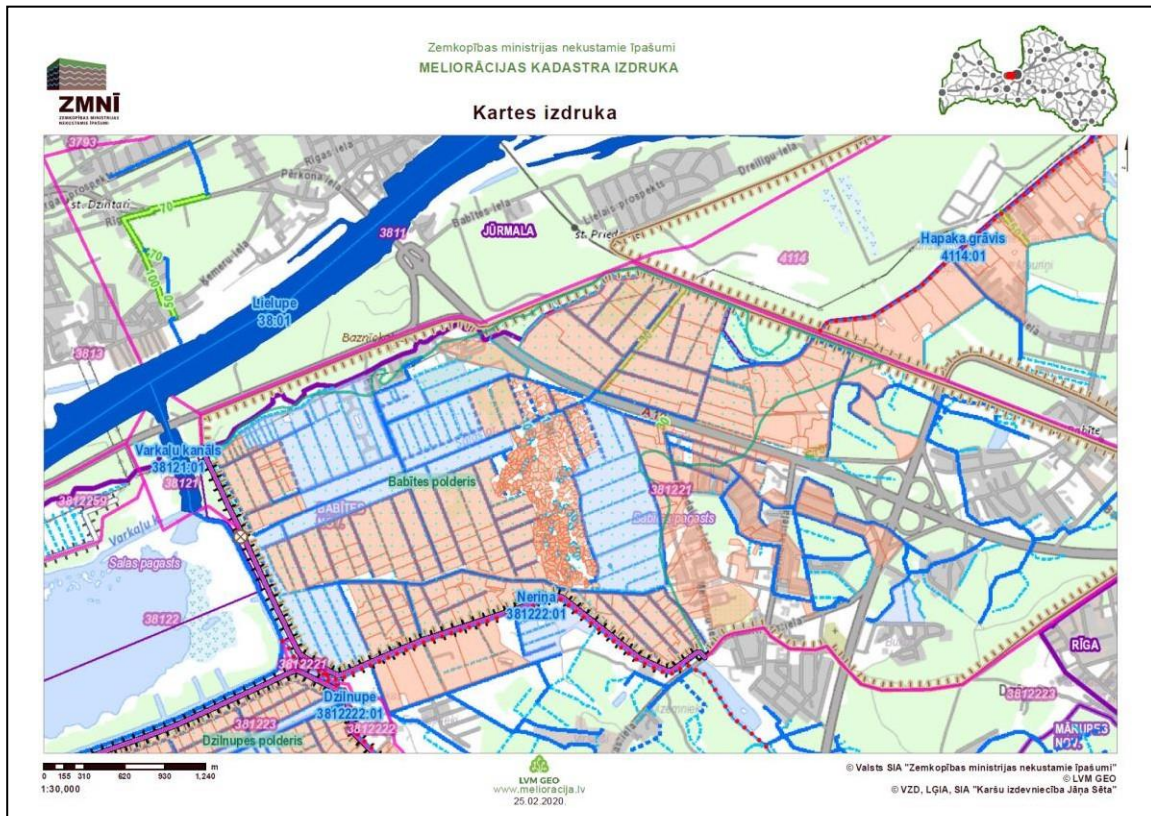
- augstākais ekspluatācijas ūdens līmenis "+0,55"m LAS-2000,5;
- zemākais ekspluatācijas ūdens līmenis "-0,85"m LAS-2000,5.

Laika posmā līdz 2021.gadam nav veikta Spilves poldera vai sūkņu stacijas pārbūve, un noteikto parametru maiņa.

Spilves poldera teritorija (riska teritorija) Jūrmalas valstspilsētā ir plānota kā Dabas un apstādījumu teritorija (DA), reāli dabā mežs un to šķērso plānotā Ziemeļu transporta koridora attīstībai rezervētā trase (Rīgas ziemeļu transporta koridora 4. posms). Spilves polderis (riska teritorija) neskar un neapdraud esošās vai plānotās apbūves teritorijas Jūrmalas valstspilsētā, līdz ar to nav nepieciešami pasākumi, kas vērsti uz poldera teritorijas apsaimniekošanu.

Spilves poldera sateces baseina daļa ietver lielāku Jūrmalas valstspilsētas teritorijas daļu Vārnukrogā un Priedainē, līdz Rīgas-Tukuma dzelzceļa līnijai, bet arī šajā teritorijā pārsvarā atrodas meži un purvi, atsevišķas vēsturiskās viensētas (savrupmājas), slēgtā un rekultivētā atkritumu izgāztuve „Priedaine” un SIA „Eko Terra” bioloģiski noārdāmo atkritumu kompostēšanas laukums. Arī Spilves poldera sateces baseina daļu šķērso plānotā Ziemeļu transporta koridora attīstībai rezervētā trase (Rīgas ziemeļu transporta koridora 4. posms).

Babītes polderis atrodas Babītes ezera austrumu galā starp valsts galveno autoceļu A10, Babītes ezeru, Neriņas upi, Salienas ciemu un dzelzceļa līniju Rīga-Ventspils. Babītes poldera hidrotehniskās būves ir Mārupes novada pašvaldības īpašums.

8. attēls. Babītes poldera un tā sateces baseina teritorijas daļa

Avots: Valsts meliorācijas kadastrs, www.melioracija.lv

Babītes polderis bija pirmais lauksaimniecības nozīmes polderis Latvijā, kuru uzsāka izbūvēt 1939. gadā, ar mērķi nosusināt un iekultivēt pļavas Pierīgas teritorijā. Kopējā Babītes poldera platība ir 910 ha, poldera sateces baseins 1628 ha, kopējais aizsargdambju kopgarums ir 5,1 km. Ūdensnoteka uz Babītes ezeru, Lielupes upes baseins. Nosusināšanas sistēmas ir vairākkārtīgi pārbūvētas.

Babītes ezera vidējais ūdens līmenis ir noteikts 0.2 m BAS, zemes virsas atzīmes poldera platībās ir robežās no -0.8m līdz +2.2 m. Dabīga ūdens notece šajā situācijā gandrīz nav iespējama, tādēļ liekais ūdens ir jāpārsūknē ar sūkņu stacijas palīdzību.

Mārupes novadam iespējamais applūdums sagaidāms no Lielupes un Babītes ezera. Aplēsēs pavasara plūdu maksimālais ūdens līmenis pieņemts ar ikgadējo pārsniegšanas varbūtību 1 %, vienu reizi 100 gados, un tas ir 2.5 m B.S. pie Lielupes (Spuņupes) līdz 2.3 m B.S. Babītes ezera austrumu krastā.

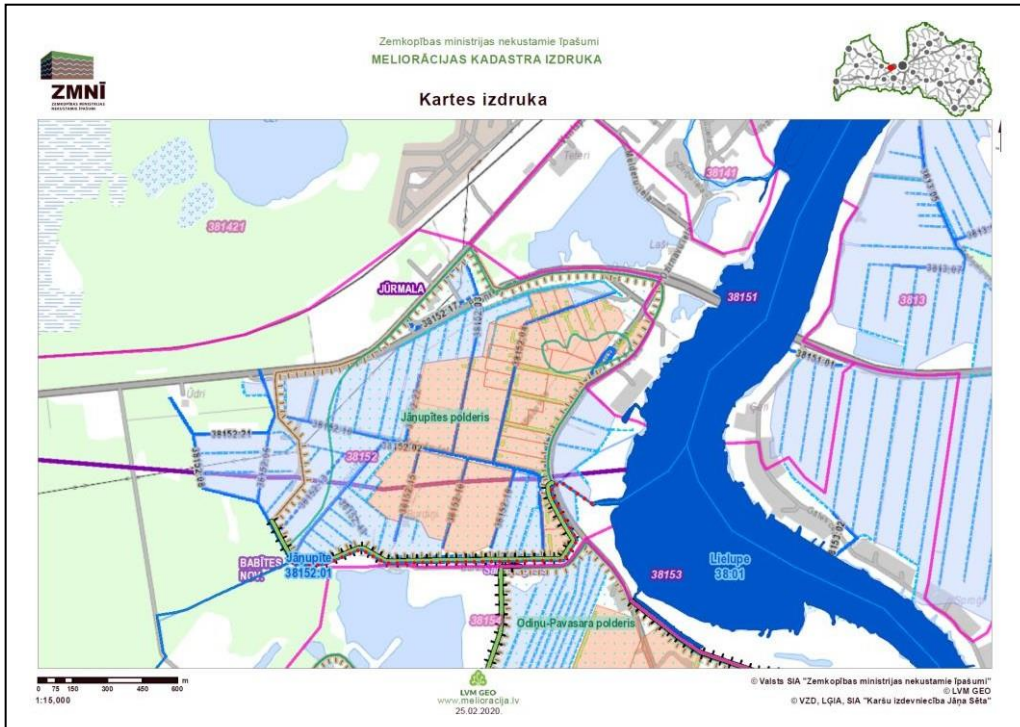
Poldera tehniskais stāvoklis labs. Sūkņu stacija „Babīte” ir labā stāvoklī. Laika posmā no 2011. gada līdz 2013. gadam veikta sūkņu stacijas „Babīte” pārbūve, nodrošinot projektētos sūkņu stacijas ekspluatācijas līmeņus, padziļināts krājbaseins u.c. darbi. Projekta īstenošanas rezultātā tika samazināta plūdu izraisīta nelabvēlīga ietekme.

Jūrmalas valstspilsētā atrodas tikai neliela daļa no Babītes poldera – meža nogabalā, uz dienvidiem no Rīgas-Tukuma dzelzceļa līnijas, kā arī neliela daļa no poldera sateces baseina – mežs uz dienvidiem

no Rīgas-Tukuma dzelzeļa līnijas un valstspilsētas teritorijas daļa starp autoceļu A10, augstsprieguma elektrolīniju un valstspilsētas dienvidu robežu Bražciemā.

Babītes poldera teritorija (riska teritorija) un poldera sateces baseina daļa Jūrmalas pilsētā ir noteikta kā Dabas un apstādījumu teritorija (DA), reāli dabā mežs. Babītes polderis (riska teritorija) neskar un neapdraud esošās vai plānotās apbūves teritorijas Jūrmalas valstspilsētā, līdz ar to nav nepieciešami pasākumi, kas vērsti uz poldera teritorijas apsaimniekošanu.

Jāņupītes polderis atrodas Lielupes kreisajā krastā starp Jāņupīti un autoceļu A10. Polderis ir nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorija.

9. attēls. Jāņupītes poldera un tā sateces baseina teritorijas daļa

Avots: Valsts meliorācijas kadastrs, www.melioracija.lv

Mārupes novada teritorijā atrodas aptuveni ¼ daļa no Jāņupītes poldera teritorijas. Lielākā daļa poldera un tā sateces baseina teritorijas atrodas Jūrmalas valstspilsētas teritorijā. Polderis izbūvēts 1992. gadā. Tehniskais stāvoklis apmierinošs. Sūkņu stacija „Jāņupīte” apmierinošā stāvoklī, atrodas Mārupes novadā, bet ir valsts īpašums. Aizsargdambis arī atrodas Mārupes novadā, tā garums 1,8 km, stāvoklis apmierinošs.

Jāņupītes poldera teritorija (riska teritorija) un poldera sateces baseina daļa Jūrmalas valstspilsētā ir noteikta galvenokārt kā Lauksaimniecības teritorija, t.sk, vēsturiskās viensētas, un kā Dabas un apstādījumu teritorija. Neliela daļa poldera teritorijas noteikta par Jaukta centra apbūves teritoriju.

MK 2013. gada 28. maija noteikumi Nr. 291 „Noteikumi par nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijām” nosaka nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas un to izmantošanas nosacījumus. Noteikumu pielikumā ir noteikti polderi, kas ir nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas, tostarp Jāņupītes polderis. Atbilstoši noteikumu 9. punktam, vietējās pašvaldības, kuru teritorijā atrodas šo noteikumu pielikumā minētie polderi, ir tiesīgas mainīt polderu izmantošanu uz tādu, kas primāri saistīta ar apbūvi, ja vietējā pašvaldība no valsts ir pārņēmusi poldera hidrotehnisko būvju uzturēšanu un apsaimniekošanu.

Ņemot vērā, ka ne Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība, ne arī Mārupes novada pašvaldība, kuras teritorijā atrodas Jāņupītes poldera hidrotehniskās būves, nav pārņēmušas no valsts Jāņupītes poldera hidrotehnisko būvju uzturēšanu un apsaimniekošanu, polderis (riska teritorija) neskar un neapdraud esošās vai plānotās apbūves teritorijas Jūrmalas valstspilsētā, līdz ar to nav nepieciešami pasākumi, kas vērsti uz poldera teritorijas apsaimniekošanu.

7. IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS

Stratēģija ir vietējās pašvaldības ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments. Īstenošanas termiņš 2010.-2030.gads

Stratēģija veidota, ņemot vērā 2009.–2010. gada situāciju Latvijā, tās aktualizācija 2022.gadā veikta izmantojot jaunāko informāciju un datus 2019.-2021. gads, iepriekšējos Jūrmalas plānošanas dokumentus, Jūrmalas un pasaules attīstības procesus, papildus pētījumus, ekspertu intervijas un stratēģijas izstrādes darba grupā apspriestos viedokļus. Stratēģiskie mērķi un prioritātes noteiktas, pamatojoties uz veiktās analīzes rezultātiem un darba grupā izdiskutētajiem valstspilsētas attīstības virzieniem. Kopumā stratēģija atbalsta Jūrmalas vēsturisko virzību, piešķirot nianšes un piedāvājot elastīgu tās ieviešanas mehānismu.

Stratēģijas aktualizācijas procesā ir ņemtas vērā pašreizējās (2020.–2021. gads) attīstības tendences un procesi pasaulē un Latvijā (tai skaitā administratīvi teritoriālā reforma), normatīvie aktis, nacionāla līmeņa plānošanas dokuments (Latvija 2030, NAP2027 u.c.), Rīgas plānošanas reģiona (t.sk. Rīgas metropoles areāla) un to vietējo pašvaldību spēkā esošos (t.sk. izstrādes procesā esošos) teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas Jūrmalas valstspilsēta, kā arī pārskatot iepriekšējos un spēkā esošos Jūrmalas plānošanas dokumentus, veicot iedzīvotāju aptauju (2020. gadā) un uz klausot iedzīvotāju viedokļus un priekšlikumus tiešsaistes un klātienē tikšanās Jūrmalas Attīstības programmas izstrādes procesā (2021. gadā).

Stratēģija ir ilgtermiņa politikas plānošanas dokuments, kas nosaka Jūrmalas valstspilsētas attīstības vīziju, stratēģiskos mērķus, ilgtermiņa attīstības prioritātes, pasākumu kopumu un telpiskās attīstības perspektīvu. Attīstības stratēģija ir pamats vidēja un īstermiņa plānošanas dokumentu izstrādei, lēmumu, kas saistīti ar Jūrmalas valstspilsētas attīstību pieņemšanai.

Pamatojoties uz šo plānošanas dokumentu, Jūrmalā tiks plānoti projekti un piesaistītas investīcijas, tai skaitā ES un citu finanšu instrumentu līdzekļi, valstspilsētas attīstībai izvirzīto ilgtermiņa mērķu sasniegšanai.

Dokumenta aktualizācija nodrošina jaunākās informācijas un likumdošanas prasību ņemšanu vērā plānošanas procesā un turpmāko lēmumu pieņemšanā.

Ja plānošanas dokuments netiktu apstiprināts un nākotnē īstenots, nodrošināt vienotu, uz kopējiem stratēģiskajiem mērķiem balstītu un atbilstošu vienotām prioritātēm, Jūrmalas ilgtspējīgu, sabalansētu attīstību būtu problemātiski.

8. TERITORIJAS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT UN AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI

Stratēģija ir izstrādāta un vērsta uz valstspilsētas attīstību un jūrmaalnieku dzīves kvalitātes uzlabošanu. Būtiski uzsvērt, ka dokumenta izpratnē jūrmaalnieks ir ikviens Jūrmalā dzīvojošs cilvēks, kā arī Jūrmalas viesis, kas ir izvēlējis Jūrmalu par savu galamērķi. Jūrmalas Attīstības programma ir cieši saistīta ar Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģiju 2010.–2030. gadam.

Stratēģijas ietvaros veiktā SVID analīzē pie Jūrmalas **stiprajām pusēm** minēti šādi ar vidi saistīti aspekti: Kūrortam piemēroti dabas resursi, minerālūdens ar augstu mineralizācijas līmeni, ārstniecisko dūņu krājumi, 24,2 km gara un plaša pludmale, kāpas, priežu meži, Rīgas līča, Lielupes un Slokas ezera ūdeņi, Lielupe, pludmale ar dabisko promenādi (mitro smilšu daļā), Dabas ainava ar jūru un kāpu priedēm..

Kā **vājās puses** minēta izstiepta pilsētas teritorija un nevienmērīgs iedzīvotāju izvietojums, vairāk resursu nepieciešams pašvaldības pakalpojumu sniegšanai, apbūves teritorijas ar nepietiekamu (vai neesošu) inženiertehniskās apgādes infrastruktūras nodrošinājumu; pamestās, neizmantotās ēkas – „grausti” un teritorijas (padomju laika sanatorijas, Slokas un Kūdras degradētās teritorijas, atsevišķi jaunie projekti), kas negatīvi ietekmē kūrortpilsētas vizuālo tēlu un investīciju vidi.

Savukārt kā **iespējas** SVID analīzē tiek minētas iespējas attīstīt Lielupes ostu un ūdenssporta veidus; vispusīgi, radoši un dabai draudzīgā veidā izmantot plaši pieejamos ūdeņu resursus (īpaši līdz šim maz izmantoto Lielupi un tās ūdensmalas), kā arī izbūvēt publisko infrastruktūru ūdeņu u.c. dabas resursu pilnvērtīgai un saudzīgai izmantošanai. Kā **draudi** minēti vides un dabas resursu noplicināšana; krastu erozijas procesu turpināšanās, un pilsētas inženiertehniskās apgādes infrastruktūras fiziskā nolietojšanās, sabrukšana, piesārņojuma palielināšanās.

Stratēģijas īstenošanas ietekmju būtiskuma izvērtējums pirmkārt veicams attiecībā uz jūtīgām vides teritorijām un no dabas aizsardzības viedokļa vērtīgām teritorijām.

Kā nozīmīgākie vides aspekti, kuriem pievēršama īpaša uzmanība, izvērtējami:

- teritorijas bioloģiskās daudzveidības izmaiņas, tai skaitā īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izplatības teritoriju izmaiņas;
- ainavu daudzveidība un vērtīgas ainavas, ainavu izmaiņas;
- virszemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas, antropogēnā slodze, peldvietas, plūdu riski;
- pazemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas;
- meža un lauksaimniecības zemju teritoriju transformācija un apbūve;
- potenciāls emisiju gaisā pieaugums;
- trokšņa traucējumi iedzīvotājiem;
- klimata izmaiņas.

Īsa informācija par esošo vides stāvokli Jūrmalas valstspilsētā apkopota 5.sadaļā “*Jūrmalas pilsētas teritorijas īss raksturojums*” savukārt 6.sadaļā “*Antropogēnā ietekme*”, analizētas būtiskākās antropogēnās ietekmes. Jūrmalas Attīstības programmas īstenošanas prognozējamo ietekmju uz vidi īss izvērtējums sniegts 9.sadaļā “*Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums*”.

9. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

■ Tiešās un netiešās ietekmes

Tiešās ietekmes ir tādas izmaiņas vidē, kas iedarbojas uz vidi tieši un nepastarpināti, piemēram, piesārņojums, emisijas novadot vidē, mežu izciršana u.c.

Netiešās ietekmes veidojas mijiedarbības starp vidi un tiešām ietekmēm rezultātā, piemēram, skābo lietu veidošanās rūpnieciskos izmešus ievadot atmosfērā.

■ Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes

Īslaicīgās ietekmes rada visa veida būvniecība un pārbūve, transporta infrastruktūras (ceļu, dzelzceļu) paplašināšana, dažāda veida inženiertehnisko komunikāciju ierīkošana, it sevišķi, ja darbība tiek veikta cilvēka darbības neizmainītā vidē.

Šādas darbības izraisa relatīvi īslaicīgu traucējumu un pēc to pabeigšanas nerodas būtiski pēcefekti, ja vien darbības ir veiktas atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Galvenās ietekmes ir zemeszemes bojājumi, troksnis, putekļu emisijas, atkritumu koncentrēšanās vienuviet. Ietekmi var mazināt lokalizējot īslaicīgo piesārņojumu. Par īslaicīgu ietekmi uz vidi var uzskatīt arī apmeklētāju skaita sezonālās svārstības, kas rodas pateicoties tūrismam un rekreācijai. Katrā noteiktā gadījumā ir jāizvērtē, vai īslaicīgās ietekmes rezultātā netiek iznīcinātas sugas vai biotopi.

Vidēji ilga un ilglaicīga ietekme ir saistīta ar zemes transformāciju no viena zemes izmantošanas mērķa citā, ūdensobjektu morfoloģijas izmaiņām (upju taisnošana, dambju ierīkošana).

Plānošanas dokumentā ietvertu mērķu un pasākumu īstenošanā konsekventi jāievēro normatīvo aktu izvirzīto nosacījumu ievērošana, pretējā gadījumā īslaicīgās un vidēji ilgās ietekmes var pārvērsties ilglaicīgajās ietekmēs. Tieši ilglaicīgās ietekmes var atstāt būtiskāko ietekmi uz cilvēku veselību, ainavu, saimnieciskās darbības iespējamību teritorijā.

■ Summārās (kumulatīvās) ietekmes

Summārās ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kurš rodas īstenojot plānošanas dokumentā paredzētās darbības visā plānošanas perioda laikā.

SIVN laikā tiek detalizētas problēmsituācijas teritorijās, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var ietekmēt. Īpaša vērība pievērsta teritorijām ar paaugstinātu antropogēno slodzi (dažāda veida apbūves teritorijas, piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas, pazemes ūdens atradnes un to aizsargjoslas), kā arī pret antropogēno slodzi jutīgas teritorijas – īpaši aizsargājamas teritorijas, biotopi, virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas, meža teritorijas, apstādījumu un rekreācijas teritorijas.

Ņemot vērā Stratēģijas uzdevumus un plānošanas detalitāti, atbilstoši detāls izvērtējums šī SIVN ietvaros veikts Stratēģijā noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem, prioritātēm un to ietvaros definētajiem pasākumiem.

SIVN ietvaros, atbilstoši plānošanas dokumenta detalitātei tiek analizēts katrs stratēģiskais mērķis, noteiktā prioritāte un to ietvaros definētie pasākumi mērķu sasniegšanai, analizējot potenciālās mērķu sasniegšanas ietekmes uz vidi, kā arī, nepieciešamības gadījumā, sniegtas rekomendācijas to īstenošanas procesam. Tāpat veikts telpiskās attīstības perspektīvas potenciālās ietekmes uz vidi novērtējums.

JŪRMALAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2010.-2030. GADAM AKTUALIZĀCIJAS
SIVN Vides pārskats

Stratēģiskais mērķis	Prioritāte	Pasākums	Potenciālās ietekmes uz vidi izvērtējums, rekomendācijas
Starptautiski pazīstams, moderns piekrastes kūrorts un populārākā kūrortpilsēta Baltijas jūras reģionā	Kūrorts	K1. Kūrortpilsētas statusa iegūšana un nostiprināšana.	Pārsvarā neitrāla ietekme uz vidi, būtisku pozitīvu ietekmi var prognozēt, ka kūrortpilsētas statusa ietvaros kā atsevišķa joma tiek attīstīta dabas resursu ilgtspējīga apsaimniekošana
		K2. Kūrortpilsētas mārketinga.	Neitrāla ietekme uz vidi, negatīva ietekme iespējama, ja mārketinga rezultātā veidojas pārmērīga apmeklētāju plūsma, kas var izsaukt dabas resursu noplicināšanu. Rekomendējams veikt regulāru apmeklētāju plūsmas monitoringu, kā arī izstrādāt pasākumus apmeklētāju plūsmas organizācijai un atbilstošas, videi draudzīgas, ilgtspējīgas infrastruktūras izveidei.
		K3. Kūrorta objektu pudura izveide Jaunķemeros.	Iespējama būtiska negatīva ietekme uz sulfīdo minerālūdeņu resursiem, ja tiek plānota jauna būvniecība, skatot to tranzīta un noplūdes zonas. Jaunķemeru teritorijā atrodas mežainas piejūras kāpas, kurās apbūves plānošana nebūtu ieteicama. Rekomendējams izvērtēt iespēju izmantot aktīvi esošos kūrorta objektus.
		K4. Ķemeru kūrortvides veidošana.	Iespējama būtiska negatīva ietekme uz sulfīdo minerālūdeņu resursiem, ja tiek plānota jauna būvniecība, skatot to veidošanās un tranzīta zonas. Rekomendējams izvērtēt iespēju optimizēt, atjaunot agrākos objektus. Jebkurus zemes darbus Ķemeru un tiem piegulošajās teritorijās izvērtējot no ietekmes uz sulfīdo minerālūdens resursiem viedokļa.

		K5. Kūrorta kompetences un inovāciju centra izveide (Daudzfunkcionāls dabas tūrisma centrs Ķemerros).	Pozitīva ietekme uz vidi, veidojot zinātniski pamatotu ilgtspējīgu kūrorta resursu apsaimniekošanas sistēmu. Rekomendējams kompetences un inovācijas centra ietvaros piesaistīt atbilstošus speciālistus, ekspertus, nodrošinot kūrorta resursu izpēti un apsaimniekošanas pasākumu izstrādi un konsekventu īstenošanu Jūrmalas pilsētā
		K6. Dabas vērtību aizsardzība, kas nodrošina kūrortvides saglabāšanu.	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi
		K7. Kūrorta objektu un kūrorta pakalpojumu attīstība.	Pārsvarā neitrāla ietekme uz vidi, negatīva ietekme iespējama, ja kūrorta objektu izveide un pakalpojumu attīstība tiek veikta haotiski, kā rezultātā veidojas pārmērīga apmeklētāju plūsma, kas var izsaukt dabas resursu noplicināšanu. Rekomendējams Lokālpilnojumumu un detālpilnojumumu līmenī izvērtēt vietu atbilstību kūrorta objektu izveidei, kā arī veikt regulāru apmeklētāju plūsmas monitoringu, un nepieciešamības gadījumā izstrādāt pasākumus apmeklētāju plūsmas organizācijai un atbilstošas, videi draudzīgas, ilgtspējīgas infrastruktūras izveidei.
		K8. Pludmales attīstība	Ņemot vērā intensīvo apmeklētāju plūsmu pludmalē ir būtiski nodrošināt atbilstošas infrastruktūras veidošanu un uzturēšanu. Veidojot infrastruktūru un pludmales sasaisti ar pilsētu un kūrorta objektiem, rekomendējams īpašu uzmanību pievērst krasta erozijas risku mazināšanas pasākumiem, tai skaitā, plānojot enkurobjektus, piestātnes vai

JŪRMALAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2010.-2030. GADAM AKTUALIZĀCIJAS
SIVN Vides pārskats

			tiltus jūrā, izvērtējama to ietekme uz garkrasta sanešu plūsmu, nodrošinot pasākumus erozijas procesu attīstības nepieļaušanai.
Austrumu un Rietumu kontaktu veidošanas un tikšanās vieta Baltijas reģionā	Daudzveidīga uzņēmējdarbība	U1. Pilsētas sabiedriskā centra pievilcības uzlabošana.	Neitrāla vai pozitīva ietekme uz vidi. Pozitīvās ietekmes saistāmas ar centra rajonu ainavas uzlabošanu, neapsaimniekoto teritoriju apsaimniekošanas un kopšanas nodrošināšanu, atkritumu apsaimniekošanu. Īstenojot hidrotehniskās būves izveidošanu Rīgas līcī, kā Turaidas ielas pagarinājumu kafejnīcas, restorāna vai piestātnes izbūvēšanai, veicama garkrasta sanešu plūsmas izpēte potenciālās hidrotehniskās būves būvniecības un ekspluatācijas ietekmes uz to modelēšana, izstrādājot pasākumus iespējamo erozijas procesu attīstības novēršanai.
		U2. Pakalpojumu klāsta paplašināšana jūras piekrastē.	Veicot jaunu objektu būvniecību un attīstību pludmalē un tās tiešā tuvumā, iespējama būtiska negatīva ietekme uz krasta erozijas procesiem. Rekomendējama kopēja garkrasta sanešu plūsmas modelēšana, uz to balstītas erozijas procesu monitoringa programmas izstrāde un īstenošana, katra jauna objekta būvniecības procesā novērtējot tā ietekmi uz erozijas procesiem un jau vietas izvēles un projektēšanas procesā izvēloties optimālus risinājumus, kas novērš erozijas procesu attīstību.
		U3. Lielupes jahtu osta.	Lielupes jahtu ostas attīstības pasākumu realizācija var atstāt kā pozitīvu tā negatīvu ietekmi uz vidi. U3 ietvaros plānota hidrotehniskās būves izveide (mols, aizsargbarjera-viļņlauzis vai cita veida inženiertehniskais

JŪRMALAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2010.-2030. GADAM AKTUALIZĀCIJAS
SIVN Vides pārskats

			risinājums) Lielupes ietekas jūrā padziļināšanai un uzturēšanai. Šāda hidrotehniskā būve un Lielupes ietekas jūra padziļināšana ir viens no rekomendētajiem pasākumiem plūdu riska mazināšanai. Tai pat laikā mola, aizsargbarjeras-viņļlauža būvniecība jebkurā gadījumā būtiski ietekmēs garkrasta sanešu plūsmu radot pastiprinātu sedimentāciju vienā krastā un būtisku eroziju otrā krastā. No šī aspekta izvērtējami jebkuri būvniecības darbi pirmsprojektēšanas stadijā veicot garkrasta sanešu plūsmas un Lielupes sanešu plūsmas modeļa izstrādi un optimālā risinājuma un apsaimniekošanas pasākumu izstrādi
		U4. Lielupes iekļaušana pilsētas atpūtas piedāvājumā.	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi strukturējot apmeklētāju plūsmu un izveidojot atbilstošu infrastruktūru. Rekomendējams, veidojot infrastruktūru veikt biotopu un potenciālo plūdu risku un krasta erozijas risku izpēti un novērtēšanu infrastruktūras objektu veidošanas teritorijās.
		U5. Inovatīvas, uz zināšanām balstītas uzņēmējdarbības veicināšana.	Neitrāla vai pozitīva ietekme uz vidi.
		U6. Tūrisma piedāvājuma dažādošana.	Neitrāla vai pozitīva ietekme uz vidi.
		U7. Uzņēmumu darbība ārpus robežām.	Neitrāla vai pozitīva ietekme uz vidi.
		U8. Daudzveidīgās uzņēmējdarbības teritoriju attīstība.	Neitrāla vai pozitīva ietekme uz vidi.
		U9. Jūrmalnieku nodarbinātība Jūrmalas pilsētā.	Neitrāla vai pozitīva ietekme uz vidi. Kā būtisks pozitīvs aspekts vērtējama transporta plūsmas

JŪRMALAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2010.-2030. GADAM AKTUALIZĀCIJAS
SIVN Vides pārskats

			mazināšanās, ja Jūrmalnieki pārsvarā ir nodarbināti Jūrmalā.
Kvalitatīva dzīves un brīvdienu vieta, kultūras un sporta centrs	Jūrmalnieks	J1. Integrētas pilsētas transporta sistēmas izveide	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi, galvenokārt gaisa kvalitāti.
		J2. Jauna tilta būvniecība pār Lielupi.	Rekomendējams jau priekšizpētes ietvaros izvērtēt teritorijas vides stāvokli un nepieciešamību veikt ietekmes uz vidi novērtējumu.
		J3. Tranzīta samazināšana caur pilsētu.	Būtiska pozitīva ietekme uz pilsētas vidi, tai skaitā gaisa kvalitāti. Plānojot Slokas savienojuma un Kauguru apvedceļa izbūvi uzmanība pievēršama sulfīdo minerālūdeņu veidošanās un tranzīta areālam, izvērtējot būvniecības un ekspluatācijas iespējamo ietekmi uz minerālūdeņu veidošanās procesu, nepieļaujot ar skābekli bagātinātu virszemes vai gruntsūdeņu lejupejošo infiltrāciju Augšdevona Salaspils ūdens horizontā. Rekomendējams iespēju robežās plānot autoceļu būvniecību neskarot ar sērūdeņradi bagātu sulfīdo minerālūdeņu atradnes teritoriju.
		J4. Publiskās telpas izcilība.	Būtiska pozitīva ietekme, saglabājot zaļās teritorijas un nodrošinot to apsaimniekošanu, ainavas pilnveidošanu un aizsardzību.
		J5. Droša pilsēta.	Neitrāla ietekme uz vidi
		J6. Labs mājoklis.	Neitrāla un pozitīva ietekme uz vidi. Rekomendējams īpašu uzmanību pievērst energoefektivitātes paaugstināšanai dzīvojamajā fondā, kā arī atjaunojamo energoresursu izmantošanai, lai

JŪRMALAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2010.-2030. GADAM AKTUALIZĀCIJAS
SIVN Vides pārskats

			nodrošinātu virzību uz klimatneitralitāti.
		J7. Inženiertehniskās apgādes un infrastruktūras uzlabošana.	Būtiska pozitīva ietekme uz vidi nodrošinot centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanu un paplašināšanu. Rekomendējams izvērtēt iespēju siltumapgādē ieviest atjaunojamo energoresursu, tai skaitā ģeotermālo (petrotermālo) resursu izmantošanu, kas nodrošina no klimatiskajiem apstākļiem neatkarīgu, bezizmešu elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanu
		J8. Iedzīvotāju veselība.	Neitrāla ietekme uz vidi
		J9. Aktīva sabiedriskā dzīve.	Neitrāla ietekme uz vidi
		J10. Sociāli drošas vides nodrošināšana.	Neitrāla ietekme uz vidi
		J11. Izglītības pakalpojumu konkurētspējas paaugstināšana.	Neitrāla ietekme uz vidi
		J12. Dzīves vides un uzņēmējdarbības vides uzlabošana Ķemeru rajonā.	Pārsvarā neitrāla ietekme uz vidi. Būtisku negatīvu ietekmi uz sulfīdo ar sērūdeņradi bagātu minerālūdeņu veidošanos var atstāt jebkuri būvniecības darbi Ķemeru un tai piegulošajās teritorijās, kas var intensificēt gruntsūdeņu lejupejošo infiltrāciju vai skar Augšdevona Salaspils ūdens horizontu. Meliorācijas sistēma būtiski ietekmē hidroģeoloģisko režīmu un tās atjaunošanas vai veidošanas projektiem veicama iepriekšēja detāla hidroģeoloģisko apstākļu izpēte, iespējamo ietekmju novērtēšana, tai skaitā izmantojot

			matemātiskās modelēšanas metodi.
		J13. Pilsētvides uzlabošana Kauguros un Slokā.	Neitrāla ietekme uz vidi
		J14. Sabiedrības līdzdalības uzlabošana pilsētas dzīves veidošanā un efektīvai pilsētas pārvaldei.	Neitrāla vai pozitīva ietekme uz vidi. Kā būtiska netieša pozitīva ietekme vērtējama iedzīvotāju informēšana un izglītošana, kā arī iedzīvotāju iesaistīšana vides problēmu identifikācijā un novēršanā, tai skaitā izmantojot elektroniskos sakaru līdzekļus.
		J15. Jūrmalnieka piederības sajūtas veidošana.	Neitrāla un netieša pozitīva ietekme uz vidi

Ieviešanas uzraudzības jautājumu lokā rekomendējams ietvert arī vides stāvokļa izmaiņu novērtējumu, tai skaitā saistībā ar jūras un Lielupes krastu eroziju, citiem aktuāliem ar dabas resursu apsaimniekošanu saistītiem aspektiem.

Kopējo interešu teritorijas. Definējot kopējās intereses un attīstot sadarbību, kā vienu no sadarbības jomām rekomendējams ietvert ar sērūdeņradi bagātu sulfido minerālūdeņu atradnes teritorijas atbilstošu apsaimniekošanu, ņemot vērā, ka atradnes teritorija skar kā Jelgavas, tā Tukuma novada teritoriju.

Telpiskās attīstības perspektīva šajā detalizācijas pakāpē ir ļoti vispārīga. Kā pozitīvs faktors vērtējama vērtīgo dabas teritoriju, tai skaitā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju definēšana. Steķu Jūrā izvietotās vietas un to būvniecības aspekti vērtējami priekšizpētē, lai novērstu krasta erozijas procesus aktivizāciju. Rekomendējams izvērtēt iespēju atsevišķus meža masīvus noteikt par teritorijām, kurās tiek saglabāti dabiskie biotopi, nepieļaujot to apbūvi.

Secinājumi

Analizējot Stratēģijā noteiktos valstspilsētas stratēģiskos mērķus, var secināt, ka plānota ilgtspējīga attīstība, akcentējot iedzīvotāju dzīves apstākļu uzlabošanu un dzīves līmeņa celšanu, plānojot attīstīt infrastruktūru, kā arī ar tūrismu un rekreāciju saistīto mazo un vidējo uzņēmējdarbību, kas ir videi draudzīga, un nodrošina iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanu. Būtisks pasākumu kopums vērsts uz tiešu ietekmju uz vidi samazināšanu, tas ietver komunālās infrastruktūras sakārtošanu, pilnveidošanu un pieejamības paplašināšanu. Tāpat paredzēta transporta infrastruktūras uzlabošana, tūrisma un rekreācijas jomas pilnveidošana.

Izvērtējot plānotos rīcības virzienus un uzdevumus, var konstatēt, ka kopumā prognozējama ilglaicīga tieša un netieša pozitīva ietekme, ko var definēt par summāro kumulatīvo plānošanas dokumenta īstenošanas prognozējamo ietekmi uz vidi.

Būtiskākās negatīvās ietekmes uz vidi saistāmas ar infrastruktūras un dažādu objektu būvniecības un pārbūves darbiem, taču ilgtermiņā to rezultātā lielākoties prognozējama pozitīva ietekme uz vidi, gan saistībā ar ceļu infrastruktūras uzlabošanu, ēku energoefektivitātes uzlabošanu, atpūtas zonu un stāvlaukumu labiekārtošanu, atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanu.

Ja šie darbi tiek veikti, ievērojot normatīvo aktu un vides aizsardzības prasības, nodrošinot atbilstošu atkritumu apsaimniekošanu un darbu veikšanā izmantotā būvtehnika ir labā tehniskā kārtībā, ietekmes pārsvarā gadījumu ir īslaicīgas un nebūtiskas.

Ilglaicīgas ietekmes šajos gadījumos var tikt prognozētas, ja būvniecību plāno līdz šim neapbūvētās teritorijās, tādējādi neatgriezeniski tiek zaudēta teritorijas bioloģiskā daudzveidība un teritorija tiek izslēgta no zaļo teritoriju kopuma. Pirms būvniecības akcepta teritorijās, kas līdz šim noteiktas kā dabas teritorijas, vēlams veikt to bioloģiskās daudzveidības izvērtējumu, lai iespēju robežās novērstu īpaši aizsargājamo sugu vai biotopu iznīcināšanu.

Tā kā nav pieejama detalizētāka informācija par iespējamo tūrisma un rekreācijas objektu attīstību, šobrīd nav iespējams vērtēt to iespējamās ietekmes uz vidi. Jebkura jauna tūrisma un rekreācijas objekta plānošana un izveide veicama saskaņā ar spēkā esošajos normatīvajos aktos ietvertajām prasībām, tai skaitā par ietekmes uz vidi novērtējumu, piesārņojumu u.c. jomās noteikto.

Plānojot Jūrmalas attīstību uzmanība pievēršama unikālo balneoloģisko resursu (priežu mežu, kāpu, pludmales un Rīgas jūras līča akvatorija, unikālo sulfīdo ar sērūdeņradi bagāto minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu) aizsardzībai un racionālai izmantošanai.

Šobrīd Stratēģijā iztrūkst pasākumi, kas tieši vērsti uz klimatneitralitātes sasniegšanu, kas ir būtisks nacionālais un ES rīcību un attīstības virziens.

Būtisku ilglaicīgu pozitīvu ietekmi Stratēģijas īstenošana atstās uz kultūras mantojuma saglabāšanu un uzturēšanu.

Stratēģijas īstenošana atstās ilglaicīgu būtisku ietekmi uz iedzīvotāju dzīves apstākļiem, tos būtiski uzlabojot.

10. RISINĀJUMI NEGATĪVO IETEKMJU NOVĒRŠANAI UN MAZINĀŠANAI

Tā kā plānošanas dokuments ietver tikai stratēģiskos mērķus, prioritātes, un ļoti vispārīgi un aptuveni definē pasākumus katras prioritātes ietvaros, tad nav iespējams detalizēti izvērtēt prognozējamās ietekmes uz vidi un to teritoriālo piesaisti.

Detalizējot pasākumus zemāka līmeņa plānošanas dokumentos, vai uzsākot to projektēšanu, risinājumi katras konkrētās darbības negatīvo ietekmju uz vidi novēršanai un mazināšanai jāizvērtē un jānosaka, veicot ietekmes uz vidi novērtējumu, tai skaitā sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu (atbilstoši likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajam) konkrētām no plānošanas dokumenta izrietošām darbībām (projektiem). Veicot paredzēto darbību ietekmes uz vidi izvērtējumu, jāizvērtē arī darbības ietekme uz īpaši jutīgajām dabas teritorijām – parkiem, zaļajām zonām, ūdensobjektiem, izvērtējama to atbilstība Aizsargjoslu likumā noteiktajiem aprobežojumiem un prasībām.

Lai izvairītos no iespējamām negatīvām ietekmēm, jāpievērš uzmanība vismaz šādiem aspektiem:

- 1) Plānojot piesārņojošas darbības, pretplūdu pasākumus, būvniecību vai zemes izmantošanas veida maiņu tiešā Rīgas jūras līča piekrastes vai ūdensobjektu tuvumā, t.sk. ūdensobjektu aizsargjoslā ieteicams izvērtēt paredzēto darbību ietekmi uz visu ūdensobjektu kopumā.
- 2) Plānojot rīcības jūras vai Lielupes piekrastē, izvērtējama to ietekme uz erozijas procesiem, plūdu riskiem u.c.
- 3) Īpaša uzmanība pievēršama sulfidā minerālūdens un ārstniecisko dūņu izplatības apgabalu aizsardzībai un šo unikālo dabas resursu racionālai apsaimniekošanai. Rekomendējams telpiskās attīstības plānā iezīmēt sulfido minerālūdeņu atradnes teritoriju, atradnes teritorijā būtiski ierobežojot jaunu objektu būvniecību, katrā gadījumā individuāli, sadarbojoties ar ekspertu hidroģeologu, izvērtēt iespējamās ietekmes uz sērūdeņraža veidošanās procesu. Rekomendējams celt Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības speciālistu kapacitāti, piesaistot attiecīgi izglītotu speciālistu - hidroģeologu. Zinoša speciālista dalība lēmumu pieņemšanā ļautu pieņemt lēmumus, kas vērsti uz šīs unikālās ekosistēmas saglabāšanu. Rekomendējams, sadarībā ar Ķemeru nacionālā parka administrāciju izstrādāt un īstenot sulfido minerālūdeņu atradnes teritorijas apsaimniekošanas plānu.
- 4) Jānodrošina plānoto rekreācijas, kultūras un sporta infrastruktūras objektu tuvumā esošo transporta plūsmu izvērtējums un optimizācija, jāizvērtē un jānovērš būtiskās ietekmes uz vidi.
- 5) Jāveic plānotās infrastruktūras attīstības ietekmes izvērtējums, jāizvēlas tādi infrastruktūras attīstības risinājumi, kas iespējami mazāk samazina dabas pamatnes platības vai vērtību.
- 6) Izvēloties tūrisma infrastruktūras objektu, tai skaitā ūdensmalas, pludmales un pieeju tām labiekārtojuma vietas ieteicams veikt apmeklētāju plūsmas monitoringu, novēršot pārmērīgu apmeklētāju koncentrāciju un slodzi uz vidi vienā vietā.
- 7) Tūrisma attīstība rada tiešu būtisku ietekmi uz vidi, kas ir negatīva, ja nebūs tūrisma attīstībai piemērotas infrastruktūras, atbilstoša labiekārtojuma teritorijās, kuras tūristi apmeklē (Rīgas jūras līča piekraste, Dabas teritorijas un objekti, ainaviski vērtīgās teritorijas, kultūrvēsturiskie objekti). Veidojot un labiekārtojot tūrisma objektus, rekomendējams aptuveni prognozēt maksimālo apmeklētāju skaitu, nodrošinot atbilstošu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu un higiēnas pakalpojumus (tualetes). Visi labiekārtošanas un infrastruktūras attīstības projekti ĪADT vai to tiešā tuvumā saskaņojami ar DAP.

- 8) Attīstības stratēģija paredz sekmēt videi draudzīgu transporta veidu attīstību, efektīvu sabiedriskā transporta attīstību, kas būtiski mazina transporta jomas negatīvo ietekmi uz gaisa kvalitāti. Veidojot jaunus veloceļņus, izvērtējama to potenciālā ietekme uz vidi, tai skaitā bioloģisko daudzveidību un ainavu. Izvērtējama nepieciešamība veloceļņu papildināt ar labiekārtojuma elementiem (atkritumu urnām, soliem, tualetēm u.c.).
- 9) Ņemot vērā Latvijas un ES virzību uz klimatneitralitāti rekomendējams apsvērt alternatīvo enerģijas avotu izmantošanas veicināšanas pasākumus, tai skaitā ģeotermālo/petrotermālo resursu izmantošanu. Jūrmalas valstspilsētai ieteicams izstrādāt prasības siltumsūkņu zemes kolektoru izmantošanai. Siltumsūkņu kolektoru ierīkošana nebūtu pieļaujama pazemes ūdens atradņu ķīmiskajā aizsargjoslā un sulfīdo minerālūdeņu atradnes teritorijā, kur šādu objektu ierīkošana neatgriezeniski var pārtraukt sērūdeņraža veidošanās procesu. Šobrīd normatīvajos aktos nav regulējuma šādu iekārtu ierīkošanai, ekspluatācijai un likvidācijai. Pārsvārā tiek izmantotas iekārtas, kurās cirkulē siltummaiņu nodrošinošs šķidrums, bieži etilēnglikols u.tml., šo šķidrumu izplūšana gruntsūdens un artēziskā ūdens horizontos var radīt būtiskus draudus pazemes ūdens resursiem un apkārtējai ūdensapgādei. Kompleksi nepieciešams izvērtēt dziļumus, kādos atļauts šādas iekārtas izbūvēt. Būtu vēlams noteikt prasību šādas būves reģistrēt pašvaldības būvvaldē.
- 10) Būtu izvērtējama nepieciešamība izstrādāt vienotas prasības arī tādu atjaunojamo energoresursu kā saules un vēja enerģija izmantošanai.
- 11) Kā būtisks ieguldījums vides aizsardzības jomas attīstībā vērtējama Attīstības stratēģijā plānotie sabiedrības izglītošanas un informēšanas pasākumi, sabiedrības vides izglītības un apziņas veicināšana, inovatīvu saimnieciskās darbības jomu attīstība.
- 12) Stratēģijā ietvertie mērķi un prioritātes, kas vērsti uz inovatīvu risinājumiem un videi draudzīgu tehnoloģiju attīstību ir būtisks ieguldījums vides stāvokļa nepasliktināšanai un uzlabošanai.
- 13) Uzsākot projektu īstenošanu, individuāli jāizvērtē to potenciālā ietekme uz vidi un, kur nepieciešams, jāpiemēro ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra;
- 14) Industriālo objektu un sabiedriski nozīmīgu, plaši apmeklētu objektu projektēšanā uzmanība pievēršama notekūdeņu un atkritumu apsaimniekošanas, ūdensapgādes un siltumapgādes risinājumiem, maksimāli nodrošinot pieslēgumu centralizētiem tīkliem vai rūpīgi izvēloties videi draudzīgus individuālos risinājumus.
- 15) Visa veida būvniecības, remonta, restaurācijas, pārbūves un atjaunošanas procesos ievērojama laba būvniecības prakse, darbības atbilstība vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām, būvnormatīviem, kā arī standartiem u.c. normatīvajiem aktiem, nodrošināma būvgružu un citu atkritumu savākšana un videi draudzīga apsaimniekošana, iespēju robežās nodrošinot to šķirošanu.
- 16) Veicot ielu labiekārtošanu un pārbūvi/atjaunošanu, iespēju robežās nodrošināma lietus ūdeņu kanalizācija un izstrādājami risinājumi lietus ūdeņu kanalizācijas izplūdes aprīkot ar minimālu attīrīšanu vismaz no naftas produktiem.
- 17) Rekomendējams izstrādāt trokšņa kartes teritorijām, kur iespējams tiek pārsniegtas normatīvajos aktos noteiktās trokšņa robežvērtības dzīvojamās apbūves teritorijās.
- 18) Līdz šim Jūrmalas teritorijā nav definētas ainaviski vērtīgas teritorijas, kas būtu aizsargājamas pilsētas mērogā. Šādu teritoriju un skatu punktu definēšana ļautu mazināt negatīvu ietekmi uz ainavām, kā arī, veidojot vienotas prasības ainavu novērtēšanai, nodrošinātu vienotu pieeju to aizsardzībai. Ar šādu aspektu varētu tikt papildināta telpiskās attīstības perspektīva.
- 19) Jāatzīmē, ka Jūrmalas Attīstības stratēģijā definētie pasākumi tieši sasaucas ar vides un dabas aizsardzības un racionālas apsaimniekošanas pasākumiem, kas veicami negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai, piemēram, transporta infrastruktūras uzlabošana, ūdensapgādes un

kanalizācijas sistēmu pilnveidošana, atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana un plānotā ēku renovācija, kā arī citi pasākumi, kas vērsti uz Jūrmalas vides kvalitātes uzlabošanu.

11. ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS UN IZVĒRTĒJUMS

Stratēģijas aktualizācijai netika izstrādāti alternatīvi varianti.

Tās izstrādes gaitā sadarbībā ar sabiedrības un NVO pārstāvjiem tika izvērtēti un izvēlēti optimāli risinājumi, ņemot vērā iedzīvotāju vēlmes, pašvaldības nostādnēs un teritorijas ilgtspējīgas attīstības nosacījumus, tai pat laikā netiek mainīti stratēģiskie mērķi un prioritātes, kuru īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi jau novērtētas veicot stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu pašlaik spēkā esošajai Stratēģijai.

Stratēģijas aktualizācijas sabiedriskās apspriešanas laikā, izvērtējot saņemtos priekšlikumus un pilnveidojot Stratēģijas aktualizāciju iespējama atsevišķu alternatīvu risinājumu izstrāde, kas tiks izvērtēti arī Vides pārskatā, tā pilnveidošanas pēc sabiedriskās apspriešanas etapā.

12. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43. pantu „paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000), darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums nozīmīgu sabiedrības sociālo vai ekonomisko interešu apmierināšanai un tajā ir ietverti kompensējoši pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) tīklam”.

Stratēģija neietver stratēģiskos mērķus, prioritātes vai pasākumus, kuru īstenošanas rezultātā tiktu tiešā veidā negatīvi ietekmētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000). Stratēģija ir izstrādāta ņemot vērā starptautiskos un nacionālos vides mērķus, vides aizsardzības normatīvos aktus. Līdz ar to specifiski dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi šā SIVN ietvaros netiek paredzēti.

13. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀ PĀRROBEŽU IETEKME

Jūrmalas valstspilsētas teritorijai nav tiešu Latvijas valsts robežu. Plānošanas dokuments neparedz tāda veida darbības, t.sk. rūpniecisko objektu izvietojumu, kas varētu izraisīt pārrobežu ietekmi.

14. PAREDZĒTIE PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Teritorijas plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka MK 23.03.2004. noteikumi Nr. 157. Monitorings dod iespēju aktualizēt plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās vides ietekmes un salīdzināt tās ar prognozētajām, kā arī nodrošina savlaicīgu problēmu identifikāciju, lai nepieciešamības gadījumā veiktu atbilstošu plānošanas dokumenta korekciju.

Plānošanas dokumentu īstenošanas uzraudzību un ieviešanas monitoringu nodrošina pašvaldība, nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar speciālistiem no atbildīgajām valsts institūcijām.

Monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta veicot vides monitoringu, kā arī citu pieejamo informāciju, piemēram, dažādus vides pārskatus, izpēti un citus materiālus.

Ievērojot to, ka dabas teritoriju, it īpaši bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgu, saglabāšana un aizsardzība ir viens no būtiskākajiem Jūrmalas attīstības vides aspektiem, ieteicams plānošanas dokumenta efektivitātes novērtēšanai izmantot īpaši aizsargājamo biotopu kartēšanas rezultātus, kā arī, apzinoties krastu erozijas draudus, izvērtējama iespēja izstrādāt un īstenot regulāru krasta erozijas monitoringu.

Lai konstatētu plānošanas dokumentu īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, kā arī, lai nepieciešamības gadījumā izdarītu grozījumus plānošanas dokumentos, Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojam tā atzinumā minētajos periodos (periodi tiks precizēti pēc VPVB atzinuma saņemšanas). Parasti tiek noteikts, ka monitoringa ziņojums jāiesniedz 2 reizes – plānošanas dokumenta īstenošanas laika vidū un beigās.

Lai kvalitatīvi veiktu šo uzdevumu, pašvaldības speciālistam būtu jāsaņem atļauja strādāt ar valsts vides monitoringa datu bāzēm, tādējādi izvērtējot vides kvalitātes stāvokli un tā izmaiņu tendences. Šobrīd šāda pieeja speciālistiem netiek nodrošināta.

Būtisks atbalsts monitoringa ziņojuma izstrādei būtu vienotas vides informācijas sistēmas izveide Jūrmalas valstspilsētā, kur tiktu apkopota vismaz ikgadēja informācija par:

- Ūdensapgādes vajadzībām iegūto ūdens apjomu un kvalitāti, centralizētās ūdensapgādes sistēmu paplašināšanos (abonentu skaita izmaiņas);
- Notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmu, vidē novadīto attīrīto notekūdeņu daudzumu un kvalitāti, centralizētās notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas paplašināšanos (abonentu skaita izmaiņas), no individuālajām notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmām izvesto notekūdeņu apjoms;
- Pašvaldības teritorijā savākto atkritumu daudzums, tai skaitā šķīrotu atkritumu. Abonentu (līgumu) skaita izmaiņas, kas izmanto atkritumu apsaimniekotāja pakalpojumus;
- Centralizētās siltumapgādes ietvaros esošo sadedzināšanas iekārtu uzskaitē, emisiju gaisā apjomi, centralizētās siltumapgādes lietotāju (abonentu skaits);
- Minerālūdeņu un dūņu izmantošanu;
- Iesniegumi un lēmumi par darbībām, kas plānotas sulfido minerālūdeņu atradnes teritorijā un pieņemtajiem lēmumiem;
- Iesniegumu par būvniecību vai zemes lietojuma maiņu krasta kāpu aizsargjoslā;
- Iedzīvotāju sūdzības par vides stāvokli, un ierosinājumi tā uzlabošanai;
- Projekti, kuru īstenošana ietekmē vides stāvokli.

Lai labāk novērtētu Jūrmalas Attīstības stratēģijas īstenošanas ietekmi uz vidi, papildus būtu ieteicams izmantot arī šādus statistikas, pētījumu vai novērojumu datus, izvērtējot Jūrmalas pašvaldības iespēju veikt pētījumus:

- Zemes lietojuma veida izmaiņas;
- Virszemes ūdeņu kvalitātes monitorings;
- Pazemes ūdeņu kvalitātes un kvantitātes monitorings;
- Bioloģiskās daudzveidības monitorings;
- Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslas monitorings – ietverot apbūves intensitātes un brīvās zaļās teritorijas rādītāju izmaiņas, publiskās ārtelpas teritoriju platību izmaiņas, dabas teritoriju kvalitātes izmaiņas;
- Gaisa kvalitātes monitorings, tai skaitā pētījumi gaisa kvalitātes noteikšanai satiksmes plūsmu mezglpunktos;
- Autoceļu un dzelzceļa stratēģiskās trokšņa kartes, dati par trokšņa līmeņa pārsniegumiem, transporta plūsmas izmaiņām;
- Pētījumi par iedzīvotāju veselības stāvokli;
- Dati par atjaunojamo energoresursu (ģeotermālo, saules enerģijas, biomasas, vēja u.c.) izmantošanu.

Plānošanas dokumentu ietekmes uz vidi novērtēšanai ieteicams izvērtēt šādu rādītāju un to izmaiņu raksturojuma plānošanas dokumentu īstenošanas procesā iekļaušanu uzraudzības indikatoru sarakstā:

- iedzīvotāju apmierinātība ar vietējo pašvaldību un tās darbību;
- aizsargājamo dabas teritoriju, zaļo zonu un parku īpatsvars (izmaiņas gada laikā);
- publiski pieejamo zaļo zonu īpatsvars;
- uzņēmumu, kuriem piešķirti vides sertifikāti, procentuālais īpatsvars no kopējo uzņēmumu skaita u.c.;
- gaisa kvalitātes rādītāji;
- emisiju daudzums gaisā no stacionārajiem avotiem;
- atjaunojamo energoresursu izmantošana;
- novadīto notekūdeņu daudzums;
- virszemes ūdeņu kvalitātes rādītāji;
- dzeramā ūdens kvalitātes rādītāji;
- peldūdeņu kvalitātes rādītāji;
- poligonos un atkritumu izgāztuvēs apglabāto sadzīves atkritumu daudzums;
- piesārņoto vietu daudzums un platība;
- apbūvēto teritoriju platība;
- valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu skaits.

Lai pieņemtu lēmumu par konkrēta indikatora izmantošanu, izvērtējama informācijas esamība, pieejamība un ticamība, t.sk. izvērtējot, vai konkrētie dati vai informācija ir pieejama un cik blīvi teritorijā ir izvietoti novērojumu punkti, un cik detāli iegūtā informācija raksturo vides stāvokli pašvaldībā.

Monitoringa ziņojums jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojam tā atzinumā minētajos periodos (periodi tiks precizēti pēc VPVB atzinuma saņemšanas).

Vides pārraudzības valsts birojā ir izstrādātas metodiskās vadlīnijas plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa veikšanai, kā arī vienota iesniedzamā monitoringa pārskata forma ir publicēti VPVB interneta vietnē: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/monitorings>

7. IZMANTOTĀ LITERATŪRA

1) Plānošanas dokumenti

- Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam
- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam
- Vides politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam;
- Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2014.–2030. gadam

2) Konvencijas un tiesību akti

- Konvencija „Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem”, Orhūsa, 2002.
- Ramsāres konvencija, Ramsāre, 1971.
- UNESCO konvencija, Parīze, 1972.
- Bernes konvencija, Berne, 1979.
- Bonnas konvencija, Bonna, 1979.
- Riodežaneiro konvencija, Riodežaneiro, 1992.
- Eiropas Ainavu konvencija, 2000.
- Konvencija par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, ANO, 2003.
- Direktīva 92/43/EEK, Eiropas Padome, 1992.
- Direktīva 2000/60/EC, Eiropas Padome, 2000.
- Direktīva 1975/442/EEK, Eiropas Padome, 1975.
- Direktīva 91/689/EEC, Eiropas Padome
- Direktīva 2001/42/EC, Eiropas Padome, 2001.
- Direktīva 85/337/EEK, Eiropas Padome, 1985.

3) Citi materiāli

- Latvijas ģeoloģiskā karte M 1:200 000 lapa 35, 25 un paskaidrojuma raksts, Valsts ģeoloģijas dienests
- Latvijas ģeoloģija, Valsts ģeoloģijas dienests, 1998.
- Derīgo izrakteņu (būvmateriālu izejvielu, kūdras un dziedniecības dūņu) krājumu bilance par 2017. gadu, LVĢMC
- Derīgo izrakteņu atradņu reģistrs, LVĢMC
- Gaisa kvalitātes novērtējums Latvijā (2003.–2007. gads), LVĢMC, 2008
- Valsts statistikas pārskats par gaisa aizsardzību „Nr. 2-Gaiss”
- Valsts statistikas pārskats „Nr. 2 Ūdens”
- Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.–2021. gadam, LVĢMC
- Lielupes upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības 2016.–2021. gadam
- Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns un plūdu riska pārvaldības plāns 2022.–2027. gadam, LVĢMC
- SIA “Metrum” „Latvijas jūras krasti 2008” Projekta reģistrācijas numurs 1-08/35/2008, Gala ziņojums, Rīga, 2009
- Ziņojums „Applūdma riska izpēte un prognozēšana Jūrmalas pilsētas teritorijā pie virszemes ūdensobjekta „Lielupe” un rekomendāciju izstrāde plūdu riska samazināšanai un teritorijas aizsardzībai”, Rīga 2012, “Procesu analīzes un izpētes centrs”
- Metodiskais materiāls „Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai”, Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte, Rīga 2014.

- Valsts ilgtermiņa tematiskais plānojums Baltijas jūras piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai, un tā stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskats un tā izstrādei izmantotie materiāli, SIA "Grupa93", Rīga 2016.
- „Vadlīnijas rūpniecisko avāriju riska objektu izvietojuma minimālo drošības attālumu un teritorijas izmantošanas un apbūves ierobežojumu noteikšanai teritorijas plānošanas dokumentos”, biedrība „Latvijas Vides pārvaldības asociācija”, Valsts vides dienests un biedrība „Latvijas Riska vadības asociācija”, 2016
- Latvijas Ģeoloģijas pārvaldes Rietumu hidroģeoloģiskās ekspedīcijas Ķemeru partijas 1985.gada atskaite Valsts Ģeoloģijas fondā Nr.10275
- Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai valsts autoceļu posmiem 2019.–2023.gadam LVC, Rīga 2018

4) Elektroniskie uzziņas avoti

- Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība
- VSIA „Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” www.meteo.lv
- Dabas aizsardzības pārvalde www.daba.gov.lv
- Valsts zemes dienests www.vzd.gov.lv
- VAS „Latvijas Valsts ceļi” lvceli.lv
- Lursoft www.lursoft.lv
- Centrālā statistikas pārvalde www.csb.gov.lv
- Tiesību aktu datu bāze Likumi.lv likumi.lv
- Veselības inspekcija www.vi.gov.lv
- Latvijas Republikas Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde www.pmlp.gov.lv
- Kultūras karte www.kulturaskarte.lv
- Latvijas Vēstneša tiesību aktu portāls www.likumi.lv
- Valsts meliorācijas kadastrs, www.melioracija.lv

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

29.04.2022

Lēmums Nr. 4-02/20/2022

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu

Adresāts, plānošanas dokumenta izstrādātāja:

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība, reģistrācijas Nr. 40900036698, adrese: Jomas iela 1/5, Jūrmala, LV – 2015, e – pasts: pasts@jurmala.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Plānošanas dokumenta sagatavotāja:

Jūrmalas valstspilsētas administrācija, reģistrācijas Nr. 90000056357, adrese: Jomas iela 1/5, Jūrmala, LV – 2015, e – pasts: pasts@jurmala.lv (turpmāk – Sagatavotāja).

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Jūrmalas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2010.– 2030. gadam (turpmāk – Stratēģija) aktualizācija.

Izvērtētā dokumentācija:

Sagatavotājas 2022. gada 7. aprīļa vēstule Nr. 1.1–19/22N–1938 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepieciešamību”, iesniegums “Par plānošanas dokumenta “Jūrmalas valstspilsētas attīstības stratēģija 2010.–2030. gadam” aktualizācijas uzsākšanu” (turpmāk – Iesniegums), Jūrmalas pilsētas domes¹ 2021. gada 30 septembra lēmums Nr. 415 (protokols Nr. 16, 22. punkts) “Par Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010.–2030. gadam aktualizāciju”, darba uzdevums “Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010.–2030. gadam aktualizēšanai” (turpmāk – Dienests), Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes² (turpmāk – VVD Lielrīgas RVP) 2021. gada 22. decembra vēstule Nr. 11.2/9394/RI/2021 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010.–2030. gadam izstrādi”, Veselības inspekcijas 2021. gada 28. jūnija vēstule Nr. 4.6.3.–10./25918/128 “Nosacījumi teritorijas plānojumam”, Veselības inspekcijas 2021. gada 13. decembra vēstule Nr. 4.5.–1./10492 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējumu Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijai 2010.–2030. gadam” un Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālās administrācijas (turpmāk – DAP administrācija) 2021. gada 14. decembra vēstule Nr. 4.8/6957/2021–N “Par stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējumu Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijai 2010.– 2030. gadam”.

¹ Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu (pieņemts 2020. gada 10. jūnijā) no 2021. gada 1. jūlija Jūrmalas pilsēta ir noteikta kā valstspilsēta.

² No 2022. gada 1. aprīļa Valsts vides dienesta Atļauju pārvalde.

Plānošanas dokumenta izstrādātāja viedoklis:

Sagatavotāja uzskata, ka Stratēģijai, iespējams, nav nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums), jo Jūrmalas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2010.–2030. gadam ir veikts Stratēģiskais novērtējums un paredzētie mērķi un jomas ir jau analizētas līdz šim veiktajā Stratēģiskajā novērtējumā.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk – Likums) 23.¹ panta pirmā daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kam saskaņā ar šo Likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai – Vides pārraudzības valsts birojam³ (turpmāk – Birojs) – rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23.³ panta 1. punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.
2. 2022. gada 7. aprīlī Birojā ir saņemta Sagatavotājas 2022. gada 7. aprīļa vēstule Nr. 1.1–19/22N–1938 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepieciešamību” un Iesniegums, ar kuru Sagatavotāja informē, ka, pamatojoties uz Jūrmalas pilsētas domes 2021. gada 30 septembra lēmumu Nr. 415 (protokols Nr. 16, 22. punkts) “Par Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010.–2030. gadam aktualizāciju” (turpmāk – Lēmums), ir uzsākta Stratēģijas aktualizācija. Atbilstoši Iesniegumam, Lēmumam un Darba uzdevumam:
  - 2.1. Plānošanas dokuments tiks izstrādāts saskaņā ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam, Latvijas Nacionālais attīstības plānu un Rīgas plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2014.–2030. gadam. Stratēģijas aktualizācijas izstrādes mērķis ir pārskatīt Stratēģijā noteikto Jūrmalas valstspilsētas ilgtermiņa attīstības redzējumu/vīziju, vērtības, stratēģiskos mērķus, ilgtermiņa attīstības prioritātes un teritorijas specializāciju.
  - 2.2. Atbilstoši Iesniegumā sniegtajai informācijai Stratēģijas aktualizācijas procesā nav plānots papildināt Stratēģiju ar darbībām, kas iepriekš nebūtu iekļautas 2010. gada apstiprinātajā Stratēģijā⁴ un 2014. gadā apstiprinātajā Jūrmalas valstspilsētas attīstības programmā 2014.–2022. gadam⁵, minētiem dokumentiem ir veikts Stratēģiskais novērtējums. Kā apjomīgākās plānotās darbības Stratēģijā ir plānotas:
    - 2.2.1. “J2. Jauna tilta būvniecība pār Lielupi” un “J3. Tranžīta samazināšana caur pilsētu” apakšaktivitāte “Slokas savienojuma un Kauguru apejas izbūve” jauna ceļa būvniecība.
    - 2.2.2. “U3. Lielupes jahtu osta” paredzēta apakšaktivitāte “Hidrotehniskās būves izveide (mols, aizsargbarjera–viļņlauzis vai cita veida inženiertehniskais risinājums) Lielupes ietekas jūrā padziļināšanai un uzturēšanai” (dambju, molu un citu būvju būvniecība plūdu novēršanai).

³ Likuma 6. panta pirmā daļa.

⁴ Pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_2768 (skatīts 27.04.2022.)

⁵ Pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_3561 (skatīts 27.04.2022.)

- 2.2.3. Erozijas risku novēršanas pasākumi Rīgas līča piekrastē (jūras krastu nostiprināšana u.tml.).
- 2.2.4. Vērtēts jautājums par jaunu notekūdeņu attīrīšanas staciju Priedainē (notekūdeņu attīrīšanas iekārtu būvniecība, ja to jauda pārsniedz 20 000 cilvēkekivalentus) izbūvi periodā līdz 2029. gadam.
- 2.3. Stratēģija ir ilgtermiņa plānošanas dokuments un ar tās ieviešanu saistītās vides problēmas ir raksturojamas vispārīgi. Saskaņā ar Iesniegumu vides un dabas resursi SVID analizē tiek apzināti kā nozīmīgs resurss, uz ko balstīt Jūrmalas valstspilsētas ekonomisko attīstību. Jūrmalas vīzija 2030. gadam paredz, ka pilsēta ir starptautiski pazīstams moderns piekrastes kūrorts un populārākā kūrortpilsēta Baltijas jūras reģionā, apvienojot vietējo bagāto dabas resursu (mežu, plašās pludmales, minerālūdens un dziedniecisko dūņu, piejūras klimata) saudzīgu izmantošanu, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un ekonomisko labumu gūšana no kūrorta, veselības, kultūras un konferenču tūrisma pakalpojumiem. Kopumā Stratēģijā dabas vides resursu un to kvalitātes saglabāšana un aizsardzība tiek uzskatīta par vienu no priekšnoteikumiem Jūrmalas attīstībai ilgtermiņā gan kontekstā ar dzīves kvalitātes nodrošināšanu jūrmalniekiem, gan saistībā ar Jūrmalas kā kūrortpilsētas attīstību. Stratēģijā ir akcentēta publiskās telpas attīstība, integrētas transporta sistēmas veidošana, pilsētvides un inženiertehniskās apgādes un infrastruktūras uzlabošana, kā arī tranzīta samazināšana caur pilsētu. Tā kā Stratēģijā ietvertajās pasākumu kopumā valstspilsētas attīstības prioritāšu “kūrorts”, “jūrmalnieks” un “daudzveidīga uzņēmējdarbība” ietvaros netiek iekļauti konkrēti risinājumi mērķu sasniegšanai, iespējams iezīmēt tikai vispārīgas vides problēmas, kuras varētu rasties Stratēģijas īstenošanas laikā. Stratēģijas izstrādes laikā ir apzinātas vides problēmas, kuras plānošanas dokumenta ieviešana ietekmētu pozitīvi:
  - 2.3.1. uzlabotu pilsētas daudzveidīgo dabas resursu iesaistīšanu Jūrmalas kā kūrortpilsētas attīstībai;
  - 2.3.2. nodrošinātu Lielupes un Rīgas jūras līča piekrastes pieejamību, izveidojot labiekārtojumu (peldvietas, laivu, jahtu piestātnes, atpūtas vietas u.c.), apmeklētāju plūsmu organizāciju, kāpu mežu aizsardzību;
  - 2.3.3. sekmētu dabas apstākļu radīto risku novēršanu Rīgas līča krasta erozijas zonā un Lielupes grīvā (aizsērēšana, kas traucē Lielupes ostas un kuģu ceļu attīstībai);
  - 2.3.4. nodrošinātu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (turpmāk – ĪADT) un citu bioloģiski vērtīgo teritoriju aizsardzību, tūrisma infrastruktūras izveidi un iesaisti valstspilsētas tūrisma piedāvājuma attīstībā;
  - 2.3.5. veicinātu degradēto, piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu revitalizāciju.
- 2.4. Atbilstoši Iesniegumā sniegtajai informācijai potenciāli negatīva ietekme iespējama saistībā ar apmeklētāju plūsmas pieaugumu, piemēram, uz kāpu meža ekosistēmu un Lielupes piekrastes joslu atkarībā no ieviešanas risinājumiem. Konkrēti risinājumi tiek plānoti Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojumā, kam šobrīd tiek veikti grozījumi.
- 2.5. Jūrmalas valstspilsētas administratīvās teritorijas robežās atrodas šādas *Natura 2000* teritorijas: Ķemeru nacionālais parks, dabas liegums “*Lielupes grīvas pļavas*” un dabas parks “*Ragakāpa*”. *Natura 2000* teritoriju uzraudzība, apsaimniekošana un labiekārtošana notiek atbilstoši Dabas aizsardzības plāniem, ievērojot spēkā esošos normatīvos aktus. Plānošanas dokumenta nosprausto prioritāšu īstenošanā tiks ievērotas valsts normatīvajos aktos noteiktās vides aizsardzības prasības, gadījumos, kad tas nepieciešams atbilstoši Likuma nosacījumiem, tiks veikts ietekmes uz vidi

sākotnējais novērtējums un ietekmes uz vidi novērtējums. Jūrmalas valstspilsētas Lielupes labajā krastā atrodas unikāla priežu audze – dabas liegums “*Darmštates priežu audze*”, Priedaines kāpu grēda – īpaši aizsargājams ģeoloģiski–morfoloģiskais dabas objekts “*Buļļu kāpas*” un Bažciemā pie Rīgas–Tukuma–Ventspils dzelzceļa līnijas – mikroliegums. Valstspilsētas teritorijā atrodas arī Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjosla, ierobežotas saimnieciskās darbības josla, kā arī aizsargjoslas ap virszemes ūdensobjektiem. Atkarībā no turpmākajā teritorijas plānošanas un projektēšanas procesā (teritorijas plānojumā, detālplānojumos un būvniecības projektos) izvēlētajiem risinājumiem – konkrētu objektu izvietojuma, apjomu, apbūves intensitātes un pielietotajām būvniecības tehnoloģijām, tiks uzlabota Rīgas līča un Lielupes piekrastes pieejamība (arī Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu un Lielupes aizsargjoslā) un tās labiekārtojums, organizētas apmeklētāju plūsmas, tiks atslogotas atsevišķas bioloģiski vērtīgas teritorijas kāpās vai Lielupes palienē.

3. Saskaņā ar Darba uzdevumu⁶ Stratēģijas aktualizācijas izstrādei noteikti uzdevumi:
  - 3.1.1. Aktualizēt sadaļu “*Pašreizējās situācijas analīze*”.
  - 3.1.2. Izvērtējot Stratēģijā noteiktos stratēģiskos mērķus un prioritātes, izskatīt iespēju aktualizēt prioritāšu pasākumus.
  - 3.1.3. Precizēt telpiskās attīstības perspektīvas tekstuāli un grafiski.
  - 3.1.4. Izvērtēt un ņemt vērā Rīgas plānošanas reģiona spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to vietējo pašvaldību plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas Jūrmalas valstspilsēta..
  - 3.1.5. Nodrošināt sabiedrības pārstāvju līdzdalību Stratēģijas aktualizēšanā saskaņā ar normatīvajiem aktiem.
4. Izstrādātāja atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumos Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) III daļā noteiktajam ir veikusi konsultācijas par plānošanas dokumenta Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību. Iesniegumam pievienotas:
  - 4.1. Dienesta 2021. gada 22. decembra vēstule Nr. 11.2/9394/RI/2021 “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010.–2030. gadam izstrādi*”. Dienesta vērtējumā Stratēģijas aktualizācijas izstrādes laikā nepieciešams apskatīt un izvērtēt telpiskās struktūras attīstības perspektīvas. Vienlaikus, paredzot dzīvojamās apbūves teritoriju paplašināšanu, ir jāizvērtē galveno satiksmes maģistrāļu radīto troksni. Dienests norādījis, ka Jūrmalas ģeogrāfiskais novietojums tiešā tuvumā jūrai un Rīgas pilsētai veicina jaunas intensīvas apbūves veidošanos, bet dzīvojamā apbūve tiek paredzēta arī teritorijās, kuras nav nodrošinātas ar centralizētu inženierinfrastruktūru (piemēram, ūdensapgādi un kanalizāciju), kā rezultātā tiek apdraudēta vides kvalitāte, izbūvējot lokālos inženiertīklus. Tāpat jaunas apbūves bieži vien tiek attīstītas teritorijās, kurās ir konstatēti biotopi, piemēram, mežainās piejūras kāpās, kas ar katru gadu samazinās, tāpēc nepieciešams izvērtēt iespējamās attīstības ietekmi uz biotopiem un to kopējo ietekmi uz Latvijas fonu. Dienests uzskata, ka plānošanas dokumentam ir piemērojama Stratēģiskā novērtējuma procedūra, ņemot vērā Stratēģijas aktualizācijas izstrādes mērķi un Likuma 4. pantā norādītos plānošanas dokumentus, kuriem ir jāizstrādā Stratēģiskais novērtējums.

---

⁶ Pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_21762 (skatīts 27.04.2022.)

- 4.2. Veselības inspekcijas 2021. gada 13. decembra vēstule Nr.4.5.-1./10492 “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējumu Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijai 2010.–2030. gadam*”. Veselības inspekcija, ņemot vērā Stratēģijas īstenošanas jomu un teritoriju, kuru varētu ietekmēt plānošanas dokumenta realizācija un saskaņā ar Likuma 4. panta prasībām, uzskata, ka plānošanas dokumentam ir nepieciešams piemērot Stratēģisko novērtējumu.
- 4.3. DAP administrācijas 2021. gada 14. decembra vēstule Nr. 4.8/6957/2021–N “*Par stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējumu Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijai 2010. –2030. gadam*”. DAP administrācija sniegusi viedokli, ka plānošanas dokumentam nepieciešams piemērot Stratēģisko novērtējumu.
5. Stratēģija nav ietverta to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā ar Noteikumu Nr. 157 2. punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams, neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres. Līdz ar to jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu. Novērtējis ar Izstrādātājas Iesniegumu sniegto informāciju, kā arī vadoties no Likuma 23.² pantā noteiktajiem kritērijiem, Birojs konstatē, ka konkrētā Stratēģija atbilst plānošanas dokumenta veidam, kam Stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams:
  - 5.1. Likuma 23.² pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23.² panta 1. punkts), tostarp un to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23.² panta 1. punkta “a”, “b”, “c”, “d” apakšpunkts). Tāpat Likuma 23.² pants 2. punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs, – ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c.. Savukārt Likuma 23.² panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem.
  - 5.2. Likuma 4. panta trešās daļas 1. un 2. punkts noteic, ka Stratēģisko novērtējumu citu starpā veic plānošanas dokumentiem, kurus apstiprina vietējā pašvaldība, kuri saistīti ar reģionālo attīstību, zemes izmantošanu, teritoriju plānojumiem un ietver pamatnosacījumus šā Likuma 1. vai 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai, kā arī plānošanas dokumentiem, kas var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*). Savukārt Likuma 4. panta piektā daļa paredz, ka Stratēģisko novērtējumu šā panta trešās daļas plānošanas dokumentiem neveic, ja tie attiecas uz nelielu teritoriju izmantošanu vietējās pašvaldības līmenī vai nelieliem to grozījumiem, izņemot gadījumus, kad šo dokumentu īstenošana var būtiski ietekmēt vidi.
  - 5.3. No iepriekš minētā izriet, ka lielā mērā to, vai plānošanas dokumentam nepieciešams Stratēģiskais novērtējums, nosaka gan plānošanas dokumenta būtība (plānošanas saturs un risinājumi), gan joma vai teritorija, attiecībā uz kuru plānošanas dokuments izstrādāts (ar to saistītās vides problēmas). Šādā kontekstā Birojs secina, ka Stratēģiju ir paredzēts izstrādāt kā jaunu plānošanas dokumentu, ņemot vērā jau iepriekš izstrādātos plānošanas dokumentus un tur ietvertos risinājumus/pasākumus, tostarp uzsāktos un plānotos investīciju projektus. Iesniegumā, pamatojot viedokli, kāpēc Stratēģiskais novērtējums plānošanas dokumentam nav jāizstrādā, norādīts, ka Stratēģiskais novērtējums jau ir veikts Stratēģijai. Savukārt Birojs konstatē, ka Stratēģijai šāds novērtējums ir veikts 2010. gadā⁷, bet no 2013. gada ir mainījušies

---

⁷ Biroja 2010. gada 25. novembra atzinums pieejams: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/atzinumi> (skatīts 28.04.2022.)

- normatīvie akti, tostarp attiecībā arī uz pašvaldību teritoriju attīstības plānošanu. Vienlaikus plānošanas dokumenta izstrādē jāņem vērā arī Rīgas metropoles areāla attīstības metodiskos materiālus, tostarp attiecībā uz mobilitātes un satiksmes infrastruktūras attīstību, plānošanas dokumentā ietverot arī nosacījumus ar galveno transporta koridoru un satiksmes infrastruktūras objektu trasējumu saistīto teritoriju izmantošanai. Tāpat Birojs konstatē, ka ar plānošanas dokumentu plānots vērtēt dabas resursu potenciālā izmantošana un telpiskā struktūra, ietverot vides aizsardzības jautājumus (arī jomās, kas minētas Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā).
- 5.4. Ar plānošanas dokumenta izstrādi paredzēts pārskatīt gan apdzīvojama struktūras, gan prioritāri attīstāmas teritorijas. Tādējādi ar Stratēģijas aktualizāciju tiks pārskatīti spēkā esošie plānošanas dokumenti, kā rezultātā iespējamas arī būtiskas izmaiņas, kas būs ņemamas vērā turpmāko plānošanas dokumentu (tostarp teritorijas plānojuma, lokālpilnoējuma un detālpilnoējuma) izstrādē (Likuma 23.² panta 1. punkta "b" apakšpunkts).
- 5.5. Birojs secina, ka plānošanas dokumenta īstenošana ir saistāma ar paredzēto pasākumu kopumu, kas ietver arī atsevišķu paredzēto darbību īstenošanu, piemēram, erozijas risku novēršanas pasākumi Rīgas līča piekrastē, dambju, molu u.c. būvju būvniecība plūdu novēršanai, tilta būvniecība, pasākumi ūdenssaimniecības un atkritumu apsaimniekošanas jomā, kā arī projekti atpūtas vietu un apdzīvoto vietu labiekārtošanai. Tādējādi plānotā turpmākā teritoriju attīstība ir potenciāli saistīta ar Likuma pielikumos minētajām darbībām un to apjomiem, kas ir priekšnoteikums Stratēģiskā novērtējuma piemērošanai saskaņā ar Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktu.
- 5.6. Šādā kontekstā Birojs ņem vērā, ka priekšnosacījumi konkrētu darbību īstenošanai ar teritoriālo piesaisti tiek ietverti teritoriju plānojumā, tomēr šāda ievirze ir arī ilgtermiņa attīstības Stratēģijai. Vienlaikus jāņem vērā Jūrmalas atrašanās Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē un to, ka plānošanas teritorijā lielā platībā atrodas ĪADT, tajā pastāv virkne risināmo vides jautājumu (ietver arī jomas, kas minētas Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā). Šādā kontekstā Birojs secina, ka plānošanas dokuments paredz priekšnoteikumus arī paredzēto darbību īstenošanai, kas paredzēti, lai risinātu arī ar vidi saistītas problēmas (Likuma 23.² panta 1. punkta "d" apakšpunkts). Ar plānošanas dokumentiem risināmie jautājumi un no tiem izrietošās vides ietekmes būs ilgtermiņa, tās skars plašu pašvaldības teritoriju (Likuma 23.² panta 2. punkta "a" un "e" apakšpunkts).
- 5.7. Ņemot vērā Stratēģijas īstenošanas jomu un teritoriju, kuru var ietekmēt plānošanas dokumenta realizācija, arī Dienests izteicis viedokli, ka Stratēģijai ir nepieciešams piemērot Stratēģiskā novērtējuma procedūru, jo teritorijas attīstības plānošanas dokumenta izstrāde plānota teritorijai, kurai raksturīga apbūves teritoriju paplašināšanās, t.sk. uz dabas teritoriju rēķina, savukārt dzīvojamā apbūve tiek paredzēta arī teritorijās, kuras nav nodrošinātas ar centralizētu ūdensapgādi un kanalizāciju, kā rezultātā tiek apdraudēta vides kvalitāte. Ņemot vērā minēto, vides problēmu un risinājumu vērtējums, kas īstenojams Rīgas plānošanas reģiona līmenī (izstrādājot un vērtējot reģiona plānošanas dokumentus), šajā gadījumā nebūs pietiekams un konkrēti risinājumi vides kvalitātes uzlabošanai/saglabāšanai jāvērtē un jāsniedz pašvaldības plānošanas dokumentos, tostarp, aktualizējot Stratēģiju.
6. Līdz ar to, vadoties no pašlaik pieejamās informācijas, Birojam nav pamata konstatēt, ka plānošanas dokuments nebūtu pielīdzināms Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā noteiktajiem plānošanas dokumentiem, kam Stratēģiskais novērtējums nepieciešams, t. sk. tādēļ, ka ar tā izstrādi var tikt paredzētas (un tādēļ nepieciešams novērtēt) vides stāvokli

būtiski ietekmējošas izmaiņas (Likuma 23.² panta 1. punkta “a” – “e” apakšpunkts). Stratēģiskais novērtējums veicams iespējamās ietekmes uz vidi novērtēšanai un priekšlikumu izstrādei nelabvēlīgas ietekmes savlaicīgai apzināšanai, novēršanai un samazināšanai pēc iespējas agrākā paredzēto darbību plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā (Likuma 3. panta 1. punkts). Veicot Stratēģisko novērtējumu, būs sniegta iespēja identificēt būtiskās negatīvās ietekmes uz vidi, nepieciešamības gadījumā sniegt alternatīvos risinājumus un priekšlikumus ietekmes uz vidi novēršanai un samazināšanai, kas ilgtermiņā sekmētu nelabvēlīgās ietekmes uz vidi samazināšanu vai novēršanu. Plānošanas dokumentā paredzētās darbības jāvērtē atbilstoši Likuma 23.⁵ pantā noteiktajam, t.sk., sagatavojot plānošanas dokumentu vides pārskatu, jāņem vērā Likuma 23.⁵ panta pirmajā daļā noteiktais, ka vides pārskatā, lai izvairītos no informācijas dublēšanās, iekļauj tikai tādu informāciju, kas nepieciešama attiecīgajā plānošanas stadijā, kā arī izmanto informāciju, kas iegūta iepriekšējās plānošanas stadijās, iekļaujot nepieciešamo informāciju atbilstošā detalizācijas pakāpē, kas ļauj novērtēt plānošanas dokumentā konkrētās paredzētās darbības.

Piemērotās tiesību normas:

1. Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. pants, 23.² pants, 23.³ pants.
2. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5., 6., 7. punkts.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Birojs saskaņā ar Likuma 23.³ pantā noteikto izskatīja Sagatavotājas 2022. gada 7. aprīļa vēstuli Nr. 1.1–19/22N–1938 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepieciešamību”, Iesniegumu un tam pievienoto dokumentāciju par plānošanas dokumenta izstrādi. Ņemot vērā iesniegto informāciju un Likuma 23.² pantā noteiktos stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus un piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas un lietderības apsvērumus, Birojs atbilstoši Likuma 23.³ panta 1. punktam secina, ka plānošanas dokumentu īstenošanai nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu.

Lēmums:

Piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Jūrmalas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2010.–2030. gadam aktualizācijai.

Direktore

(paraksts*)

Daiga Avdejanova

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

Lēmums nosūtīts:

1. Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai, *E.Adresē*.
2. Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldei, *E.Adresē*.